

Täysistunto

Torstai 7.4.2016 klo 15.59—19.32

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 19.32.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Paula Risikko (15.59—17.57) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.57—19.32).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla oleville ministereille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys kehysriihen leikkauksista (Antti Rinne sd)

Suullinen kysymys SKT 37/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäinen kysymys, edustaja Rinne.

Keskustelu

16.00 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat huolissaan tulevaisuudestaan ja kaipaavat arkeensa helpotusta. Hallituksella oli kehysriihessään mahdollisuus korjata epäoikeudenmukaista talouspolitiikkaansa ja helpottaa perheiden ja pienituloisten arkea, mutta toisin kävi. Talouskasvun ja uusien työpaikkojen sijaan Sipilän hallitus kurittaa köyhimpiä ihmisiä ja suomalaisia perheitä.

Pääministeri Sipilä, vastoin vaalilupauksia te leikkaatte tasoa lapsilisistä, työttömän peruspäivärahasta, työmarkkinatuesta, kotihoidon tuesta, takuueläkkeistä, rintamalisästä, vammaistuesta ja sotilasavustuksen perusavustuksesta muun muassa. Nämä leikkaukset koskettavat satojatuhansia perheitä, työttömiä ja eläkeläisiä. Pääministeri Sipilä, tämä on arvovalinta. Kysyn teiltä: miksi te lisäätte eriarvoisuutta Suomessa?

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

16.01 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän leikkauksen takana on hallitusohjelman kirjaus, joka löytyy myöskin sosialidemokraattien vaaliohjelmasta, eli indeksit jäädytetään. Nyt kun inflaatiokehitys on ollut vähäisempi, niin päätimme sillä tavalla, että teemme sitä päätöstä vastaavan euromääräisen leikkauksen, joka jää näistä indekseistä vajaaksi. Nämä kaikki kohdistuvat juuri niihin hallitusohjelmassa määriteltuihin indeksien jäädyttämiskohteisiin.

Mitä tulee tähän kysymyksen toiseen osaan talous- ja työllisyyskehityksestä, viime kaudella tuli 100 000 uutta työtöntä. Jos näitä työttömiä ei olisi tullut viime kaudella 100 000:ta lisää, niin meidän ei tarvitsisi nyt leikata yhtään. Sen takia tarvitaan aivan uudenlaisia toimia tällä kaudella siihen, että työllisyysaste saadaan nostettua 72 prosenttiin. Jos se saadaan tehtyä, niin velaksi eläminen loppuu jo vuonna 2019.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä valtiovarainministeri Stubb.

16.02 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koska tämä kysymys tulee varmasti dominoimaan tätä kyselytuntia, niin haluan heti aluksi kertoa sen mittakaavan ja puitteet, joissa me liikumme tässä keskustelussa.

Hallitus pyrkii sopeuttamaan 4 miljardia euroa vuoden 2019 tasossa. Jotta me pysymme sopeutusuralla, niin tässä kehyspäätöksessä jouduimme tekemään sopeutuksia 370 miljoonan euron edestä. Ne jakautuivat näin: 130 kunnille, 195 indeksijäädytysten korvauksia, 22 sairauspäiväraha, 35 perusvaylänpito ja 25 miljoonaa euroa kehitysyhteistyöstä. Nämä eivät ole sinällään uusia säästöjä vaan sellaisia, joissa pyritään pitäytymään kiinni meidän tavoitteessamme eli 4 miljardin sopeutuksissa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, kyllä nämä ovat puhtaasti uusia leikkauksia, työttömien ja vähätuloisten ihmisten arjesta leikkauksia suoraan. Mutta pääministeri Sipilä, te esitte hyviä dioja, havainnollisia dioja tiedotustilaisuudessa kehysriihen yhteydessä. Ne osoittivat selkeästi, että meidän ehdottomasti ja ylivoimaisesti tärkein asiamme hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen turvaamiseksi ja tulevaisuuden rakentamiseksi on se, että me saamme työllisyysasteen nousemaan. Tästä me olemme täsmälleen samaa mieltä. Siitä me emme ole samaa mieltä, että heikommassa asemassa olevien tilannetta kurjistetaan entisestään.

Pääministeri Sipilä, SDP on esittänyt useita erilaisia vaihtoehtoja tulojen lisäämiselle: aliverotetun finanssisektorin finanssiveroa, korkeimpien ansioiden ja pääomatulojen sekä miljoonaperintöjen verotuksen maltillista kiristämistä. On siis kylmä arvovalinta laittaa maksajiksi ihmiset, jotka kamppailevat nyt jo omassa arjessaan. Tämä taloustilanne ei ole heidän syytään. Arvoisa pääministeri, politiikassa on aina vaihtoehtoja. Oletteko valmis otamaan SDP:n tarjoamat vaihtoehdot tulojen lisäämiseksi käyttöön?

16.04 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotuksen puolella me teimme yhden päätöksen, eli makeisvero, joka osoittautui mahdottomaksi toteuttaa, korvataan bensiiniverolla, eli verotuksen puolella, tulojen lisäyksen puolella, teh-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

tiin yksi korvaava päätös noin 100 miljoonaa. Valtiovarainministeri tuossa kertoi tämän kokonaisuuden: 4 miljardin kokonaisuus, josta jäi 370 miljoonaa auki, josta suurin osa tulee siitä, että näiden indeksien vaikutus jää arvioitua vähemmäksi, ja me teemme euromääräisesti sinne nyt saman verran.

Toinen osa kokonaisuutta on se, että kuntien tehtäviä on helpotettu sillä tavalla, että ne pystyvät siellä säästämään 403 miljoonaa euroa. Se on 130 miljoonaa euroa vajaa sen takia, että kunnat eivät ole ottaneet näitä käyttöön. Seuraamme sitä tarkasti, että saadaan julkiseen talouteen se 4 miljardin säästö. Näistä säästöistähän kaikki eivät kohdistu valtiontalouteen, vaan me katsomme nyt ensimmäistä kertaa tällä vaalikaudella koko julkista taloutta kokonaisuudessaan.

16.05 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kyllä tehnyt todella kovia arvovalintoja kehysriihessä, leikannut lisää sairailta, perusturvasta ja opiskelijoilta hyvin paljon. Mutta sen lisäksi minua ihmetyttää se, kun aiemmin te olette sanonut ja opetusministeri on voimakkaasti korostanut, että on kuntien päätöksenteon varassa, rajoittavatko he lasten täyttä oikeutta päivähoitoon, kasvattavatko kunnat ryhmäkojoja vai eivät. Kunnissa on ollut valistuneita päättäjiä, jotka ovat puolustaneet lasten oikeutta päivähoitoon ja eivät ole teidän ajamianne leikkauksia tehneet. Te kostatte sen nyt kunnille ja näille ihmisille korottamalla asiakasmaksuja, sanomalla jopa niin, että suunnittelette terveydenhuoltoon vähittäismaksun, jota kaikki kunnat eivät ole halunneet ottaa tähän mennessä käyttöön. Monet kunnat ovat halunneet, että terveydenhuolto voi olla maksutonta, ja te olette nyt ehdottamassa asiakasmaksukorotuksia kuntiin kostona sille, että he puolustivat lasten oikeutta päivähoitoon. Mikä arvomaailma tällaisen takana on?

16.06 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän takana on ensinnäkin se, että edellisellä hallituskaudella sosialidemokraattisen puheenjohtajan, valtiovarainministerin, johdolla tehtiin päätös 2013, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita karsitaan miljardilla eurolla. Sitä ette saaneet aikaiseksi. Sen lisäksi viime vaalikaudella teitte erittäin mittavat kuntien valtionosuusleikkaukset, joita on vieläkin ensi vuoden ja seuraavan vuoden kehyksissä muistaakseni 90 miljoonaa euroa, teidän tekemiänne leikkauksia.

Nyt me olemme tämän hallituksen aikana päättäneet, että me annamme kunnille mahdollisuuden tasapainottaa omaa talouttaan, rahoitusasemaansa, ja nyt jotkut kunnat eivät ole tehneet sitä. Me katsomme nytten kehysriihessä, mitä me tälle asialle teemme. Me emme ole tehneet yksityiskohtaisia päätöksiä siitä, millä tavalla tämä tullaan tekemään. Jos kunnat tekevät tänä vuonna ensi vuoden budjetin yhteydessä päätöksiään, me voimme tästä jopa luopuakin. Tämä asia on aidosti auki, mutta 2017 (Puhemies koputtaa) tähän tehdään päätöksiä.

16.08 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin kehysriihen tiedotustilaisuudessa hallitus ilmoitti, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja nostetaan tulevaisuudessa. Hallitus aikoo jopa pakottaa kunnat ottamaan korotetut asiakasmaksut käyttöönsä — nekin kunnat, joiden päättäjät ovat halunneet toimia oikeudenmukaisesti ja jättää nämä korotukset tekemättä.

Arvoisat ministerit, jo nyt ollaan tilanteessa, jossa pitkäaikaissairaat peruvat lääkäriaikojaan tai hoitajan vastaanottoaikoja asiakasmaksujen vuoksi. Tästä syystä vakavatkin

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

muutokset heidän terveydentilassaan jäävät huomaamatta. Myös lääkkeet ovat kallistuneet ja terveyserot kasvavat. Kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: miksi hallitus haluaa kasvattaa terveyseroja nostamalla asiakasmaksuja entisestään?

16.09 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuntien talous on myöskin epätasapainossa: noin 2 miljardia euroa oli se vaje, kun lähdettiin liikkeelle. Kunnat ovat vaatineet valtiovalalta, eduskunnalta, päätöksiä siitä, että heidän tehtäviensä väljennetään sillä tavalla, että hekin saavat taloutensa tasapainoon. Ensimmäistä kertaa me nyt katsomme tätä koko kokonaisuutta sillä tavalla, että emme leikkaa vain suoraan valtionosuuksia ja siirrä niitä ongelmia kunnille, niin kuin on toimittu aikaisemmin. Nyt katsotaan kokonaisuutta.

Mutta nyt sitten, jos kunnat eivät tee niitten päätösten mukaisia helpotuksia, mitkä me olemme täällä tehneet, niin kuntien pitäisi tehdä sitten itse jotakin muuta. Se oikeus on kunnilla itsellään. (Välihuutoja vasemmalta) Emme me pakota, nämä ovat vain esimerkkejä siitä, ja me seuraamme sitä kokonaisuutta, ja jos kokonaisuudella pysytään, niin näitä toimia ei tarvitse tehdä. Kunnista on tullut meille vastauksia, että me emme tee tätä mutta me teemme jotakin muuta. Se on meille ihan ok.

16.10 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Fru talman, rouva puhemies! On selvää, että valtion tässä taloustilanteessa on pakko sopeuttaa, ja hallitus on tehnyt omia sopeuttamisvalintoja. Ne eivät kaikilta osin vastaa meidän arvovalintojamme, mutta hyvä, että ainakin olette saaneet päätöksiä aikaiseksi.

Ur vårt perspektiv har vi presenterat våra alternativ. Det kommer vi att fortsätta att göra, eftersom de värderingar som ligger som grund för regeringens beslut inte till alla delar är sådana som vi delar. Men hur som helst är det nödvändigt att spara.

Herra pääministeri, te tosiaan totesitte, että työllisyysaste pitäisi saada sinne yli 70:een, ja se on hyvä tavoite. Tässä vaiheessa on hieman auki, miten aiotte siihen päästä. On lupailtu ehkä jotain konkretiaakin ensi viikolla, mutta voisitteko te jo nyt tässä vaiheessa kertoa, miten tähän päästään? Ja toinen kysymys: mitä jos ette pääse? Toivon toki, että onnistutte, mutta jos ette onnistu, niin mitä silloin tapahtuu, koska silloin julkinen talous ei olekaan tasapainossa, niin kuin olette luvanneet?

16.11 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä työllisyysasteen tavoitteessa ja julkisen talouden sopeuttamistavoitteessa on pieni marginaali, eli ihan siihen 72:een prosenttiin ei tarvitse mennä sen takia, etteikö tämä julkisen talouden kehys ja 4 miljardin kokonaisuus täytyisi. Jos 72 prosenttia työllisyysasteena toteutuu, niin velaksi eläminen julkisessa taloudessa loppuu kaksi vuotta suunniteltua aikaisemmin. Mutta tämä on meille äärimmäisen tärkeä tavoite, josta haluamme pitää kynsin hampain kiinni. Nyt ne toimet, mitä on putkessa, ja se kasvu-ura, mikä täällä ennusteessa on, johtavat noin prosenttiyksikön paranemiseen tässä työllisyysasteessa. Toinen prosenttiyksikkö tulee yhteiskuntasopimuksesta, jos se toivottavasti menee nyt sitten ensi kuun loppuun mennessä maaliin — eli ollaan pikkasen yli puolen välin tässä suuressa urakassa.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Ensi viikon tiistaina esitellään työllisyystoimia ja yrittäjyyspaketti, joka vie osan tästä jäljelle jäävästä puolikkaasta. Mutta me myönnämme sen, että tarvitaan vielä sen lisäksi lisätoimia, joita valmistellaan tuonne budjettiriiheen mennessä, ensi syksyyn.

16.12 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän tavoitteenamme tässä kehyspääatöksessä oli pitää kiinni hallituksen perustalouspoliittisesta linjasta, joka määriteltiin vajaa vuosi sitten. Se muodosti kokonaisuuden, jossa sopeutustarve oli 4 miljardia, jossa verotusaste ei nouse ja jossa velkaantuminen taitetaan. Se oli meidän päämäärätavoitteemme.

Ärade talman! Jag hoppas att ledamot Haglund dock är av samma åsikt om värdena, om värderingarna, för vi beslöt i den här rian att vi inte kommer att kapa av skolningen och forskningen, och jag hoppas att ni är av samma åsikt att detta beslut var lyckat.

16.13 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Jag är absolut av samma åsikt som finansministern om att det är bra att ni tog några steg tillbaka när det gäller de här utbildningsnedskärningarna.

Tosiaan eilen käytiin koulutuspoliittista keskustelua, ja on erittäin hyvä, että hallitus otti pienen askeleen taaksepäin säästöissään. Mutta tosiaan joku väitti, että tähän sisältyy kikkailua. Se saattaa pitää paikkansa. Pää tavoite on nyt se, että edelleen harkitsette sitä, onko viisasta leikata koulutuksesta niin paljon kuin olette nyt valinneet, ja aika monen mielestä ei ole.

16.13 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kehyspääatöksessä me teimme kolme päätöstä, jotka liittyivät koulutukseen. Ensimmäinen oli se, että koulutuksesta ja tutkimuksesta ei leikata. Toinen oli se, että indeksipuolelta siirsimme OKM:n menoille pysyväluonteisen menoerän, 37 miljoonaa euroa. Ja kolmas oli se, että me panostamme uudella tavalla tutkimukseen ja koulutukseen noin 105 miljoonaa euroa. Se oli valinta, jonka teimme tässä taloustilanteessa, tässä kehysriihessä. Tämä kehysriihän poikkeaa aikaisemmista kehysriihistä, joita viime vuosien aikana on nähty, eli nyt pidimme vain kiinni siitä hallituksen tavoitteesta. Jos katsomme kehysriihiä 2012, 2013 ja 2014, niin silloinhan tehtiin jättiläismäiset lisäsopeutukset, koska talouden perusura ei ollut lähtenyt liikkeelle.

16.14 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin edelleen pysyä tässä työllisyyskeskustelussa. Nimittäin huomiota herättävää näissä oli se, kuinka suuri vaikutus työllisyysasteen korottamistavoitteella 68 prosentista 72 prosenttiin on siihen, miten hallitus tulee pääsemään tavoitteisiinsa. Tavoite nostaa työllisyysastetta on ilman muuta hyvä asia, mutta julkisen talouden suunnitelmaa ei voi rakentaa pelkkien arvioiden ja tavoitteiden varaan. On hyvä, että hallitus tuo ensi viikolla yrittäjyys- ja kilpailupakettinsa meille, mutta kysyisin nyt kuitenkin: mihin konkreettisiin toimiin hallitus on ryhtymässä tukeakseen työllisyyttä ja yrittäjyyttä niin, että työllisyysaste saadaan nousemaan siihen 72 prosenttiin, ja oletteko te tehneet arviota siitä, mille toimialoille nämä uudet työpaikat mahdollisesti syntyisivät?

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

16.15 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt ollaan asian ytimessä. Eihän näitä millään yksinkertaisilla keinoilla ratkaista. Ihan oikein, kuten pääministeri tuossa sanoi, ensi viikon tiistaina yhdessä elinkeinoministeri Olli Rehnin kanssa me tulemme kertomaan toisaalta yrittäjyyspaketista, toisaalta työllisyyspaketista. Nämä nivoutuvat tietenkin yhteen, niin kuin jokainen ymmärtää.

Toinen asia on sitten työttömyyden hoito. On työllisyyttä tukevat toimenpiteet, mutta sitten on nämä työttömyyteen liittyvät toimenpiteet, ja niistä tulen sitten itse kaapista ulos 18.4., jolloin kerrotaan muun muassa passiiviturvasta, sen muuttamisesta aktivoivampaan suuntaan, kannustinloukkujen purkamisesta ynnä muusta. Tämä on iso ja vaativa harjoitus, jossa toivon tietenkin opposition tukea, koska olen ymmärtänyt, että teillä on aivan samanlaisia ajatuksia liittyen työttömyyden hoitoon. Passiiviturva, aktiiviturva: tämä ei siis tule olemaan, sanon sen vielä kerran, SDP:n esittämä malli, vaan se on TEMissä rakennettu malli, mutta siitä sitten kerrotaan yksityiskohtaisemmin.

16.16 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan korjata tämän virheen. Me emme suinkaan ole rakentaneet julkisen talouden suunnitelmaa 72 prosentin työllisyysasteen varaan. Eli me emme missään tapauksessa rakenna suunnitelmia minkään muun kuin kovan pohjan päälle. Esimerkiksi yhteiskuntasopimuksen syntymisestä meillä ei ole vielä takuita, ja sen vaikutus ei ole vielä täällä suunnitelmassa sisällä.

Mitä ne toimet sitten voisivat olla? Kahdeksan kokonaisuutta: Me tulemme vahvistamaan yritysten rahoitusta. Me tulemme purkamaan normeja. Me tulemme muuttamaan työelämän rakenteita. Me tulemme tekemään verotuksen puolella päätöksiä. Niitä on mainittu hallitusohjelmassa. Team Finlandia vahvistetaan. Kilpailukykypaketti on keskeisessä roolissa tässä, yrittäjyyspaketti. Myöskin julkiset investoinnit — tästä käytiin aika paljon kehysriihessä keskustelua — ovat aika korkealla tällä hetkellä Suomessa, noin 8 miljardin tasolla, joka on 4 prosenttia bruttokansantuotteesta. (Puhemies koputtaa) Siellä ei paljoa voida lisätä, mutta sinnekin (Puhemies: Aika!) vähän lisättiin.

16.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä viime viikolla kehysriihen alla tässäkin salissa ja julkisuudessa hallituspuolueiden perussuomalaiset ja keskustan edustajat antoivat viestin, että lisäleikkausten aika on kerta kaikkiaan ohi. Oli, puhemies, iso hämmennys ja järkytys nähdä, että kehysriihen seurauksena hallitus tekee lisäleikkauksia ja kohdistaa ne vieläpä kaikkein heikoimmille. Kaikkein heikko-osaisimmilta ollaan nyt leikkaamassa satoja miljoonia. Tämä siitäkkin huolimatta, että esimerkiksi ennen vaaleja Timo Soini kertoi, että kaikkein köyhimmiltä ei voi, ei saa eikä ole varaa leikata. Puhemies, tämä oli aika julmaa luettavaa tämä leikkauslista. Leikkauksia tulee lapsille, työttömille, sairastuneille, vammaisille ja eläkkeensaajille. Ihmiset ovat varmasti kovin huolissaan nyt tästä.

Arvoisa pääministeri Sipilä, teillä on nyt iso vastuu. Vastoin lupauksia te leikkaatte kaikkein heikoimmilta. Miten ihmeessä näin pääsi käymään?

16.19 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Viitasta tästä kysymyksestä. Esimerkiksi takuueläkettä, jota te ette saaneet aikaan, tämä hallitus on nostanut ensin 23 euroa ja tässä kehysriihessä nostaa 8 euroa. Mitä tapahtui teidän kaudellanne: valtiolle uutta velkaa 19,7 miljardia, (Paavo Arhinmäki: Piti-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kö leikata?) kunnille uutta velkaa 5 miljardia , valtion omaisuutta myytiin, edustaja Arhinmäki, 3,2 miljardilla, taisitte olla siinä itsekkin mukana, (Välihuutoja vasemmalta) korjausvelka kasvoi miljardin ja julkisen velan kasvu 28 miljardia. Nämä ovat siellä olleet pohjalta. Ja on totta, että sen takia, että inflaatiota ei ollut ja inflaatiotarkistuksia ei tehty, tämä sopeuttaminen tehtiin sillä tavalla kuin te sanoitte. Mutta se, minkä takia tässä suossa ollaan: neljä vuotta te laiminlöitte tämän maan taloudenhoidon. (Eduskunnasta: Kyllä! — Paavo Arhinmäki: Sekö on syy pettää kaikki lupaukset?)

16.20 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitasen kysymys näistä indekseistä — on hyvä vielä palata siihen. Vuosi sitten, kun hallitusohjelma hyväksyttiin, ymmärtääkseni näillä indeksiratkaisuilla, indeksileikkauksilla, haettiin noin miljardin euron vaikutusta julkiseen talouteen. Nyt haluan valtiovarainministeriltä vielä varmistaa: nouseeko tämä miljardin leikkaus 1,2 miljardiin euroon nyt tehtyjen uusien indeksipäätösten jälkeen, kuten äsken ymmärsin, vai toteutetaanko tällä vain se vuosi sitten päätetty miljardin euron vaikutus?

16.21 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vanhasen kysymykseen on yksiselitteinen vastaus: ei se nouse, vaan se pysyy siinä miljardissa. Eli me pidämme kiinni siitä sopeutusurasta ja kytkimme tämän päätöksen erityisesti toteutumattomiin indeksisäästöihin, jotka linkkautuivat siihen, että kokonaisinflaatio ei lähtenyt liikkeelle.

16.21 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lindström, totesitte, että hallitus aikoo muuttaa passiivituen aktiivitueksi, ja viikko sitten kyselytunnilla kerroitte, että hallitus aikoo muuttaa työmarkkinatuen käyttöä sillä tavalla, että sen turvin olisi mahdollista aloittaa yritystoimintaa — sikäli, kun oikein muistan.

Muistan myös, pääministeri Sipilä, samoin kuin te itse olette monta kertaa todennut, että ansiosidonnaista pitäisi muuttaa sillä tavalla, että sen turvin ihmisen tulisi olla mahdollista aloittaa yritystoimintaa elikkä se toimisi kuin starttiraha. Otaksun, että kun hallitus kehuu muuttavansa passiiviturvan aktiiviturvaksi, niin tarkoittatte myös ansiosidonnaista työttömyysrahaa. Muistutan myös, että nykyäänhän ongelma on se, että yhä useampi putoaa ansiosidonnaiselta peruspäivärahalle ja peruspäivärahalta on hirveän vaikeaa enää sitten ponnistaa työelämään, kun työttömyysjaksot pidentyvät. Eli otaksun, että hallituksen ensisijaisena tavoitteena on nimenomaan saada ihmiset työelämään jo sieltä ansiosidonnaiselta.

16.22 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tarkennus tähän, mistä työttömyysturvasta tässä on kyse. Tässä on kyse valtion rahoittamasta työttömyysturvasta. Mitä tulee ansiosidonnaiseen, siinä järjestöt vastustavat: ei EK eikä SAK suostu siihen. Eli me voimme tehdä vain tämän, minkä valtio rahoittaa, ja se on sitten se työkalu, millä päästään toivottavasti näihin ongelmiin käsiksi.

16.23 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihen tärkein päätös ja ratkaisu oli se, että me osoitimme, että Suomi kantaa vastuuta omasta taloudestaan, ja osoitimme sen sekä Euroopan unionin suuntaan että luottoluokittajien suuntaan. Sellaiseen valtioon, jossa julkinen talous ei ole kunnossa, ei myöskään investoida. Se ei ky-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kene edistämään työllisyyttä. Se ei kykene takaamaan kansalaistensa hyvinvointia. Oli erittäin tärkeää, että tämä selkeästi osoitettiin, ja kiitokset siitä hallitukselle.

Haluan kysyä työministeri Lindströmltä: kun tähän ratkaisuun sisältyy myös merkittäviä kaupunkien kehittämishankkeita, kuten Raide-Jokeri Helsinki—Espoo-alueella ja Tampereen raitiotie, niin eikö juuri tämäntyypisillä hankkeilla pystytä edistämään kasvua ja työllisyyttä ja asuinrakentamista ja sitä kautta etenemään lähemmäs kohti hallituksen työllisyystavoitetta?

16.24 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymystä ei ollut etukäteen tilattu, vaan tämä tuli ihan pyytämättä. (Naurua) Mutta siihen on helppo yhtyä. Siis nämä infrahankkeethan ovat tosi tärkeitä, myös työllisyysuhanke. Ja kun tässä edustaja Östman kyseli nimenomaan niitä aloja, mitkä tällä hetkellä vetävät, niin rakentaminen on se, mikä nostaa tällä hetkellä, ja toivottavasti sen myötaivaikutuksella menee nousu alihankintaketjuihin ja sieltä lähtee tämä nousu liikkeelle. Minä itse uskon tähän, ja sen takia valtio tähän panostaa näin merkittävällä tavalla.

16.24 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän se on niin, että tästä kehysriihestä jää mieleen se, että siinä hallituspuolueet pettivät viimeisetkin vaalilupauksensa. (Oikealta: Ohhoh!)

Pääministeri Sipilä, te puhuitte paljon ennen vaaleja siitä, että kansalaisten luottamus politiikkaan pitää palauttaa. Juuri ennen vaaleja te lupasitte, että eläkkeensaajien, opiskelijoiden ja lapsiperheiden euroista ei leikata senttiäkään. Ja erikseen kysyttäessä te sanoitte "kyllä, tasoa ei leikata", vain muutamaa viikkoa ennen vaaleja. Nyt lopputulema on se, että näiden ihmisten tuesta te leikkaatte satoja miljoonia, te leikkaatte tasoa.

Mutta sitten on tämä ministeri Soini: Kaikki muut vaalilupaukset on jo petetty, ja ajatelin itsekkin, että yhdestä pidätte kiinni ja se on tämä bensaveron. Soini korottaa veroa, ja duunari maksaa. Kuinka kalliiksi tämä teidän ministeripaikkanne käy suomalaisille veronmaksajille?

16.26 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useimpien puolueiden vaaliohjelmassa oli säästölistalla miljardi näitten indeksien jäädyttämisestä. Ja tämä tulee eurolleen, täsmälleen sen verran kuin hallitusohjelmassa on päätetty, niin kuin tässä moneen kertaan on jo kuultu. Esimerkiksi lapsilisään tämä vaikuttaa noin 80 senttiä eikä yhtään enempää kuin hallitusohjelmassa on liitteeseen 6 euromääräisesti kirjoitettu. Mitä tulee tähän ansiosidonnaisen muuttamiseen päivärahasi — edustaja Alanko-Kahiluoto, nostitte sen esille — niin me olemme kovasti yrittäneet viedä sitä eteenpäin, mutta jostakin syystä työmarkkinajärjestöt katsovat sen vääristävän kilpailua. Toivottavasti tämä sali voisi auttaa siinä asiassa, että tämä hyvä ehdotus saataisiin läpi, koska tämä olisi erittäin hyvä uudistus aktivoida (Puhemies koputtaa) ansiosidonnaisella olevaa työtöntä.

16.27 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Missä EU, siellä ongelma. (Naurua) Tämä hallitus halusi kerätä nämä rahat makeisverolla. Euroopan unioni ilmoitti meille, että se ei ole mahdollista. Siitä, arvoisa edustaja Lindtman, tuli klappi, 109 miljoonaa, se piti täyttää. (Paavo Arhinmäki: Missä Soini, siellä ongelma!) Ja kaksi oli päävaihtoehtoa. Toinen olisi ollut ruuan hinnan arvonlisäveron korottaminen. Sitä emme halunneet. Jos olisimme sen tehneet, te olisitte kysynyt siitä. Nyt te ky-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

syitte tästä, ja hyvä, että kysyitte, koska pitää paikkansa, että sitä 2 sentillä nostetaan. Mutta maailmanmarkkinahinta on pudonnut niin, että silloin kun te olitte hallituksessa, bensa oli paljon, paljon kalliimpaa kuin se on nyt, vaikka tämä pieni veronkorotus tulee. Ja tässä on nyt myöskin perälauta. Eli jos maailmanmarkkinahinta barrelilta nousee 80 dollariin, niin tämä vero tarkastellaan uudestaan. Tästä oli kysymys.

Ja mitä vaalilupauksiin tulee, (Paavo Arhinmäki: Ne on petetty!) te viimeisenä eduskuntapäivänä viime kaudella valmistelitte ison kasan (Puhemies koputtaa) ehdotuksia ja äänestitte itse niitä vastaan. (Jukka Gustafsson: Onpa hauskaa, ministeri Soini! Ei ole hauskaa niillä, joilta leikataan!)

16.28 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä, olette aivan oikeassa, että suomalaisten ja Suomen tulevaisuuden kannalta on ratkaisevaa, mitä tapahtuu työllisyysasteelle ja mitä tapahtuu työttömyydelle. Oppositio odotti lisätalousarvioon konkreettisia, selkeitä työttömyyteen tarttuvia keinoja. Me odotimme niitä kehyspäätöksessä. Nyt te sanotte, että 12. päivä tulee paketti, 18. päivä tulee paketti. Jos teillä on ne konkreettiset, hyvät, tehokkaat keinot työttömyyden alentamiseen, miksei niitä ole jo esitetty? Pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden, määrä oli helmikuussa 122 000 henkilöä, 19 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Tässä todella tehtävää riittää. Esittäkää ne konkreettiset keinot työttömyyden alentamiseksi ja pian. Otamme ne ilomielin oppositiossa vastaan.

16.29 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä päätökset tehdään ja julkistetaan, ennen kuin ne tulevat tänne eduskuntaan koko tämän kehyspaketin yhteydessä käsiteltäväksi. Kyllä me ehdimme näitä täällä käsitellä. Se, mitä sanoitte pitkäaikaistyöttömyydestä: työttömyyden keskimääräinen kesto on jatkunut tuonne 52 viikkoon eli vuoteen. Jos me saisimme sen lyhenemään 36 viikkoon, mikä on ollut aika pitkään semmoinen keskiarvo, niin tämäkin toisi 110 000 uutta työpaikkaa ja samalla tavalla nostaisi sen työllisyysasteen sinne tavoiteltuun. Eli tarvitaan myöskin niitä toimia, joilla pystytään työttömyyden kestoa lyhentämään, ja niitä me mietimme nyt osana tätä pakettia myöskin. (Paavo Arhinmäki: Mutta onko teillä yhtään konkreettista keinoa?)

16.30 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekä edustaja Lindtmanin että Uotilan kysymys oli oikeastaan, mitä tämä kehyspäätös osoitti. Minun mielestäni on tärkeätä tässä keskustelussa, jota seuraa 300 000—400 000 suomalaista katsojaa... Minun mielestäni kehyspäätös osoitti sen, että tällä hallituksella on päätöksentekokykyä. Tämä hallitus pitää kiinni hallitusohjelmastaan, ja tällä hallituksella on uskottava talouspolitiikka. Loppuvatko työt tähän? Eivät tietenkään. Sen takia me panemme pöytään yrittäjäpaketin ja työllisyyspaketin 12.4. Sen takia me pyrimme edistämään yhteiskuntasopimusta, ja sen takia meillä on myös budjettiriihi aivan normaalilla tavalla elokuussa. Mitä me nyt tarvitsemme? Me tarvitsemme sellaisia toimenpiteitä, jotka lisäävät sekä työn kysyntää että työn tarjontaa tässä maassa, koska tällä leikkausten tiellä ei voida jatkaa. Me voimme jatkaa vain työn tiellä, ja sitä tämä hallitus pyrkii näilläkin päätöksillä edistämään.

16.31 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on kyllä totta, että hallitus pitää kiinni omasta hallitusohjelmastaan järeäpäisesti, vaikka työllisyys-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

tavoite koko ajan karkaa kauemmaksi. Pääministeri Sipilä, ette te pääse siitä yli tai ympäri: kyllä näiltä ihmisiltä, kaikkein köyhimmiltä, tasoa leikataan. (Jukka Gustafsson: Ja Soini nauraa vain, Soinilla on hauskaa!) Vaikka te kuinka puhutte, te ette saa sitä indeksisäästöksi.

Mutta, arvoisa puhemies ja ministeri Soini, sitaatti: "Ei siinä bensapumpulla kysytä, paljonko on tili tai eläke. Se on tasavero: tasaraha tarvitaan, et selviä muuten." Näin te sanoitte viime kaudella oppositiosta, kun te synkeästi vastustitte bensaveroa. Minä kyllä ajattelin, että ette te pysty lupauksianne pitämään, mitä tulee Kreikkaan tai mitä tulee työttömiltä leikkaamiseen, mutta se, että te nyt vielä tämän viimeisenkin vaalilupauksenne rippeen syötte, oli kyllä yllätys. Olihan teillä vaihtoehto: miksi ette laittaneet (Puhemies: Aika!) si-
joitusvakuutuksia verolle Suomen malliin? Se oli vaihtoehto.

16.32 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäinen osa kysymystä tuli minulle. Jos viime kaudella ei olisi tullut 100 000:ta työtöntä lisää, niin yhtään ei tarvitsisi leikata, ei kehitysavusta, ei koulutuksesta, ei indekseistä, ei mistään. Me korjaamme nyt tätä tilannetta sillä, että joudumme sekä leikkaamaan että tekemään nämä isot reformit, jotka ovat pitkään olleet tekemättä, ja hakemaan niitä kasvun eväitä. Näihin kasvun eväisiin, tämän työllisyysasteen nostamiseen 72 prosenttiin, suhtaudumme erittäin vakavasti ja tulemme tekemään kaikkemme, että se saavutetaan. Täällä kehityksen pohjissa on tällä hetkellä (Puhemies koputtaa) 69,4. Yhteiskuntasopimus tuo siihen prosenttiyksikön lisää, ollaan vähän yli puolenvälin. Tiistaina kuullaan lisää ja budjet-tiriihessä vielä lisää.

16.33 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä pitää paikkansa, näin sanoin, ja tässä jouduttiin tekemään uusi päätös. Se pitää paikkansa. Miksi se jouduttiin tekemään? Sen takia, että EU ei sallinut makeisveroa, jäätelön, jätskin, karkkien suurempaa verottamista. (Eva Biaudet: Ei se nyt ihan noin mennyt!)

Mutta, edustaja Lindtman, te ja sosialidemokraatit olette täällä äänenne käheäksi huuta-neet autoveron alennusta vastaan. Nyt se autoveron alennus yhdistettynä romutuspalkki-oon on lisännyt verotuloja. Eikö tämäkään teille kelpaa? Arvoisa edustaja Lindtman, pää-kaupunkiseutulaisena päättäjänä, espoolaisena Vantaalla, kehukaa nyt hieman sitä Raide-Jokeri-päätöstä, joka teiltä jäi tekemättä.

16.34 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU ei pakota minis-teri Soinia tekemään yhtään huonoa ja kovaa päätöstä suomalaisille köyhille, te teette ne ihan itse, ihan oma-aloitteisesti.

Mitä tulee siihen, miten talous ja työllisyys saadaan nousuun, niin kerrataanpas vähän teidän leikkausten vaikutuksia: Ne osuvat samoille ihmiselle. Vaikka julkisella sektoril-la työskenteleviltä vanhemmilta — poliisi, lastenhoitaja, joilla on kaksi lasta päivähoi-toiässä — menee tuhansia euroja vuodessa pois yhteiskuntasopimuksen, palkkaleikkaus-ten, lomapäivärahaleikkausten takia. Päivähoitomaksujen nousu on 1 450 euroa kahdelta lapselta. Sitten tulevat nämä muut etuuksien leikkaamiset, lapsilisien leikkaamiset, mitä te nyt teette. Sen lisäksi koulutuksesta, kasvatuksesta leikataan, ryhmäkokoja kasvatetaan. Siis suomalaiset ovat huolissaan, ja tämä ihmisten kyykyttäminen johtaa siihen, että koti-mainen kulutus vähenee ja pienyrittäjien on vaikeaa saada asiakkaita, eliikkä silloin tulee vain lisää työttömyyttä. Te olette aiheuttamassa leikkausten kierrettä, kun koko ajan vain

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

(Puhemies koputtaa) kysyntä heikkenee. Oletteko tietoisia, että tämä teidän politiikkanne voi vain lisätä työttömyyttä?

16.35 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Leikkausten kierre jatkuu niin kauan, kunnes saamme tähän maahan luotua uusia työpaikkoja. Me olemme tällä hetkellä kierteessä, jossa vuodesta 2009 eteenpäin olemme julkisella tasolla ottaneet karkeasti keskimäärin 9 miljardia euroa velkaa vuosittain. Tämä on sellainen velkataakka, joka siirtyy automaattisesti tuleville sukupolville. Tämä kierre pystytään pysäyttämään vain ja ainoastaan työllisyyttä lisäämällä. Viime vuonna meidän taloutemme kasvoi 0,5 prosenttia, tänä vuonna arviolta 0,9 prosenttia, tämän hallituskauden loppupuolella karkeasti noin prosentin verran. Meillä on tällä hetkellä globaalissa taloudessa myötätuulia kuten EKP:n löysä rahapolitiikka, kuten matala euron arvo ja kuten öljyn hinta. Silti me emme ole saaneet tarpeeksi vauhtia talouteen. Me teemme tässä hallituksessa kaikkemme sen eteen, että tähän maahan saadaan kasvua ja työpaikkoja.

16.36 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä pääministeri ja monet edustajatkin ovat ansiokkaasti korostaneet työllisyyden ja julkistalouden yhteyttä ja työllisyystavoitetta. On kuitenkin yksi työmarkkinauudistus, joka minun käsittääkseni olisi tehtävissä aika pian, johon ei menisi julkista rahaa sen enempää. Tarkoitin tässä tätä kilpailukykyopimuksessakin suositeltua uudistusta, jolla järjestäytymättömien pienten yritysten mahdollisuus käyttää työehtosopimuksissa olevia paikallisesti soveltuvia joustoja saatettaisiin yhtä hyväksi kuin suurilla yrityksillä, jotka ovat järjestönsä kautta työehtosopimukseen velvoitettuja. Meillä on ollut semmoinen kummallinen tilanne Suomessa, että pienet yritykset, joihin suurin osa uusista työpaikoista syntyy, eivät ole voineet käyttää mitään joustoja, joita työehtosopimuksissa on. Nyt meillä on selvätkin tilaisuudet korjata tämä pitkään meitä vaivannut epäkohta, ja siksi minä haluaisinkin kysyä työministeri Lindströmilta, milloin tällainen uudistus on tulossa ja onko se tulossa piankin jo osana näitä paketteja. (Puhemies: Aika!) Aivan varmasti me työelämävaliokunnassa haluamme käsitellä tämän työllisyyttä kohentavan uudistuksen nopeasti.

16.38 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Vartiainen ja moni muu hyvin tietää, niin kilpailukykypaketti, paikallisen sopimisen neuvottelut ovat tällä hetkellä siellä järjestöjen käsissä käytävissä neuvotteluissa, ja heille on annettu tässä työrauha käydä näitä asioita läpi. Kyllä nämä sitten aikanaan tulevat omana pakettinaan tuossa touko—kesäkuussa. Meillä on johtopäätösten aika sitten, miten tämäkin asia etenee. Itse olen kyllä luottavainen siinä, että jokainen ymmärtää sielläkin neuvottelupöydässä, missä tilanteessa Suomi on ja mitä me tarvitsemme. Uskon kyllä vakaasti siihen, että sieltä tulee ihan viisaita esityksiä.

16.38 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn niihin ministerien vastauksiin, joissa parempi työllisyys ja työllisyysasteen nosto edellyttää entistä enemmän ennustettavuutta, edellyttää entistä enemmän luottamusta, jotta yrittäjät ovat valmiita toteuttamaan niitä liiketoimintasuunnitelmia, joita heillä on. Sen tähden, mitä vaikeampi tilanne, sitä suurempi edellytys on luoda näitä edellytyksiä.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Me olemme tässä jo kuulleet useampia vastauksia. Kysyisin vielä yritysten kannalta nimenomaan yritysverotuksesta. Ministeri Stubb, onko hallituksella tarkoitus toteuttaa kaikki ne yritysverotukseen liittyvät uudistukset, joita hallitusneuvotteluissa on kirjattu?

16.39 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on hallitusohjelmassa tukku yritysverotukseen ja yritysten verottamiseen liittyviä kokonaisuuksia, jotka tällä hetkellä ovat valmisteilla, ja sitten meillä on tukku niitä, jotka ovat myös selvitystyön alla, ja me tulemme niistä julkaisemaan muutamia tuossa 12.4. Toinen huomio tähän kokonaisuuteen on se, että me pyrimme siihen, että tällä hallituskaudella veropolitiikka ei ole poukkoilevaa. Eli se, mistä on sovittu, tehdään, ja se, mikä on luvattu selvittää, tehdään. Viimeisenä huomiona: olen edustaja Kallin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että Suomen talouspolitiikan uskottavuus riippuu paljon siitä, pitääkö hallitus kiinni omasta hallitusohjelmastaan. Meitä tarkkailevat luottoluokittajat, meitä tarkkailee Euroopan komissio ja totta kai meitä tarkkailevat myös äänestäjät, jotka haluavat nähdä tämän maan talouskasvun lähtevän nousuun. Eli tähän hallitukseen ja sen talouspolitiittiseen ja veropoliittiseen linjaan, sen uskottavuuteen ja jatkuvuuteen, voi luottaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja nyt tämän kysymyksen ensimmäinen esittäjä elikkä edustaja Rinne.

16.40 Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Ensinnä ihan pöytäkirjaan merkittäväksi, kun pääministeri levittää väärää tietoa SDP:n vaaliohjelmasta, että meillä nimenomaan oli rajattu ulkopuolelle nämä sosiaaliturvaan liittyvät indeksit, leikkaukset, jäädyttämiset.

Haluaisin todeta sen, että tosiasia näitten ihmisten kannalta, jotka saavat lapsilisiä ja työmarkkinatukea ja niin edelleen — tuo 25, 26 kohdan lista, johonka nyt indeksin jäädyttämisen sijasta kohdistetaan leikkauksia — on, että näitten pienituloisten ihmisten näkökulmasta joka tapauksessa tuo raha häviää tililtä. Sitä ei tule sinne. Ja se on niitten ihmisten aito kokemus, että tulot pienenevät, tilanne heikkenee. Näihin samoihin ihmisiin kohdistuvat kilpailukykysovimuksen leikkaukset, jos se tulee maaliin — toivottavasti tulee maaliin — ja hallituksen aiemmat leikkauspäätökset, jotka ovat tosi rankkoja lapsiperheille, työttömille, ikäihmisille, eläkeläisille ja koulutuksen kannalta. Nyt kysyn uudelleen teiltä, pääministeri, koska ette äsken vastannut siihen: voitteko talouden arviointineuvoston suosituksen mukaisesti ja OECD:n suosituksen mukaisesti ottaa käyttöön tulopuolen ja tehdä näitten SDP:n esitysten mukaisesti tulolisäyksiä? Se on arvovalinta.

16.42 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, edustaja Rinne, jos tässä esityksessäni oli virhe — 800 miljoonaa oli muistaakseni se SDP:n vaaliohjelman mukainen indeksileikkauksien osuus, jos oikein tämän muistan. (Ben Zyskowicz: Ei ole vielä nähty täällä vaihtoehtoja! — Antti Rinne: Lue vaihtoehtobudjettimme!) Se on selvä asia, että kyllä se pienenee, kun me nyt otamme näistä indeksin alaisista etuuksista 0,85 prosenttia, elikkä satasen etuus pienenee 85 senttiä, sen verran se pienenee, se on niin kuin fakta, ja näin tulee olemaan. (Antti Rinne: 300:n etuus 250 senttiä!) — Ja kyllä, siitä kertomilla matematiikka toimii eteenpäin. (Naurua)

Viime kaudella nuorisotyöttömyys kasvoi kaksinkertaisesti, pitkäaikaistyöttömyys kasvoi kaksinkertaisesti, ja nyt meidän pitää löytää sellaisia toimia, joilla me pystymme teke-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

mään eri tavalla tämän työllisyysasteen käännöksen. Erilaisia toimia, rakenteellisia toimia tarvitaan. Siellä näissä toiminna on myöskin sellaisia kipeitä toimia, niin kuin tämä yhteiskuntasopimus. Mutta se osoittaa sen, että suomalainen yhteiskunta (Puhemies: Aika!) on pystynyt sopimaan tässä tiukassa tilanteessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys veronkierron estämisestä (Olli-Poika Parviainen vihr)

Suullinen kysymys SKT 38/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Olli-Poika Parviainen.

Keskustelu

16.43 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Panama-paperit ovat nostaneet keskusteluun veronkierron ja verovälttelyn. Hallituskin on ilmaissut tavoitteekseen torjua veronkiertoa ja harmaata taloutta, mutta tavoitteet näyttävät olevan heikolla pohjalla. Suomi on suhtautunut pikemminkin nihkeästi useisiin verotuksen avoimuutta lisääviin ja verokikkailun mahdollisuuksia rajaaviin hankkeisiin Euroopan unionissa. Esimerkiksi viime syksynä EU:n ministerineuvostossa käsiteltiin verojärjestelyjä koskevien tietojen antamista Euroopan parlamenttiin, jonka erityisvaliokunta tutkii verotuksen porsaanreikiä. Suomi kuului niiden jäsenmaiden ryhmään, joka esti tiedon antamisen valiokunnalle. (Eduskunnasta: Ohhoh! — Eduskunnasta: Näin on!)

Tietojemme mukaan komissio on nyt konsultoimassa jäsenmaita uudelleen samasta asiasta. Kysyisinkin hallitukselta: Aikooko hallitus muuttaa linjaansa? Aikooko Suomi yhä estää parlamentin tutkintakomiteaa tekemästä työtään, vai salliiko se, että komitealle toimitetaan sen pyytämät asiakirjat?

16.44 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Panama Leaks tulee avaamaan tapahtumaketjun ja vyyhdin, joka tulee muuttamaan veropolitiikkaa ja verojen tietojenvaihtoa. (Jukka Gustafsson: Eikö se ole hyvä asia?) — Se on ilman muuta hyvä asia. Kaikki veronkierto on tuomittavaa. Me emme hyväksy sitä. Se herättää vakavia kysymyksiä, ja me tarvitsemme enemmän kansainvälistä yhteistyötä. — Suomessa me pystymme toimimaan kolmella tasolla: meidän oikeusjärjestelmä laatii lait, poliisi tuomitsee rikolliset ja finanssivalvonta valvoo pankkeja. Me olemme olleet erittäin aktiivisia sekä EU-tasolla että OECD-tasolla, jotta veronkiertoa ja veroparatiisit kitkettäisiin pois. Tämä on erittäin vakava asia, ja hallitus tulee tekemään kaikkensa sen eteen, että tämä vyyhdin purkautuminen vie oikeaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Edustaja Parviainen Olli-Poika.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

16.45 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastauksesta huolimatta Suomi on myös muissa EU-kysymyksissä ollut jarrumiehen roolissa ja keskittynyt systemaattisesti esitysten ongelmiin ennemmin kuin ratkaisuihin. Hallitus on esimerkiksi suhtautunut kriittisesti myös EU:n mustaan listaan veroparatiiseista, hidastellut yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan suhteen ja jarrutellut aloitetta yritysten maakohtaisesta veroraportoinnista. Kysynkin: Aikooko hallitus nyt muuttaa tätä linjaa suhteessa näihin kysymyksiin? Mitkä ovat ne konkreettiset aloitteet, joita hallitus aikoo ryhtyä nyt aktiivisesti ajamaan erityisesti EU-tasolla, jossa nämä kysymykset täytyy ratkaista?

16.46 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäinen osa vastausta on korjaus. Suomi ajaa erittäin voimakkaasti verotuksen maakohtaista raportointia, ja on siitä jo hallituksen esitysluonnoskin juuri tullut lausuntokierrokselta. Tämä raportointi koskee kuitenkin viranomaisille tapahtuvaa veroraportointia, ja Suomelle on tärkeää, että viranomaiset saavat kaiken mahdollisen tiedon käyttöönsä. Me kannatamme verotuksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Myös julkiseen veroraportointiin liittyy kuitenkin erilaisia näkökulmia, joita me matkan varrella jatkuvasti tulemme selvittämään.

Lisään tuohon vielä sen verran, että meillä oli maaliskuussa Ecofin- eli valtiovarainministerikokouksessa pöydällä paketti, joka on komissiolta ulos tullut, jossa on veronkierron vastaiset toimenpiteet. Tämä paketti sisältää ehdotuksen verojen kiertämisen estämistä koskevaksi direktiiviksi. Se sisältää suosituksen verosopimukseen liittyvistä kysymyksistä, ja se sisältää ehdotuksen direktiivistä, jolla pannaan täytäntöön OECD:n maakohtainen raportointijärjestelmä. Me olemme tätä kokonaispakettia vahvasti tukeneet.

16.47 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä asia, että tämä tietovuoto tuli. Se tieto on todennäköisesti saatavissa myöskin Suomen verottajan käyttöön, mikä on hyvä asia. Jos siellä ilmenee rikollista toimintaa, että näitä ei ole ilmoitettu, niin se on sen jälkeen poliisiasia. Hallituksella on ensi viikon tiistaina käsiteltävänä harmaan talouden torjunnan strategia, ja edustaja Lintilä Poliitikkaradiossa tänä aamuna ehdotti, voisiko tässä kokonaisuudessa näitten veroparatiisien torjunnassa olla parlamentaarisen ryhmän perustamisen paikka. Olen tässä päivän aikana sitä miettinyt, ja minusta se voisi olla hyvä idea, koska tämä on yli vaalikausien kestävä työtä, meidän yhteisiä ponnisteluja niin, että näitten veroparatiisien estämiseksi tehdään kaikki voitava niin kansallisesti kuin EU-vaikuttamisessa. Olen valmis vakavasti miettimään tätä Lintilän ehdotusta.

16.48 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että monet veroparatiiseihin rahansa piilottaneet henkilöt ovat käyttäneet yhtä tai useampaa avustavaa tahoa käytännön järjestelyissä, koska heillä itsellään ei ole riittävää tietotaitoa eikä yhteyksiä pöytälaatikkoyhtiöiden perustamiseen veroparatiiseissa, rahojen alkuperän häivyttämiseen tai muihin rahanpesutoimiin.

Arvoisa puhemies! Rikoslain 5 luvun 6 §:ssä säädetään rangaistavaksi avunanto rikokseen. Kysynkin valtiovarainministeriltä: aikooko ministeriö puuttua veronkiertoa edistävien pankkien ja sijoituspalveluyritysten toimintaan, ja pyrkiikö se aktiivisesti sanktioimaan tuomittavat toimintamallit ajamalla esimerkiksi finanssivalvonnasta annetussa laissa mahdollistettua toimiluvan perumista ja rajoittamista, jotta veronkiertoa edesauttavat

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

pankit ja sijoituspalveluyritykset saadaan vastuuseen teoistaan ja yhteiskunnalle aiheuttamastaan taloudellisesta vahingosta?

16.49 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Savio toteaa, Suomessa on pankkeja ja sijoituspalveluyrityksiä, ja niitäkin tietenkin valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton, ja sille on laissa erikseen säädetty valtuudet puuttua havaitsemiinsa rikkeisiin tai rikkomuksiin valvottaviensa toiminnassa. Olen vakuuttunut siitä, että Finanssivalvonta selvittää, onko Nordean tai muussa Suomen toiminnassa syyllistytty laiminlyönteihin, ja ryhtyy selvityksen perusteella tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin. Nordean Luxemburgin toimintaa valvoo ja mahdollisesti sanktioi paikallinen viranomainen. Sekä veronkierron että rahanpesun torjunnan osalta on tärkeää vahvistaa eri valtioiden välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa. Haluan korostaa sitä, että tämä todellakin tulee antamaan sysäyksen eteenpäin verotietojen vaihdossa, koska pääomat liikkuvat vapaasti. Tämä tulee olemaan askel oikeaan suuntaan.

16.50 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitetty parlamentaarinen työryhmä veronkierron torjumiseksi, aggressiivisen verosuunnittelun suitsimiseksi ja veroparatiiseihin puuttumiseksi on erittäin hyvä keino, ja toivon, että se toteutuu. Me vasemmistossa tarjoamme 12 konkreettista aloitetta verosuunnittelun ja veronkierron estämiseksi, esimerkiksi hallintarekisteröinnin sanktioimisen, korkojen verovähennys-oikeuksien porsaanreikien tukkimisen, maakohtaisen kirjanpidon ja siirtohinnoittelusääntöjen uusimisen.

Arvoisa puhemies! Veronkierron moralisointi eri riitä, vaan me tarvitsemme konkreettisia ja oikeita toimia. Veronmaksu ei voi toisille olla vapaaehtoista, kun se tavalliselle kansalle on pakollista. Ongelma ei ole vain laitton veronkierto, vaan lain rajamailla menevä aggressiivinen verosuunnittelu, joka usein on sinällään laillista. Jos nämä kaikki verovuodot saataisiin tukittua ja veroparatiisit suljettua, niin meillä ei olisi tarvetta tehdä nytkään (Puhemies: Aika!) näitä leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Tartutteko esittämiimme konkreettisiin keinoihin?

16.51 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voin taata, että jos tässä salissa on yksi henkilö, jota kiinnostaa verokertymän kerääminen, niin se on Suomen valtiovarainministeri. (Välihuutoja vasemmalta) Jos on yksi ministeriö, joka haluaa kerätä veroja, se on valtiovarainministeriö, ja jos on yksi taho, joka sen tekee, niin se on Verohallinto. Meillä on jo tällä hetkellä olemassa laajapohjainen, poikkihallinnollinen virkamiestyöryhmä, joka käsittelee tämäntyyppisiä kysymyksiä, mutta ajatus siitä, että myös parlamentaarisesti näitä kokonaisuuksia voitaisiin katsoa, on mielestäni erinomainen.

Kuten tuossa muutenkin on todettu, niin Suomessahan on kansallisesti voimassa säännöksiä väliyhteisöistä, yritysten korkovähennysoikeuden rajoittamisesta, yleisistä veronkierron säännöistä, siirtohinnoittelusäädöksistä ja rajoitettu, emo- ja tytäryhtiödirektiiviin perustuva hybridisäännöstö. Näitä ja muuta uutta lainsäädäntöä voidaan ilman muuta kehittää. Tosiasia on — ja tässä olen edustajan kanssa samaa mieltä — että kaikki harmaaseen talouteen liittyvä ja veronkiertoon liittyvä on pois rehellisistä yrityksistä ja ihmisiltä, jotka ansaitsevat rehellisiä euroja, jotka hyödyttävät hyvinvointiyhteiskuntaa.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

16.53 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos pääministeri on, niin kuin tuossa totesi, tuomassa esitystä siitä, että tällainen parlamentaarinen työryhmä perustettaisiin, niin kristillisdemokraatit todella lämpimästi ovat mukana siinä ja onnittelevat tällaisesta avauksesta. Tämä olisi aivan erinomaista. Nyt tarvitaan niitä tekoja. Tarvitaan tekoja veronkierron estämiseen, ja kristillisdemokraatit esitti jo viime vaihtoehtobudjetissaan sitä, että 10 miljoonaa lisättäisiin nimenomaan Verohallintoon, jotta saataisiin lisää niitä verovirkailijoita, jotka tutkivat tätä harmaata taloutta ja myöskin veronkiertoa ja nimenomaan kansainvälisiä verorikoksia. Tällä hetkellähän Suomessa on 15 henkilöä, jotka tutkivat näitä asioita Verohallinnossa, kun esimerkiksi Ruotsissa on jo yksinomaan 200 henkilöä. Onko hallitus nyt valmis ihan oikeasti resursoimaan ja pitämään huolta siitä, että meillä on tarvittavat virkamiehet, jotka pystyvät estämään tätä veronkiertoa?

16.54 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain juuri hallituspuolueiden kiittauksen siihen, että tämmöinen parlamentaarinen seurantaryhmä voidaan perustaa, ja se voidaan tässä nyt sitten luvata. Edustaja Essayah ja muut, jotka ovat ehdotuksia täällä tehneet, se on nyt oikea paikka sitten tuoda näitä ehdotuksia. Vastaan näin lyhyesti, jotta valtiovarainministerille jää myöskin aikaa vastata tähän häntä koskeneeseen kysymyksen osaan, jos, puhemies, sopii näin. (Jukka Gustafsson: Ensimmäinen päätös avokonttorissa!)

16.54 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Essayahin kysymys liittyi meidän resursseihimme. Itse asiassa julkisuudessa esitetyt arviot Suomen ja eräiden muiden Pohjoismaiden verohallinnon resursseista, jotka liittyvät rajat ylittävien tilanteiden verovalvontaan, ne luvut eivät ole enää ajan tasalla. Meillä tähän toimintaan käytetään Verohallinnon eri yksiköissä 95 henkilötyövuotta. Verohallintohan tilittää vuosittain veronsaajille verotuottoja noin 50 miljardia euroa, ja tuloverotuksen valvonnassa tehtiin verotettavan tulon lisäyksiä 400 miljoonaa euroa ja verotarkastusten perusteella maksuunpanoesityksiä 444 miljoonaa euroa. Meillä on Verohallinnossa tällä hetkellä — kävin siellä viime viikolla — 4 900 henkilötyövuotta. Tämä määrä tulee vähenemään asteittain, mutta se ei tule liittymään tähän kokonaisuuteen.

Varoista vielä sen verran, että harmaan talouden torjuntaanhan meillä oli edellisessä hallituksessa käytössä 20 miljoonaa euroa. Nyt määrärahan taso noin 16 miljoonaa ja sisäiseen turvallisuuteen 50 miljoonaa. Olemme aivan yhtä mieltä siitä, (Puhemies koputtaa) että resurssit näissä kysymyksissä säilytetään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja tästä teemasta vielä yksi kysymys.

16.55 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä Panama-paperit ovat todellakin järkyttäviä, ja nehän nyt näyttävät sitten kertovan, että asiat ovat juuri niin kuin ihmiset ovat pelänneet, että yhteiskunnassa on monenlaista moraalialia ja myös eliitin keskuudessa näyttää olevan näin. Niillä voi olla kuitenkin se hyvä vaikutus, että asiaan tartutaan. Eduskunta on kahteen otteeseen, kaudella 2007 ja kaudella 2011, tehnyt aika ison työn näiden harmaan talouden toimenpide-ehdotusten saamiseksi liikkeelle. Edellinen hallitus teki myös tässä paljon työtä. Tänäpäin eduskunnan tarkastusvaliokunta on tehnyt päätöksen, että se ottaa tämän kansainvälisen veronkierron selvityksen kohteeksi, ja

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

tämä aloitetaan jo ensi viikolla. Valiokunta tulee kuulemaan myös paitsi Verohallinnon ja valtiovarainministeriön edustajia, myös näitä pankki- ja sijoituslaitoksia, jotta tämä asia otetaan päivänvaloon ja katsotaan, mitä tässä on tehtävissä.

Aikaisempiin eduskunnan päätöksiin kuuluu se, (Puhemies koputtaa) että eduskunta saisi selvityksen siitä, miten viranomaisten tiedonsaantia parannetaan. Onko ministeri Lindström tuomassa tästä ehdotuksen eduskuntaan?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja tässä taitaa olla ministeri Orpo. Haluatteko vastata?

16.56 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedonsaanti on itse asiassa merkittävä kysymys, kun tätä asiaa tarkastelee poliisin näkökulmasta. Poliisilla on hyvin rajalliset mahdollisuudet tällä hetkellä saada käsiinsä sitä aineistoa, jota Panama-vuodon yhteydessä on nyt maailmalla, murtamatta lehdistösuojaa. Siis se ei ole mahdollista, koska se on lain suojaamaa. Mutta näyttää siltä, että se ensimmäinen viranomainen on Verohallinto, joka voi tässä liikkeelle lähteä, ja mikäli sitten löytyy epäiltyä rikollista toimintaa, niin silloin se siirtyy poliisille. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että se viime hallituskaudella aloitettu harmaan talouden torjuntatyö on saanut jatkoa ja rahoitusta tämän hallituksen työskentelyssä, ja uskon, että poliisi on hyvin resursoitu siihen tilanteeseen, kun se oma hetki tulee. Tietenkin poliisi omia kanaviaan myöten pyrkii tälläkin hetkellä saamaan aineistoa, saamaan tietoa ja tutkimaan näitä vakavia, vakavia epäilyjä, joita tässä tapauksessa on.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä lyhyesti ministeri Lindström.

16.58 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joo, oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluu tämä kansainvälinen yhteistyö rikosten selvittämisessä. EU:ssa ja Euroopan neuvostossa on keskusteltu paljon muun muassa tästä sähköisessä muodossa olevien todisteiden hankkimisesta silloin, kun se tarvittava tieto sijaitsee tuolla ulkomailla. Tähän pyritään luomaan tietenkin nykyistä nopeammat ja tehokkaammat työkalut, joilla helpotetaan näiden rikosten selvittämistä tuolla kybermaailmassa. Ja Suomi on tietenkin osallistunut ja tulee osallistumaan aktiivisesti tammöiseen keskusteluun, koska me tarvitsemme globaaleja ratkaisuja.

Tässä yhteydessä käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni lakivaliokuntaa siitä, että se on tällä viikolla yksimielisesti hyväksynyt tämän hallituksen esityksen menettämisseurauksia koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Tällä pannaan täytäntöön tämä direktiivi rikoshyödyn jäädyttämisestä ja tuomitsemisesta menetetyksi. Hienoa työtä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys suojelua tarvitsevien turvapaikanhakijoiden palauttamisesta (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 39/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä yksi kysymys ja vastaus. Edustaja Biaudet.

Keskustelu

16.59 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Luulin, ettei enää ehditä kysyä näin tärkeitä asioita kuin minulla on. Minun kysymykseni onkin pääministerille ja hallitukselle.

Pääministeri Sipilä, olette useasti kiinnittänyt huomiota haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden, muun muassa väkivaltaa kokeneiden naisten, ihmiskaupan uhrien ja lasten, asemaan ja velvollisuuteen suojella heitä, kun on keskusteltu ajankohtaisista asioista Kreikassa. Mutta oletteko, pääministeri, tietoinen siitä, että myös Suomessa tulee tosi hälyttäviä raportteja siitä, että me karkotamme haavoittuvassa asemassa olevia naisia ja heidän lapsiaan, viime aikoina jopa äitejä, joilla on jopa neljä lasta ja vauvoja, Nigeriaan ja Italiaan ilman, että meillä on mitään tietoa siitä, että heillä on siellä mitään hoivaa tai asuntoa? Migri, Maahanmuuttovirasto, on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota siihen, kun ollaan mitattu haavoittuvien asemaa, että on ollut erikoislääkärin todistuksia, joilla on voitu (Puhemies koputtaa) tutkia sitä, mutta tällä hetkellä (Puhemies: Kysymys!) näillä ihmisillä ei näytä olevan pääsyä erikoislääkäriin. Onko hallitus tietoinen tästä ja aikooko hallitus tehdä jotain tälle asialle?

17.00 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siis lähtökohta meillä on turvapaikkatutkinnassa se, että jokainen saa yksilöllisen käsittelyn ja se on perusteellinen. Oikeusvaltiossa pitää lähteä siitä, että tämä prosessi on aukoton. Kysyistä tapausta, johon viittaatte, en tunne, mutta uskon, että tämä asia on hyvä selvittää ja katsoa, kuten jokaisessa päätöksessä tehdäänkin. Aina päätöksissä on valitusmahdollisuus, jossa sitten viime kädessä oikeus päättää sen ja arvioi, onko päätös turvapaikasta ja sitä kautta myös palautuksesta tehty oikein perustein yksilöllisessä käsittelyssä.

17.01 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tietenkin erittäin tärkeitä, mutta olisi tietenkin ehkä tehokkaampaa, jos heti alkuvaiheessa eikä valituksen jälkeen nämä asiat tulisivat esille. Turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmä on ollut meillä vartenotettava taho, joka on ohjannut ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää. Viime heinäkuusta lähtien tämä toiminta on melkein loppunut. Kysyisin: aikooko hallitus toimia niin, että tätä toimintaa nyt tehostetaan niin, että naisia ja lapsia oikeasti voidaan suojella myöskin Suomessa?

17.01 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämänkin pakolaiskriisin keskellä me olemme lähteneet koko ajan siitä, että järjestelmän, joka Suomessa on, pitää tunnistaa ne haavoittuvimmassa asemassa olevat, pystyä keskittymään heidän auttamiseensa. Se on se iso lähtökohta ja prioriteetti, joka meillä on, ja näin mielestäni pitää olla. Tietenkin tämä oli vakava huomio, jonka toitte esille, ja lupaan, että selvitan

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

asian ja voimme keskustella tarkemmin tästä kyseisestä tapauksesta ja katsoa, onko jokin muuttunut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 lisätalousarvioksi Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 lisätalousarvioesityksen (HE 9/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 9/2016 vp

Hallituksen esitys HE 27/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2016 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 5/2016 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

17.03 Timo Kalli kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyn pohjana on valiokunnan mietintö sekä lisätalousarviosta että siihen liittyvästä täydentävästä esityksestä. Tässä käsittelyn pohjassa lisätään määrärahoja nettomääräisesti noin 89 miljoonaa euroa ja korotetaan varsinaisia tuloja arviolta 10 miljoonaa euroa, mikä aiheutuu Metsähallituksen voiton tuloutuksen aientamisesta. Suurimmat määrärahalisäykset tehdään valtion kassasijoitusten riskienhallintaan, 38 miljoonaa, minkä taustalla on euroalueen korkotason lasku. Sen lisäksi ehdotetaan 38,5 miljoonan euron vastaavaa summaa vähennettäväksi Talvivaara Sotkamon konkurssin aiheuttamien ympäristöhaittojen torjumisen määrärahoista, ja se osoitettaisiin Terrafamen pääomittamiseen. Lisäksi Liikennevirastolle annetaan 132 miljoonan euron valtuus tehdä jäänmurtopalveluiden hankkimista koskeva palvelusopimus. Lisäksi Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna perustettavan kansallispuiston rahoitusta aikaistetaan, jotta kansallispuisto voidaan avata jo alkukesästä 2017.

Valiokunta toteaa, että lisätalousarvioesitystä täydentävän esityksen yleisperustelutekstiin on kirjattu virheellisesti, että esityksellä ei ole kehysvaikutuksia. Täydentävä esitys lisää kuitenkin kehukseen luettavia menoja 38 miljoonaa euroa. Kun otetaan huomioon myös varsinainen lisätalousarvioesitys, kehysmenot nousevat yhteensä noin 89 miljoonaa euroa.

Lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta noin 79 miljoonalla eurolla, ja valtion nettolainanotoksi arvioidaan vuonna 2016 noin 5,4 miljardia euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden lopussa noin 105 miljardia euroa, mikä on noin 50 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Sitten pääluokkakohdaiset muutokset.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Pääluokkaan 29, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan, valiokunta puoltaa hallituksen esityksen mukaisesti 375 000 euron myöntämistä Pietari-säätiölle. Avustus on tarpeellinen, sillä saadun selvityksen mukaan tämän Pietari-säätiön talous on suurissa vaikeuksissa, mikä vaarantaa säätiön perustaman Pietarin-instituutin sekä Pietarin Suomalaisen Koulun toiminnan jatkuvuuden.

Pääluokkaan 30: Lisätalousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevasi lainsäädännöksi voimaantulo siirtyy arvioidusta ajankohdasta 1.4.2016 ajankohtaan 15.4.2016, jolloinka valtiovarainvaliokunta muuttaa luvun päätösosan vastaavasti.

Pääluokassa 32 oli kaikkein puhutuin ja eniten mielenkiintoa herättävä asia: Terrafame Group Oy:n oman pääoman korottamiseen ehdotetaan 38,5 miljoonaa euroa, jolla toiminnan jatkuminen varmistetaan. Nyt ehdotettu summa on säästynyt vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetystä 100 miljoonan euron määrärahasta, joka oli tarkoitettu Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien ympäristövahinkojen torjumiseen. Julkisselvitys jatkuu edelleen, mutta siitä aiheutuvat kustannukset ovat jatkossa vähäisiä, koska konkurssipesä ei enää vastaa kaivoksen ylläpidosta.

Valiokunta kuitenkin toteaa myönteisestä päätöksestä riippumatta, että valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa tarkoin toiminnan ympäristövaikutuksia ja kannattavuuden kehittymistä sekä reagoi tarvittaessa tilanteeseen mahdollisimman nopeasti. Valtion tulee myös asettaa kriteerit siitä, missä tilanteessa kaivoksen sulkeminen on toiminnan jatkamista parempi vaihtoehto, etenkin kun valtion on varauduttava merkittäviin lisärahoitustarpeisiin. Valiokunta pitää perusteltuna, että hallitus varautuu Terrafame Oy:n vaihtoehtoihin ratkaisuihin nykyistä paremmin muun muassa selvittämällä niiden kustannukset ja alueloudelliset vaikutukset. Asiantuntijakuulemisissa on kuitenkin yhtiön hallituksen taholta todettu, että yhtiö kykenisi jo vuonna 17—18 tekemään liiketaloudellista tulosta, mutta kuitenkin todetaan, että nikkelin alhainen hinta ja myös Vaasan hallinto-oikeuden päätös vaikeuttavat sitä, että yhtiön tällä hetkellä on vaikea saada yksityistä pääomaa.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa siis, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen niin, että lisätalousarvio tulisi voimaan jo 15.4. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään ihan pieni debatti tähän näin.

17.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän esitykseen sisältyy myös sosialidemokraattien vastalause, jossa kannamme jälleen kerran huolta työllisyysmäärärahojen riittämättömyydestä. Se on itse asiassa valtavan surullista, että tässä on jo aika mones lisätalousarvio, minkä hallitus tekee, ja edelleenkin siinä ei pysytä tilanteen tasalla sen suhteen, kuinka paljon tässä tilanteessa työttömyys pitkittyy ja nuorisotyöttömiä, pitkäaikaistyöttömiä on paljon. Edelleenkin näistä resursseista ei kylliksi huolehdita ja sitä kautta heikennetään talouskehitystä.

Puhemies! Tämä antaa myös hyvän syyn todeta, että tämän osoittaa sitä hallituksen talouspolitiikan nurinkurisuutta. Juuri äsken kyselytunnilla keskustelimme niistä julmista uusista leikkauksista. Kaikkein heikoimmilta aiotaan leikata sosiaaliturvan tasoa. Kysehan on siitä, että tämä leikkauskierre, mihin hallitus on ajautunut, johtuu siitä, että hallitus on laiminlyönyt kasvun ja työllisyyden toimenpiteitä ja koko työllisyyspolitiikan. Tässä pitäisi tapahtua se linjan muutos, mitä odotimme kehysriiheltä, ja on todella surullista, että päinvastoin kävi.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

17.10 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen piti tässä erinomaisen puheenvuoron, ja kysynkin, miksi valtiolta löytyy rahaa Talvivaaraan mutta ei työllisyyden hoitoon. Miksi piikki on yhä auki ja tulee olemaan jatkossakin auki?

Ja sitten kaksi täsmäkysymystä Metsähallitus-asiaan: Miksi valtion retkeilyalueet pidetään yhä Metsähallituksen liiketoiminnan taseessa, ja miksi nämä 40 000 hehtaaria virkistysmetsää Ylä-Lapista siirretään sinne? Miksi ei voisi olla niin, että omaan pääomaan kuuluvat maa- ja vesialueet, Ylä-Lapin virkistysmetsät ja valtion retkeilyalueet, eivät voisi olla julkisten hallintotehtävien yksikön hallinnassa, ohjauksessa ilman tuottovaadetta? Tämä on täysin mahdollista. Miksi ette tee näin?

17.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee tähän edustaja Aallon äsken käyttämään vahvaan puheenvuoroon, niin voin todeta sen verran, että se on totta, että Talvivaaran kaivoksen osalta meillä on ongelmia. Vaikka tilanne on tällainen, niin on kuitenkin parempi, että siinä kannetaan yhteiskunnallinen vastuu ja sitä toimintaa pyritään parantamaan.

Tässä on näköpiirissä aivan selvästi kaksi asiaa. Toinen on se, että ympäristöongelmat sillä alueella on saatu haltuun. Ne on kuitenkin otettava haltuun keinolla millä hyvänsä. Ei ympäristöä voi jättää hoitamatta. Kun konkurssipesältä ne jäivät tekemättä, niin meidän on se vastuu kannettava nyt, ja pitää muistaa, että tässä on kuitenkin kaksi tietä olemassa eteenpäin. Toivotaan nyt sen verran, että maailmanmarkkinoilla tämä nikkelin ja yleensä metallien hinta lähtisi nousemaan, mikä toisi tälle yritystoiminnalle katetta ihan omasta takaa. Ja toinen on tietenkin se, että parhaillaan elinkeinoministeriö neuvottelee ostajien kanssa siitä, kuka ostaisi tämän koko yrityksen itselleen ja lähtisi tekemään tätä tuotannollista toimintaa. Ei tässä pidä katsoa pelkästään yhtä päivää, tässä on katsottava koko tämä historia ja kannettava vastuu.

17.12 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömyys on noussut vuoden takaisesta yhtä paljon kuin Forssassa on asukkaita vauvasta vaariin. Se on oikeasti hurja summa, hurja määrä, ja se on pelottavan suuri. Jos me katsomme, mitä meillä on tapahtunut työvoimapolitiikassa samaan aikaan, niin esimerkiksi palkkaperusteinen työllistäminen on alentunut yli 40 prosenttia. Eli pitkäaikaistyöttömyys menee ylös ja palkkaperusteinen työllistäminen menee alas. Se, mitä tällä hetkellä käytetään, on lähinnä kuntouttava työtoiminta tai työkokeilut. Työkokeilut ovat ihan hyvä keino, mutta kuntouttavaa työtoimintaa eivät tarvitse läheskään kaikki niistä, jotka tällä hetkellä ajautuvat pitkäaikaistyöttömyyteen.

Hallitus suunnittelee passiiviturvan muuttamista aktiiviseksi, ja se on mielestäni hyvä tavoite. Malli ratkaisee sen, tuoko se helpotusta ensi vuodelle tai sitten, kun se malli sitten tulee täytäntöön. Mutta tällä hetkellä huolestuttavinta on se, että meillä syntyy koko ajan enemmän niitä ihmisiä, jotka ajautuvat rakenteelliseen työttömyyteen ja hyvin suurella todennäköisyydellä myös kokonaan pois työmarkkinoilta. Ja tämän asian hoitamisen hallitus laiminlyö sillä, että se ei lisää työllistämismäärärahoja. Samaan aikaan kun palkkaperusteiset rahat menevät alas, niin myös työvoimapolitiittisen koulutuksen käyttö on vähentynyt. Ja kuitenkin se on juuri se väline, jolla rakennemuutokseen voitaisiin vastata. Ihmiset voisivat sen menetetyn työpaikan tilalle hankkia uuden ammatin ja työllistyä uuteen työpaikkaan.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Hoskonen sanoi, että ympäristö on hoidettava. Olen samaa mieltä, mutta työttömyys on myös hoidettava. Ei voi ajatella, että keskitytään vain työpaikkojen (Puhemies koputtaa) synnyttämiseen. Se on tärkeä osa, mutta on huolehdittava myös ihmisistä.

17.14 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyskeskustelua on käyty tässä jo aiemmin ja on tarpeen varmaan käydä tämänkin lisätalousarvion yhteydessä. Todellakin tämä kokonaisuus — valtiontaloutta määrätietoisesti tasapainotetaan, rakennetaan yhteiskuntasopimusta, tehdään merkittäviä uudistuksia ja samalla tehdään yrittäjäyystoimia — on erittäin tärkeä kokonaisuus, kuten edustaja Kalli täällä totesi. Se luo luottamusta Suomen talouteen, jotta ihmiset uskaltavat investoida, rakentaa koteja ja olla toimeliaita Suomessa. Tämä kannattaa meidän ymmärtää myöskin — edustaja Viitaselle tämän erityisesti kohdistan myöskin — että tämä kokonaisuus on tärkeä, luoda luottamusta Suomen talouteen. Tällainen lyhytnäköinen säästöjen vastustaminen opposition hengessä ei sitä erityisesti kylläkään luo.

17.15 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken kyselytunnilla oli esillä sosialidemokraattien lista runsaan vuoden takaa, eli maaliskuun 20. päivän 2015 te esittelitte leikkauslistanne tälle vaalikaudelle. Siinä noin 3 miljardin leikkauslistassa oli 800 miljoonaa leikkausta kaikkien indeksien jäädyttämisen kautta. Tästä 800 miljoonasta on nyt ilmennyt, että kun indeksi ei muutu, niin se leikkaus on kuivunut kokoon. Nyt ihan vastuullisesti tiedustelen kyllä sosialidemokraateilta, millä te korvaatte ja koska te ilmoitatte, millä te katatte sen vaalilupauksenne tämän 800 miljoonan ja myös sen parin miljardin muun osan osalta, joka teidän 20.3.2015 vaalilupauksessanne oli. Te lupasitte siinä, että te hoidatte sen etupainotteisesti tällä vaalikaudella. Teidän vaihtoehtobudjetissanne ja esimerkiksi tämän mietinnön liitteenä olevassa vastalauseessa ei ole sanaakaan siitä, miten te aikoisitte lunastaa ne lupaukset, jotka olette antaneet.

17.16 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto otti täällä Terrafamen, entisen Talvivaaran, puheeksi ja spekuloi sillä, miksi rahaa annetaan Terrafamelle lisää. No, sitähan ei anneta lisää, vaan siinä tapahtuu sisäinen siirto, kuten varmaan voitte valtiovarainvaliokunnan esityksestä selvästi lukea. On erittäin hyvä, että yhtiön toimintaa on pystytty suunnitellusti viemään eteenpäin, työpaikat siellä säilyttämään ja että sille on asetettu selvä takaraja, että toiminta pitää saada kannattavaksi. Edustaja Aaltokin varmasti tietää sen, että mahdollinen alasajo välittömästi veisi vielä enemmän rahaa.

17.17 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä työllisyydestä on kysymys Talvivaarassakin. Siellä on tällä hetkellä 590 omaa työntekijää tänä päivänä ja 350 niillä, jotka ovat sillä alueella alihankkijoina. Toisaalta Talvivaara on onnistunut tällä hetkellä aika hyvin siinä työssä, missä sen teollisuuskassan saantoa on parannettu siihen tahtiin, että se kannattaisi jo sillä 30 000 tonnin tuotannolla vuodessa. Nyt siellä on menossa myös tuottavuusparannus. Tällä hetkellä 11 500 euroa maksaa tonnin tuottaminen, ja tarkoituksena on saada se 8 500 euroon. Näyttää siltä, että jos maailmanmarkkinahinta pysyy alhaalla, niin myös sillä tasolla pystytään vuoden 2017 loppuun mennessä saamaan tuottavaksi se yritys. Nyt on kysymys siitä, jaksammeko uskoa tähän. Jolla uskoa ei ole, se sitten ottaa pois ne rahat sieltä.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

17.18 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ihan tärkeätä, että käydään rehellistä keskustelua Terrafamen tulevaisuudesta. Tällä hetkellä me voimme sanoa, että suunnitelmien mukaan vielä on edetty, ja siinä mielessä minusta äskeinen puhuja oli ihan oikeassa. Mutta kyllä epävarmuudetkin ovat vakavia, ja nekin meidän täytyy täällä tunnustaa ja se, kuinka kauan me jatkamme sitten sillä tiellä, että aina pääomitetaan. Rahaa se pääomittaminenkin on, ja siltä osin tietysti tämä nikkelin maailmanmarkkinahinnan epävarmuus, Vaasan hallinto-oikeuden päätös päästöputkesta ja tämä ympäristövaatimusten lopullinen tilanne kyllä vaikeuttavat tätä koko kuviota siinä suhteessa, kuinka kauan voidaan uskoa. Ja miksi kysyn, kuinka kauan voidaan uskoa? Sen takia, että me kävimme äsken todella hankalan debatin, jossa selvisi, että hallitus siis teki lisäleikkauksia. Leikattiin lisää köyhiltä, juuri niiltä alle 1 000 euroa (Puhemies koputtaa) tienaa-vilta. Sen takia (Puhemies: Aika!) täytyy käydä keskustelua siitä, toimiiko tämä iso talouspoliittinen linja, (Puhemies: Aika!) kun työllisyyttä ei hoideta.

17.19 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ottaa huomioon, että teki mitä tahansa, se maksaa vähintään sen 200, mieluummin ehkä 300 miljoonaa. Jos ajetaan alas, kyllä meidän kannattaa odottaa sinne kesään asti, jolloin saa parempia tuloksia tästä, alkaako toimia, ja silloin meillä on edessä päätös ehkä 200 miljoonan lisäinvestoinneista sinne. Tämä 38,5 miljoonaa euroa minun mielestäni ei ole se varsinainen keissi tässä asiassa.

17.20 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä pidemmän tuo piikki on auki ja mitä enemmän sinne rahaa pumpataan, sitä vähemmän jää rahaa ympäristöön, työllisyyteen, yritys- ja elinkeinotoimintaan ja kainuulaisten tukemisiin. Ja kyllä tämä 38,5 miljoonaa euroa, mikä lähtee Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesästä Terrafame Group Oy:n oman pääoman korottamiseen, on rahansiirto. Se raha olisi voitu siirtää suoraan vaikka sinne kainuulaisten työllisyyden tukemiseen. Sen raha voi käyttää monella eri tapaa, se on rahan käyttöä yhä jatkossakin, ja tämä pitää ottaa huomioon. Meillä ei ole mitään takeita siitä — ei ole elinkeinoministeri Olli Rehn eikä valtiovarainministeri Stubb pystynyt vakuuttamaan — miten tämä yhtiö pystyy markkinaehtoisesti tuottamaan voittoa: nikkelin maailmanmarkkinahinta, prosessit, ja tähän päiväänkään mennessä ei ole Vaasan hallinto-oikeudesta kuulunut yhtään mitään. Se aikaikkuna kapenee koko ajan, että saadaan yksityistä rahaa. Markkinatalous toimii järkevällä tapaa. Tämä ei ole enää markkinataloutta, vai mitä, edustaja Zyskowicz?

17.21 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ollut vaurautunut tähän kysymykseen vaan enemmänkin pyysin puheenvuoron kehuakseni edustaja Kankaanniemen käyttämää asiantuntevaa puheenvuoroa. Nimittäin sosialidemokraatit täällä joka päivä arvostelevat hallituksen tekemiä säästöjä: eilen kaikkein kauheimpia olivat ne koulutukseen tehdyt säästöt, tänään kaikkein kauheimpia ovat ne kehysriihessä tehdyt säästöt, ja sitä rataa. Kuitenkin ennen vaaleja sosialidemokraatit vaalitavoitteissaan kertoivat, että he ovat aikeissa tehdä noin 2 miljardin euron vuotuiset säästöt etupainotteisesti tämän vaalikauden aikana. Olen kysellyt näitä 2 miljardin euron säästöjä, ja esimerkiksi kyselytunnin aikana edustaja Rinne viittasi heidän vaihtoehtobudjettiinsa, mutta siellä näitä ei ole. Kysyn nyt edustaja Viitaselta: milloin te aiotte esittää nämä lupaaanne 2 miljardin euron säästöt?

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

17.22 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! (Touko Aalto: Nyt ne tulee!) Kyllä meidän vaihtoehtobudjettimme on täysin linjassa sen talouspolitiikan kanssa, mistä olemme ennen vaaleja puhuneet. (Ben Zyskowiezin välihuuto) Se perustuu, kyllä, osin säästöihin mutta myös tulopuolen sopeutukseen. (Ben Zyskowiezin välihuuto) Ja arvoisa edustaja Zyskowicz, olkaa kiltti ja lukekaa vaihtoehtobudjettimme, nimittäin siellä otetaan jopa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa, siksi, että me panostamme työllisyyteen ja teemme oikeudenmukaisempia arvovalintoja.

Puhemies! Minusta on todella hämmästyttävää, kun olen kuunnellut tätä keskustelua viime aikoina tässä salissa: Eikö teistä ole oikein kysyä sen perään, jos hallitus tekee arvovalintoja, joissa se leikkaa kaikkein epäoikeudenmukaisimmin heikoimmilta — koulutuksesta, josta leikkaamisen kaikki talousasiantuntijat tyrmäävät? (Touko Aalto: Mutta ei Talvivaarasta!) Teidänpö mielestänne näistä asioista ei saisi kysyä hallitukselta ja haastaa, varsinkin kun meillä se oma vaihtoehto on, jossa otettaisiin vähemmän velkaa, käytettäisiin myös tulopuolen sopeutusta, emmekä tekisi niitä kaikkein julmimpia leikkauksia?

17.23 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä edustaja Viitanen krooninen hämmennys on nyt siirtynyt minulle. Nimittäin ennen vaaleja, edustaja Viitanen, te kerroitte, että 2 miljardia euroa säästöjä etupainotteisesti ja miljardi tulopuolen vahvistamista ja myöhemmin vaalikauden mittaan tarvittaessa vielä miljardi lisää säästöä. Nyt olen kysynyt, missä ne 2 miljardin euron vuotuiset säästöt ovat. Ja turha viitata teidän vaihtoehtobudjettiinne, kun siellä ei niitä säästöjä ole. Sen verran tässä on porukalla sitä tutkailtu, että siellä niitä ei ole.

Ja sitten nämä puheet siitä, että demarit ottaisivat vähemmän velkaa kuin nykyinen hallitus: Tämä hallitus ei niin pientä säästöä pysty edes keksimään, etteivät demarit olisi sitä vastustamassa. Mutta totta kai voidaan olla ottavinaan vähemmän velkaa, kun sinne laiteetaan tämmöistä huuhaarahaa, merirosvorahaa, jolla sitten rahoitetaan kaikki. Ja varmaan saadaan luvut näyttämään hyviltä, kun ryöstetään Suomen Pankki ja putsataan Sitran tase.

17.24 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu paljon työllisyydestä, mutta se tekee valtavan vähän työllisyyden hoidon puolella. Tämä ihan oikeasti huolestuttaa minua tässä tapauksessa paitsi suomalaisena kansanedustajana myös pirkanmaalaisena ihmisenä ja pirkanmaalaisena edustajana. Pirkanmaan työttömyysprosentti viime joulukuussa oli 16,4, kotikaupunkini Tampereen lähes 19. Lähes yksi viidesosa meidän kaupungin asukkaista on työttöminä.

Se, että meiltä uupuu työllisyyden hoidon rahoja, vaikuttaa suoraan paitsi tamperelaisien ihmisten tilanteeseen, työttömien tilanteeseen, myös kaupungin talouteen. Ja me ihan oikeasti tarvitsisimme sinne enemmän työllisyyden hoidon rahoitusta. Tällä hetkellä me saamme yli 5 miljoonaa vähemmän työllisyyden hoidon rahoja kuin meidän työttömien määrän tai rakennetyöttömyyden johdosta tarvitsisimme. Toivon todella, että hallitus kuulee nämä hätähuudot maakunnista tämän työllisyyden hoidon rahoituksen osalta. (Puhemies koputtaa) Tämä on vakava asia: viidesosa ihmisistä työttömänä Tampereella.

17.25 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aika epäilyllistä se, että tutkitaan tarkkaan vanhoja pöytäkirjoja ja katsotaan, mitä kukin on sanonut, mutta sitten ei muisteta sitä, mitä on itse pari viikkoa sitten täällä salissa toistettu.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Oppositio on erittäin vahvasti ennen kehysriihä kommentoinut sitä, että pitää panostaa infrainvestointeihin ja sitä kautta parantaa työllisyyttä alueilla. Nyt kun hallitus tekee sen, tekee vielä yli sen, mitä kehyksessä oli rahoja — eli 700 miljoonalla tehdään lisäpanostuksia, muun muassa sinne Tampereelle nyt siihen Tampereen ratikkaan, halutaan vivuttaa näitä aluekehittämishankkeita, asuntorakentamishankkeita ja sitä kautta parantaa alueellista työllisyyttä — niin nyt se ei ole mitään, ja moititaan sitä, että rahaa ei tule tarpeeksi työllisyyteen. Esimerkiksi Lahden eteläinen Kehätie: rakennusaikana yli 4 000 henkilötyövuotta, ja arvioidaan, että pitkällä tähtäimellä 16 000 pysyvää työpaikkaa lisää. Se tuo paljon rahaa alueelle. Se valuu sinne ihmisten jääkaappeihin. Tänä keväänä ei vielä lapsille uusia polkupyöriä osteta niillä rahoilla, mutta vuoden päästä jo ostetaan, ja sitä kautta se hyvinvointi paranee tässä maassa.

17.26 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kyllä ilmaissut tamperelaisena kansanedustajana tyytyväisyyttäni siihen, että hallitus piti edellisen hallituskauden aikana tehdystä aiesopimuksesta kiinni, niin että Tampereen raitiotie sai 30 prosentin rahoitusosuuden. Tästä olen todella tyytyväinen tamperelaisena päättäjänä, valtuutettuna ja kansanedustajana. Mutta se, mistä puhuin, oli työllisyyden hoidon määrärahat. Niitä Pirkanmaa on saanut yli 5 miljoonaa vähemmän kuin mitä meidän työttömyysprosenttimme ja meidän rakennetyöttömyytemme hoito edellyttäisi. Tampereen kaupunki on joka vuosi lisännyt omia työllisyyden hoidon määrärahojansa, koska me tunnustamme ja tunnistamme sen, että tämä ongelma on oikeasti todella vakava, paitsi kaupungin myös näiden ihmisten näkökulmasta.

Mutta me tarvitsemme myös te-keskuksilta niitä palkkatukipäätöksiä. Me tarvitsemme sieltä rahoitusta niin, että me voimme tätä työllisyyden hoidon kokonaisuutta hoitaa. Ja valitettavasti täällä työllisyyden hoidon puolella hallitus ei ole antanut meille niitä eväitä tehdä tätä politiikkaa, mitä me nyt tarvitsisimme.

17.28 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on siis lähes 20 000 pitkäaikaistyötöntä enemmän kuin vuosi sitten. Kysyttäessä näistä työllisyysmäärärahoista eri puolilta Suomea viestit ovat joka puolelta samansuuntaisia: työllisyysmäärärahoja on aivan liian vähän tarpeeseen nähden.

No, sitten nämä selviytymiskeinot tässä tilanteessa ovat erilaisia. Esimerkiksi omassa maakunnassani Pohjois-Karjalassa joudutaan käyttämään todella paljon harkintaa palkkatukien myöntämisessä, ja osa sitä tarvitsevista tai siitä hyötyvistä ei sitä palkkatukea saa. Esimerkiksi palkkatukea voitaisiin paljon enemmän käyttää yhdistyksille, jos niitä määrärahoja olisi — työtä kyllä olisi. Ja onkin pakko kysyä: miten meillä on varaa tässä yhteiskunnassa ajaa ihmisiä pysyvästi työmarkkinoiden ulkopuolelle?

17.28 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi ensi viikolla tiistaina hallitus julkaisee työllisyys- ja yrittäjyyspaketit, joissa juuri näihin asioihin vastataan ja kerrotaan, mitä kehysriihessä on päätetty. On erittäin hyvä, että meidän passivoiva työttömyyspäivärahajärjestelmä otetaan aktiiviseen käyttöön ja työttömät pääsevät helpommin töihin ja niihin oikeisiin töihin. On erittäin hyvä, että hallitus tekee nyt täysillä töitä sen eteen, että saadaan yritysmaailmaan luotua niitä oikeita työpaikkoja, joihin näitä työttömiä voidaan työllistää, eikä passivoida ihmisiä ja enemmän ja enemmän pit-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kitetä työttömyyttä. Tämähän on nimenomaan se Suomen ongelma, kun meidän työnantajat ja työntekijät eivät täällä kohtaa.

Talvivaarasta ja nykyisestä Terrafamesta voisin edelleen todeta, että missähän ovat ne yritykset ja erityisesti ne kaivosalan työpaikat, joihin meidän kaivosmiehet ja kaivosnaiset sitten heti työllistettäisiin näillä määrärahoilla.

17.30 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä nyt tuli puhetta siitä, onko Terrafame markkinataloutta, niin täytyy sanoa, että kyllä on. Siellä on 60 vuodeksi sitä nikkeliä, mistä kaivaa, tuhannelle ihmiselle vuodessa eli 60 000 mies-työvuotta. Se tarkoittaa 3:a miljardia. Jos me nyt puhumme tästä 38,5 miljoonasta, niin kyllä valtion kannattaa sen aikaa rahoittaa sinne, että nähdään kesällä, etenevätkö nämä asiat siihen suuntaan kuin me uskomme.

17.30 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskiewicz, onko teistä tullut sosialisti? Olette valmis laittamaan rahaa yhtiöön, joka ei pysty kertomaan, miten sen toiminta saadaan markkinaehtoisesti kannattavaksi, jonka toiminnan edellytys on yhä Vaasan hallinto-oikeuden takana, jonka tuotetta ei ole kannattavaa edes myydä, jonka prosessien toimivuudesta ei ole takeita, johon ei löydy edes yksityisiä sijoittajia investoimaan. Mikä sortin markkinataloutta tämä on, edustaja Zyskiewicz?

17.31 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto, en ole sosialisti ja vielä vähemmän olen kommunisti, toisin kuin ovat olleet monet vihreät, jotka minun nuoruudessani silloin, kun hekin olivat nuoria, ihailivat piikkilankaparatiisia ja kannattivat kommunismia. Nykyisin moni heistä on vihreä. Hyvä, että on men-ty kuitenkin parempaan suuntaan.

Mitä Talvivaaraan tulee, niin se tulee veronmaksajille kalliiksi kaikissa tilanteissa. Nyt kun on se aika, jolloin katsotaan, onko tälle kaivokselle olemassa edellytyksiä kannattaval-le toiminnalle, jolloin siitä voisivat kiinnostua erilaiset tahot, niin ei tänä päivänä ole varmaan järkevää antaa kuolemantuomiota kaivokselle. Niin kuin täällä on todettu, katsotaan tässä jonkun aikaa, onko kaivoksella edellytykset kannattavaan toimintaan. Sen jälkeen on johtopäätösten aika.

17.32 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä sosialidemokraattien lupauksiin. Se oli kaiken kaikkiaan siis maaliskuussa 15 neljä miljardia, josta miljardi veronkorotuksia ja kolme miljardia menoleikkauksia, ja niistä menoleikkauksista kaksi miljardia heti vaalikauden alussa ja miljardi keväällä 2017. Mitä tämä sitten sisällään pitää? Elinkeinotuista 400 miljoonaa, indeksien jäädyttämisestä 800 miljoonaa, opetusosalta 270 miljoonaa ja se nimenomaan toisen asteen koulutuksesta, josta hallitus ei leikkaa niin paljon kuin te vaaditte. Työllisyyttä tukevasta sosiaaliturvasta te leikkaisitte 250 miljoonaa. Siis työllisyys- ja sosiaaliturvaa työttömiltä 250 miljoonalla eurolla. Ynnä muuta. (Tarja Filatov: Edustaja antaa väärän todistuksen!) Tämä on sitä tekstiä, jonka silloinen valtiovarainministeri, puheenjohtaja Rinne esitti kansalle 20. maaliskuuta 2015, (Puhemies koputtaa) kuukautta ennen vaaleja. (Puhemies: Aika!) Miksi näitä ei ole teillä listoilla?

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

17.33 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taitaa olla kyllä edustaja Kankaanniemellä ihan omat paperit siellä, mistä niitä luetaan.

Käydään nyt kiinni vielä tähän työllisyyteen, mikä todella on se hyvinvointivaltion selkäranka, mistä me kaikki olemme huolissamme. On hienoa, että hallitus esimerkiksi painostaa näihin infrahankkeisiin, niin kuin oppositio on esittänyt. Tai on hienoa, että tätä passiivista työttömyysturvan muuntamista aktiiviseksi ollaan tekemässä, niin kun myös oppositio on esittänyt. Mutta sitten kun tullaan näihin työllisyysmäärärahoihin, niin on vaikea kuvitella — täällä äsken kyselytunnilla pääministerikin paasasi siitä, että pitkäaikaistyöttömyyttä pitää vähentää — millä sitä vähennetään muuta kuin näillä tukitoimenpiteillä, joita nimenomaan työllisyysmäärärahoilla tehdään? Edustaja Marin tuossa hyvin todisti, mikä tilanne on esimerkiksi Pirkanmaalla. Tätä varten työllisyysmäärärahoja tarvitaan, niillä on vaikuttavuutta ja niillä voidaan nimenomaisesti tätä pitkäaikaistyöttömyyttä vähentää ja sen kestoa vähentää, ja sitä kautta saadaan myös aikamoisia säästöjä valtiontalouteen. Ja tässä te ette kyllä tee yhtään mitään, vaan istutte täysin paikoillanne. Nyt pitäisi kyllä jotain muutakin tapahtua kuin että laitetaan rahaa johonkin Talvivaaraan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten edustaja Hoskonen. — Tässä käydään muutaman hetken vielä tätä debattia ja sitten tietysti edustaja Kalli saa viimeisen puheenvuoron, ja sitten aloitamme edustaja Uotilasta, mutta nyt on siis edustaja Hoskonen.

17.34 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omassa puheenvuorossaan kyselytunnilla pääministeri Juha Sipilä esitteli sen tien, millä keinoin me pystymme tämän työttömyyden kärjen katkaisemaan ja ennen kaikkea velkaantumisen tässä vaiheessa lopettamaan. Sehän se on tämän pelin kaikista tärkein ydin, että pääsemme vihdoin omilla rahoillamme elämään, ettei tarvitse elää velaksi. Velalla elämiseen meillä ei ole enää varaa. Me vuosittain maksamme suurin piirtein saman verran työttömyydestä kuin tämä maa tällä hetkellä ottaa velkaa. Tämä kierrehän on katkaistava. Pääministeri Sipilä on osoittanut hallituksen kanssa sen, miten tämä homma tehdään. Elikkä nyt pitää pysyä tiellä ja malttaa ja lopettaa kaiken maailman turhanaikainen pelottelu, koska se ei johda yhtään mihinkään muuhun kuin Suomen luottoluokituksen laskuun, korkojen nousuun ja valtion menojen kasvuun. Tämä tie on edessä, ellei tehdä nyt niitä toimia, mitä pääministeri Sipilä ja valtiovarainministeri Stubb esittelivät.

Ja sitten mitä tulee Touko Aallon kommenttiin siitä, kun hän totesi puheenvuorossaan, että hallinto-oikeudessa on taas lupa viipynyt. Eiköhän me pureta tätä byrokratiaa, että saadaan (Puhemies koputtaa) investoinnit liikkeelle. Se on ainoa tie.

17.36 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä hiukan ihmettelen tätä keskustelua. Mielellään esitellään sosialidemokraattien vaihtoehtobudjettia uudelleen, ja toivonkin, että tämän keskustelun pohjalta puhemies ottaa tämän korvan taakse ja otetaan mielellään oma aika siihen.

Mutta minä haluaisin kyllä katsoa sitä, mitä hallitus tekee. Suomessa valta on tällä hetkellä hallituksella, ja olisi hienoa, että kiinnitettäisiin huomiota hallituksen tekemisiin. Luottamusta ei kovin paljon tule kyllä tämän kehysriihen jälkeisellä säheltämisellä eikä myöskään tällä lisätalousarviolla, joka on pöydällä. Kyllä meidän pitäisi pystyä vahvistamaan luottamusta tämän maan toimintaan. Työllisyys: miettikää, meillä on puoli miljoonaa työtöntä ja missään ei tunnu. Missään ei näy, ei lisätalousarviossa, ei kehysriihessä,

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

että voitaisiin auttaa näitä ihmisiä, jotka joutuvat työttömäksi. Tämä on minun mielestäni kylmää politiikkaa. Tämä on todella kylmää politiikkaa. Ja sitten leikattiin kuitenkin lisää. Vaikka luvattiin, että ei leikata, niin leikataan kaikkein köyhimmiltä. Sanottiin, että koulutuksesta ei leikata mitään. Mutta ei kun koulutuksesta leikattiin, sekä (Puhemies koputtaa) opintotuesta että omaehtoisesta koulutuksesta, (Puhemies: Aika!) ja juuri omaehtoisesta... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

17.37 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä arvostaa niitä investointihankkeita, mitä tässä hallituksen kehysriihessä on, (Hannu Hoskonen: Kiitoksia!) mutta nyt me puhumme lisätalousarviosta, ja tässä niitä ei ole.

Kun on pohdittu sitä, mitkä ovat oikeita työpaikkoja, niin kysyisin esimerkiksi sitä, että kun meillä nyt Pohjois-Karjalassa on alkanut vaikkapa sotaveteraanien kotipalvelu, jota on tehty työllistämismäärärahoilla, ikäihmiset ovat pystyneet asumaan kotona pidempään ja he ovat saaneet sitä kautta tukea ja työttömät ovat työllistyneet, niin onko tämä oikeaa työtä verrattuna vaikkapa nyt sitten siihen, mitä tapahtuu täällä kaivosteollisuuden puolella, jossa tukieurot ovat huomattavasti suurempia. Tästä kysymyksestäni huolimatta toivon, että täällä kaivospuolella päästään siihen tilanteeseen, että sinne syntyy niitä markkinaehtoisia työpaikkoja, ympäristö saadaan pelastettua ja että ylipäätään se järjestelmä saadaan kuntoon.

Pääministeri tässä kyselytunnilla viittasi siihen, että jos sitä työttömyyden kestoa saadaan lyhenemään, niin sillä jo selvittää isosta osasta meidän kestävyysvajettamme. Mutta nyt ongelma on se, että meillä ei ole työvoimatoimistoissa, te-toimistoissa, resursseja, joilla näitä ihmisiä palveltaisiin, (Puhemies koputtaa) ja se pidentää ihmisten työttömyysjaksoja. Olen jopa miettinyt sitä, (Puhemies: Aika!) pitäisikö olla yhteydessä Tinder-treffijärjestelmän tekijään, että siitä saataisiin apua työnvälityksen puolelle.

17.38 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hän on ongelma se, että köyhä valtio rahoittaa kaikki köyhät: niin sanotut opiskelijat ja eläkeläiset, muut. Jos kuppi on tyhjä, niin sieltä ei voi ottaa. Sieltä vain silloin joudutaan leikkaamaan — köyhä valtio leikkaa silloin, kun ei ole mitään olemassa. Nyt olisi tarkoitus se, että täällä saadaan investoinnit käyntiin. Ja millä se tehdään? Tuleeko rahamies sille paikalle, että ollaan ensimmäisenä sosialisoimassa kaikki? (Touko Aalto: Talvivaara!) Ei varmasti tule. Elikkä meidän on saatava nämä innovaatiot kuntoon, ja sieltä, mitä hallitus nyt tekee — yrityspaketit ja nämä tulevat — tulevat ne tuottavat työpaikat, joilla rahoitetaan viime kaudella tehdyt hienot päätökset: 100 000 työtöntä, hiilivoimaa tuli vihreitten aikana, kun menttiin vain koppiaisten ja sammakoitten perässä. Ei tällä tavoin työllistetä ketään, mutta kun saadaan tuottavia työpaikkoja, niin alkaa valtiontalous tulemaan kuntoon, ja sitä kautta voidaan jakaa myös sosiaaliturvaa.

17.40 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Ben Zyskiewicz, joka juuri lähti ovesta, ja muu hallitus väittävät, että he eivät ole sosialisteja, mutta he puhuvat kuin sosialistit. Varsinainen sosialistihallitus! (Antti Kurvinen: Komea leimakirves!) — Kyllä. — Varsinainen sosialistihallitus, koska meitä on pyydetty uskomään Talvivaaraan viime syksynäkin, ja me uskoimme. Me olemme katsoneet sen lehden jo monta kertaa. Kuinka pitkään meidän pitää katsoa aina uudestaan, laittaa uutta rahaa sinne? Tämä alasajo maksaa noin 300 miljoonaa euroa, ja siitä, kun ne kasat ovat ja pysyvät

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

siellä, syntyy noin 150 miljoonaa euroa voittoa, ja joka ikinen päivä, kun me pitkitämme tätä päätöstä pistää piikit kiinni, ne rahat ovat pois ympäristönhoidosta, työllisyydenhoidosta, yritys- ja elinkeinotoiminnasta ja kainuulaisten tukemisesta.

17.40 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse olen käynyt siellä Talvivaarassa 20, ehkä 25 kertaa, ja aikaisemmin usko on ollut tietysti koetuksella, mutta kun sinne tulee uusi johto, ja varsinkin kun tiedän tämän uuden johdon olevan sellainen, joka ottaa selville asiat, onko se kannattavaa vai ei, niin uskoisin, että kun he sanovat siellä, että ollaan sillä uralla, mitä on suunniteltu, ja tulee olemaan kannattavaa, kyllä meidän ainakin kannattaisi ensi kesään asti sitten uskoa siihen. — Ja nämä puheet sosialismista ovat minusta arvottomia täällä.

17.41 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee Talvivaaraan, varmasti Suutari on hyvin perillä siitä, mutta kannattaahan tuo kaivos pitää niin kauan pystyssä, että se saadaan myytyä, ja siitä tälläkin hetkellä tulee jotakin rahaa.

Eija-Riitta Korholalla oli hyvä kirjoitus tuulivoimatuesta. Sillä tuella, mikä maksaa veronmaksajille tällä hetkellä, paikattaisiin kaikki nämä leikkaukset. Tämä on sitä vihreätä politiikkaa. (Touko Aallon välihuuto) Tämä on vihreätä politiikkaa, ja tämä on sitä luontoystävällistä politiikkaa. Sitten vielä saatiin turvevero, joka johti siihen, että alkoi tulla kivihiltta maahan. Elikkä se vaje, mitä tämä julkinen puoli tuo meille, paikattiin ennen kauppataseen ylijäämällä. Nyt se kääntyi alijäämäiseksi. Kun vihreät olivat hallituksessa, saatiin kivihiltta tänne. Nyt ollaan kaksoisvajeessa. Tämä on talouspolitiikkaa, mitä te teette.

17.42 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi kyllä olla ihmettelemättä sitä, kuinka välinpitämätön työttömyyden edessä tämä hallitus on. Nyt on käsittelyssä tämä lisätalousarvioletuksen täydennys, ja ihmettelen, miksi siitä puuttuvat kokonaan palkkatukirahat. Miksi ei täydennetä lisätalousarviolla palkkatukirahoja? Eli hallitus sysää vastuun yksilöille, ja ihmisten pitäisi itse ratkaista työttömyys, kun SDP:n mielestä valtion pitää olla ratkomassa työttömyysongelmaa eikä valtio voi vetäytyä vastuustaan ja hylätä ihmisiä oman onnensa nojaan. Työttömyys on meidän mielestä enemmän yhteiskunnan epäonnistumista kuin yksilön epäonnistumista, ja se tiedetään, kuinka nopeasti esimerkiksi nuoret, kun joutuvat työttömäksi, syrjäytyvät. Eli palkkatuella, työllistämällä on kiistatta (Puhemies koputtaa) keskeinen rooli siinä, että työnhakijat pysyvät työkyntoisinä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Jarva ja edustaja Kalli, ja sitten mennään puhujalistaan. Teillä kaikilla on siellä varattuna puheenvuoro, ja voitte siellä sitten myöskin kertoa ajatuksistanne.

17.44 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kun tästä työllisyydestä halutaan puhua nimenomaan tämän lisätalousarvion yhteydessä, niin jos jaksetaan odottaa sinne ensi tiistaihin asti, niin siellä on nimenomaan palkkatuki ja näihin erilaisiin työllistämiseen liittyviin asioihin tulee kyllä toimia, joilla voi tätä työllistämistä edistää. Ja jos viime kaudella todella saatiin aikaan 100 000 uutta työtöntä, niin en kyllä kehtaisi tässä hirveästi syyllistää nykyistä hallitusta.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Vielä tähän Talvivaaraan, nykyiseen Terrafameen liittyen: Uskottavuus kyllä näistä alasajopuheista on aika kaukana. Yhtään esitystä oppositiosta ei ole tullut siitä, että tämä yhtiö alasajettaisiin (Kari Uotila: Onpas!) ja siihen alasajoon esitettäisiin lisätalousarvioon 200 miljoonaa, jonka se vaatii. Ei ole tullut esitystä.

17.45 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu ehkä enemmän oli jo sitä kehyskeskustelua ja vähemmän tätä käsittelyn pohjana olevaa talousarviokeskustelua.

Miksi Terrafamea pääomitetään? Sen tähden, että sille annetaan vielä kesään asti mahdollisuus ja samalla varmistetaan niitten ihmisten työllisyyttä, jotka siellä ovat.

Sitten toinen asia. Täällä on esitetty kritiikkiä siitä, miksi tässä lisätalousarviossa ei ole osoitettu määrärahaa työllisyyden hoitamiseen. Se tietenkin on aiheellinen kysymys, mutta tässä hallitus on selvästi lähtenyt siitä, että vasta kehysriihen jälkeen, mahdollisesti ke-säkuussa annettavassa varsinaisessa lisätalousarviossa, tähän asiaan palataan. Ja varmaan tämä keskustelu on evästystä siihen.

Muuta suurempaa kritiikkiä en ole tässä keskustelussa kokenut tätä lisätalousarviota kohtaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

17.46 Kari Uotila vas: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan arvostetun puheenjohtajan äskeisistä kommentteista huolimatta totean, että tämän lisätalousarvion suurin puute ja heikkous on, että sillä ei reagoida nopeasti pahaan työttömyystilanteeseen, kuten täällä on moneen kertaan todettu. Vuosi sitten, kun hallituksella oli mahdollisuus antaa ensimmäinen lisätalousarvionsa, silloin oppositiopuolueet SDP, vihreät, vasemmisto esittivät valtio-varainvaliokunnassa yhtenäisen vastalauseen, jonka keskeinen viesti oli siinä, että työttömyyteen pitää reagoida. Lisätalousarviot ovat juuri niitä, joilla voidaan ja joilla pitää reagoida sen kyseisen budjettivuoden tilanteeseen ja tässä tapauksessa vaikeaan työllisyystilanteeseen. Täällä on moneen kertaan todettu muun muassa se, kuinka pitkäaikaistyöttömien määrä on todellakin 19 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuosi sitten.

Vasemmistoliiton vastalauseessa on lausumaehdotus nopeasti uuden työllistävän lisäbudjetin vaatimisesta. Tämä työllisyystilanne on keskeinen viestimme tässä vastalauseessa.

Toinen asia, johon vastalauseessamme viitataan ja johon meillä on myös ehdotukset samalla tavoin kuin myöskin monella muulla oppositiopuolueella, vihreillä ja SDP:llä, liittyy Metsähallitukseen. Metsähallitus-lakia ei ole tasavallan presidentti vielä vahvistanut. Europarlamentaarikko Merja Kyllönen on käynyt tästä keskusteluakin tasavallan presidentin kanssa ihan sen vuoksi, että hän on kahteen kertaan saanut Euroopan vastaavalta komissaarilta viestin, että mikään kilpailuttamisdirektiivi ei edellytä Metsähallituksen organisaa-tion muutosta. Sen vuoksi meillä on vastalauseessa myös ehdotukset näiden tase-erien osalta siten, että 40 000 hehtaaria Ylä-Lapin virkistysmetsiä, 361 000 hehtaaria Ylä-Lapin luontaistalousalueita sijoitetaan julkisten hallintotehtävien taseeseen ja että retkeilyalueet kuuluvat muun oman pääoman julkisten hallintotehtävien taseeseen niin ikään.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, tämä Talvivaara. Voitte, kollegat, olla aivan varmoja, että kun olen teollisuudesta lähtöisin ja telakkaduunari, niin pidän erittäin tärkeänä, että niin suomalaisia metalleja, kaivannaisia kuin vihreätä kultaakin, puuta, jalostetaan tässä

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

maassa ja että teollisuus pärjää. Mutta tämä Talvivaaran tilanne on kerta kaikkiaan sellainen — ja uskon, että arvoisa jaoston puheenjohtaja, edustaja Juhantalo tulee omassa puheenvuorossaan sen vakuuttamaan — että ihan aidosti tästä myöskin asiantuntijat olivat valiokunnassa sen jaoston kuulemisessa kahta mieltä. Osa vielä jaksaa uskoa, että ehkäpä pitemmällä aikavälillä, ehkäpä muutaman vuoden sisällä voidaan saada kannattava toiminta aikaan ja tulevaisuusnäköaloja on. Mutta erittäin suuri, merkittävä joukko asiantuntijoita on sitä mieltä, että tämä on toivoton tapaus. Kyllä minun sydäntäni raastaa sellainen johtopäätös, että on toivoton tapaus. Tämä tarkoittaa, niin kuin valiokunnan mietinnössäkkin on todettu, että on aika nopeasti saatu ylösajoa tehostettua ja tällä hetkellä jopa saantoa parannettua, mutta kyllä ovat etuajassa palaneet rahatkin, veronmaksajien rahat. Ne ovat loppuneet, ja sen vuoksi tarvitaan nyt lisäpääomitusta. Asiantuntijoiden rehellisissä vastauksissa oli, että lisärahoitus tulee ennen kesää. Onko se 100, 150, 200 miljoonaa, se on tulossa, eikä se siihen jää. Kun puhutaan sitten jatkopanostuksista, niin puhutaan jälleen sadoista miljoonista. On totta, että alasajo maksaa. Se maksaa sen 300 miljoonaa, mutta se on joka tapauksessa edessä, jos — ja olen aika varma, että — kannattavaa toimintaa ei monesta syystä saada aikaan. Se on se prosessioongelma, se on ympäristöongelma, se on nikkelin maailmanmarkkinahintaongelma ja tällä hetkellä vielä tämä juridinen ongelma myöskin tässä.

Jos Talvivaarasta kaivoksena olisi mahdollista edes keskipitkällä aikavälillä saada kannattava kaivos, niin ei valtion pitäisikään hakea siihen mitään ulkopuolisia rahastosijoittajia, ulkolaista pääomaa sille kelle. Silloin pitäisi sietää tappioita ja odottaa sitä kannattavaa toimintaa ja ryhtyä tulouttamaan siitä kaivoksesta myöhemmin tuloksia, jos se pystyisi toimimaan ympäristöä säästävällä ja kannattavalla tavalla edes pitemmällä aikavälillä, mutta ikävä kyllä tällaista näköalaa ei ole. Pikkasen eri tavalla asetetuilla lausumilla vasemmisto, vihreät ja SDP Talvivaaraan suhtautuvat sillä tavalla, että kyllä se aika epätoivoinen tilanne on. Meidän lausumamme lähtee siitä, että lopetetaan tämä veronmaksajien rahan työntäminen, ponnistellaan Kainuun työllisyyden eteen muilla keinoin ja tehdään johtopäätökset, niin kuin monet asiantuntijat ovat todenneet.

17.52 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ennen kuin jatkan tätä keskustelua Talvivaarasta ja Terrafame Group Oy:stä, tahdon sanoa myös merkittävästä asiasta, josta tässä salissa on keskusteltu jo monen monituista kertaa, ja se on tämä Metsähallitus. Toivon myös valiokunnan puheenjohtajalta tähän muutamia kommentteja. Kenties voitte pyytää vastauspuheenvuoron, ja kenties arvoisa rouva puhemies sen teille myöntää. Kysymys kuuluu: Miksi ne valtion retkeilyalueet (Kauko Juhantalo: Ei liity tähän asiaan!) pidetään yhä Metsähallituksen liiketoiminnan taseessa, ja miksi nämä 40 000 hehtaaria virkistysmetsää Ylä-Lapista siirretään sinne? Miksi, miksi ja vielä kerran miksi? Ja vielä toinen asia: Miksi tosiaan tähän omaan pääomaan kuuluvat maa- ja vesialueet, nämä Ylä-Lapin edellä mainitut 40 000 hehtaaria virkistysmetsää ja valtion retkeilyalueet, eivät voisi olla julkisten hallintotehtävien yksikön hallinnassa eli Luontopalveluiden hallinnassa ja ohjauksessa, jossa ne ovat ilman tuottovaadetta? Miksi tämä ei ole mahdollista? Miksi, miksi ja vielä kerran miksi?

Ja sitten tähän päivän epistolaan, joka kielenkantoja on jo avannut jonkun verran tässä näin, eli tähän Talvivaaraan, Terrafame-kysymykseen.

Näköjään SSS, kolmen S:n hallitus, on ottanut Talvivaaran suhteen nyt sosialismivaihteen käyttöön. Annatte rahaa nyt ja varaudutte antamaan rahaa myös myöhemmin satoja

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

miljoonia euroja lisää yhtiölle, joka ei pysty kertomaan sitä, miten toiminnasta saadaan markkinaehtoisesti kannattavaa, eikä edes sitä, miten tuo olisi mahdollista, koska nikkelin maailmanmarkkinahinta on niin alhainen, että tuotetta ei kannata edes myydä. Vaasan hallinto-oikeudesta ei ole tähän päiväänkään mennessä tullut tietoa siitä, voiko toiminta edes järkevästi jatkua. Ja vaikka sieltä tulisi päätös, joka pohjautuu siihen välipäätökseen viime marraskuulta, sekin tarkoittaa sitä, että toiminta vaarantuu merkittävästi. Mikään ei vielä takaa sitä, että nämä prosessit yksittäin tai erikseen toimivat. Yhtiö itsekin sanoo, että on saatu lupaavia, hieman toivoa herättäviä tuloksia, mutta yhtiö ei itsekään voi mennä vielä takuuseen, että nämä prosessit yksin ja yhdessä tulevat toimimaan.

Se, mikä kertoo kaikkein eniten tästä yhtiön tilanteesta, on se, missä ovat — lukuisten ja lukuisten yritysten jälkeen — ne yksityiset sijoittajat. Niitä varmaan pyörisi hyvinkin paljon tässä lähettyvillä, jos yhtiö olisi niin fantastinen kuin täällä useat hallituksen edustajat antavat ymmärtää. Silloin ei tarvittaisi tätä sosialismia, jos yhtiö voisi toimia markkinaehtoisesti kannattavasti. Ja kuten edustaja Viitanen aivan oikein puhui työllisyydestä, se on arvovalinta laittaa rahaa siihen työllisyyteen tai ottaa sitä rahaa pois ja pistää sosialismin hengessä tähän Talvivaaraan, Terrafame-yhtiöön lisää rahaa.

On aivan selvä asia, että se alasajo maksaa, ja se maksaa useiden useiden vuosien aikana arviolta noin 300 miljoonaa euroa. Mutta ne malmikasat joka tapauksessa pitää siellä hyödyntää, ja yhtiö saa vielä voittoa sieltä, liiketuottoa noin 150 miljoonan euron edestä, jotenka ne kustannukset tavallaan sen kautta puolittuvat. Ja nyt sitä hintaa tulee päivä päivältä lisää. Ja jos polun päässä on se vääjäämätön tuomiopäivä, että yhtiö pitää pistää alas — ja tekin sen varmaan tulette vielä myöhemmin päättämään — niin miksi tätä päätöstä vitkastellaan, pidetään piikki auki yhä? Kaikki nämä rahat ovat pois, kuten aikaisemmin sainoin, sieltä ympäristön tukemisesta, työllisyyden tukemisesta, yritys- ja elinkeinoelämän tukemisesta ja kainuulaisten tukemisesta. Sinne sitä rahaa pitäisi laittaa saman tien nyt, ja me olemme omassa vastalauseessamme sanoneet kaikkein tiukimmin kaikista eduskuntaryhmistä, että nyt menee piikki kiinni ja valtion on aloitettava tämän kaivosyhtiön alasajo nyt eikä myöhemmin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Se oli väkevää puhetta! — Seuraavaksi edustaja Juhantalo.

17.57 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Koskettelen ainoastaan tätä Terrafame-kysymystä — lausuinko väärin? Ensinnäkin aluksi totean, että edustaja Uotila kyllä lausui ihan oikeat sanat siitä, että tässä Terrafame-kysymyksessä ei oikeastaan ollut sellaista välimuotoista asiantuntijaa, ne olivat joko—tai. Ja aika tiukasti molemmissa linjoissa esiintyy niitä joko—tai-ihmisiä. Siis joko—taita siinä positiivisessa mielessä edustaa tietysti ensinnäkin yhtiön hallitus, jonka puheenjohtaja lausui niinkin voimakkaasti, että hän uskoo kuin pukki sarviinsa tämän onnistumiseen. Ja sitten negatiivisessa mielessä oli professoritasoisia miehiä, jotka suosittelivat välittömästi sulkemista. Kaikki eivät olleet suinkaan välittömän sulkemisen kannalla mutta olivat sulkemisen kannalla. Ja professoreista yksi oli myös sitä mieltä, että tämä on lupaava — tämä malmi, joka on köyhää malminia, ja tämä menetelmä on oikeastaan ainoa, jolla se nikkeli voidaan erottaa — ja on sellainen, joka tulee toimimaan. Otapa näistä sitten maallikko selvää.

Se riippuu ihmisen asenteesta hyvin paljon. Teollinen toiminta ja elinkeinoelämä alasta riippuen vaatii pitkäjänteisyyttä. Ja valitettavasti kaivostoiminta on hyvin aaltomaista, pit-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kien aaltojen liikettä. Suomi on tehnyt monta virhettä. Nimenomaan edustajien kiivaudella monta asiaa on myyty ja keskeytetty tappiolla, joka myöhemmin on osoittautunut valtavaksi menestykseksi. Toki niitä tappioita on tehty yksilöpuolellakin.

Mutta voidakseni kuvailla, miten monipuolisesti jaostoni käsitteli tätä asiaa, on syytä kyllä lukea Terrafamen osalta mietintöluonnos ja mietintö:

"Terrafame Groupin oman pääoman korottamiseen ehdotetaan 38,5 milj. euroa toiminnan jatkumisen takaamiseksi. Talvivaara Sotkamo Oy:n julkisselvityksessä olevan konkurssipesän kaivostoiminnan omistus siirtyi 15.8.2015 Terrafame Oy:lle, jonka valtio omistaa kokonaan Terrafame Group Oy:n kautta. Toimintaa varten Terrafame Oy:n pääomittamiseen myönnettiin vuoden 2015 lisätalousarvioissa 209 milj. euroa ja vuoden 2016 lisätalousarvioesityksen mukaan aiemmin myönnetty määrärahat riittävät ylläpitämään kaivostoimintaa huhtikuun 16 loppuun, minkä vuoksi lisämääräraha on tarpeen. Nyt ehdotettu 38,5 milj. euroa olisi säästynyt vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetystä 100 milj. euron määrärahasta, joka oli tarkoitettu Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien menetysten ympäristövahinkojen torjumiseen. Julkisselvitys jatkuu edelleen, mutta siitä aiheutuvat kustannukset ovat jatkossa vähäisiä, koska konkurssipesä ei enää vastaa kaivoksen ylläpidosta."

"Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja toteaa, että yhtiön hallituksen antaman selvityksen mukaan kaivoksen ylösajo on edennyt hyvin ja suunnitelmien mukaisesti. Elokuussa 2015 asetettiin konkreettiseksi tavoitteeksi seuraavan kahden vuoden aikajaksolla ympäristöturvallisuuden ylläpidon lisäksi toiminnan vakauttaminen sekä Terrafame Oy:n taloudellisen kehityksen saamisen oikeansuuntaiseksi. Yhtiön hallitus arvioi, että Terrafame Oy:n kassavirta on positiivinen vuodenvaiheessa 2017—2018. Kaupallisesti kannattavan kaivostoiminnan edellytyksiä heikentää tällä hetkellä merkittävästi nikkelin maailmanmarkkinahinnan alaisuus. Toisaalta neuvottelut yksityisten rahoittajien kanssa ovat käynnissä. Omistuspohjan laajentamismahdollisuuksiin vaikuttaa muun muassa Vaasan hallinto-oikeudessa edelleen harkinnassa oleva päätös Nuasjärven purkputken käytöstä."

"Valiokunta pitää hyvänä sitä, että valtio-omistajan johdonmukaisena tavoitteena on ollut ympäristöturvallisuuden varmistaminen ja kaivoksen toiminnan jatkaminen siinä tapauksessa, että se on mahdollista pitää pitkällä tähtäimellä taloudellisesti kestävällä pohjalla. On myös haettava aktiivisesti yksityistä rahoitusta siten, että se on valtiolle edullista. Kaivoksen tilanteeseen liittyy valtion kannalta merkittäviä riskejä erityisesti nikkelin alhaisen hintatason sekä kaivoksen ylösajoon ja tuotantoprosessin keskeneräiseen hallintaan liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Siksi valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa tarkoin toiminnan ympäristövaikutuksia ja kannattavuuden kehittymistä sekä reagoi tarvittaessa tilanteeseen mahdollisimman nopeasti. Valtion tulee myös asettaa kriteerit siitä, missä tilanteessa kaivoksen sulkeminen on toiminnan jatkamista parempi vaihtoehto, etenkin kun valtion on varauduttava merkittäviin lisärahoitustarpeisiin. Valiokunta pitää perusteltuna, että hallitus varautuu Terrafame Oy:n vaihtoehtoihin ratkaisuihin nykyistä paremmin muun muassa selvittämällä niiden kustannukset ja aluetaloudelliset vaikutukset."

Tässä menee vähän yliajalle, mutta tulen jatkamaan tuolta paikaltani.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaoston puheenjohtaja olisi voinut ehkä jatkaakin, mutta mennään eteenpäin. — (Kauko Juhantalo: Mielelläni!) — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Kiitoksia, herra puhemies! — Haluan siis todeta tässä lopuksi, aivan niin kuin edustaja Uotila jo aikaisemmin sanoi, että tässä poikkeaa nykyisen hallituksen voimakkaasti positiivinen kanta. He haluavat jatkaa tätä. Siellä on erittäin kokenut johto, ja he ovat vakuuttuneita, että tämä tulee toiminnan turvaamaan oikein hyvin. Nikkelin maailmanmarkkinahinta on tänään noin 8 500 dollaria tonnilta. 11 000 on se raja, jolla plus miinus nolla -tasossa tämä kaivostoiminta on kannattavaa. Maailmanmarkkinahinnan arviosta on erilaisia lähtökohtia, mutta se liikkuu siinä 15 000:n ja 18 000:n välillä nyt vuoden kahden sihdillä erittäin monella talouselämää seuraavalla laitoksella, muun muassa Maailmanpankillä.

Siis jos se on kannattavaa näinkin voimakkaasti, silloin olen edustaja Aallon kanssa samaa mieltä, että ei kannattaisi myydä tätä nikkeliä vaan pistää se kasalle ja myydä myöhemmin. Niin ei voi kuitenkaan toimia, koska firman kassan täytyy jotenkin toimia. Teknisesti kaivostoiminta uusissa kasoissa toimii erittäin hyvin ja on viime talvenkin pysynyt 20 asteen lämpötilassa huolimatta voimakkaasta pakkasesta. Se on merkki siitä, että se on saatu toimimaan.

Kuten sanoin, juridiikan perusoppeihin kuuluu se, että näytön jälkeen minkään oikeusjärjestelmän tulosta ei arvuutella. Jaosto ei ole myöskään kysynyt mitään aikataulua. Se ei ole sopivaa, sisällöstä puhumattakaan, mutta on aivan selvä, niin kuin tässä lausutaan, että hallinto-oikeuden päätöksen sisältö tulee hyvin paljon vaikuttamaan rahoitusratkaisuihin ja kaivoksen toiminnan tulevaisuuteen. Jos se on sillä tavalla myönteisempi kuin välipäätös, se antaa hyvin paljon voimaa tulevaisuuteen uskoen. Tosiasia on, että jos kaivos suljettaisiin välittömästi nopeallakin liikkeellä, niin sen alasajo kestäisi noin 20—30 vuoden ajan. On suuri vaara, jos Vaasan hallinto-oikeuden päätös on negatiivisuuteen poikkeava, (Puhemies koputtaa) että luonto kylläkin tekee tehtävänsä ja ne vedet tulevat joka tapauksessa tämän 20—30 vuoden aikana sinne vesistöön. Se on ilmennyt asiantuntijalausunnoista. Mieluummin hallittu toiminta niin, että tällaista vahinkoa ei tule tapahtumaan. (Puhemies koputtaa)

Siinä ovat ne keskeiset tekijät, jotka tässä toiminnassa ovat. Me olemme päätyneet TEMin mukaisesti siihen, että tämä on niin tärkeä elinkeinonhaara ja työllisyyskysymys Suomessa, että siihen on syytä satsata ja uskoa lopputulokseen, joka on positiivinen.

18.07 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Meillä sosialidemokraateilla on tähän lisätalousarvioon kolme lausumaa, joita esitämme. Ensimmäinen niistä liittyy juuri täällä 45 minuuttia kestäneessä debatissa esiin nousseeseen työllisyystilanteeseen, siihen huoleen siitä, että lisätalousarviossa edelleenkin ei ole lainkaan näitä työllisyysmäärärahojen lisäyksiä. Tästähän, kuten edustaja Aalto edellä kertoi, meillä on ollut vasemmistoliiton ja vihreiden kanssa johdonmukainen yhteistyölinja, jossa olemme vaatineet ja edellyttäneet, että tämä asia pitää saada kuntoon. Ja tulemme muuten jatkamaan tätä niin kauan kuin hallitus toivottavasti jossain vaiheessa ymmärtää, että leikkauskierre vain syvenee, taantuma jatkuu, huonot näkyvät jatkuvat, ellei nyt, tässä ja nyt, tule työllisyystoimia, tässä ja nyt tule toimenpiteitä, joilla parannetaan työllisyyttä ja työllisyysmäärärahat turvataan.

Täällä muun muassa edustaja Filatov debatissa kertoi aika synkkiä lukemia ja kuvasi tilannetta hyvin. Tämä huoli on sydämessämme, ja se on iso, ja voin kuvitella, että tänä päivänä myös suomalainen työtön ihminen on kovin, kovin huolissaan. Ja koska näitä työllisyystoimia on laiminlyöty, siksi ollaan leikkauskierteessä, ja siksi olemme saaneet ikäviä uutisia budjettiriihestä, eli vastoin kaikkia lupauksia tehdään lisäleikkauksia ja tehdään lisäleikkauksia heikompiosaisilta.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Oli, puhemies, hieman ikävää se, että kyselytunnilla sekä pääministeri Sipilä että ministeri Soini jättivät vastaamatta heille esitettyihin kysymyksiin lupausten pitämisestä, koska se on kuitenkin politiikan luottamuskysymys. Esitettiin sitaatteja... (Toimi Kankaanniemi: Entäs demarit?) — Minusta on syytä kysyä niiltä, joilla valta on. — Esitettiin sitaatteja siitä, mitä kansalaisille vaalitoreilla luvataan. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Esimerkiksi Soini ja perussuomalaiset sanoivat, että kaikkein heikompiosaisilta ei voi, ei pidä eikä ole varaa leikata. Nyt leikataan. Pääministeri Sipilä oli kertonut, että näistä etuuksien tasoista ei leikata, ja nyt olemme nähneet kehyspäättöksen, jossa leikataan muun muassa lapsilisien tasosta, työttömien peruspäivärahasta, työmarkkinatuesta, sairauspäivärahasta, vanhempainrahasta, kotihoidontuesta, kansaneläkkeestä, rintamalisästä, vammaistuesta ja niin edelleen. Nämä ovat vastoin sitä, mitä puhuttiin ja mitä luvattiin.

Tässä on se, mistä olemme haastaneet hallitusta: laiminlyömyllä työllisyystoimet ollaan leikkauskierteessä, jossa hallitus tekee hyvin epäoikeudenmukaisia, epäinhimillisiä, julmakin arvovalintoja. Tulemme jatkamaan tätä keskustelua ja toivomme, että hallitus katsoo sinne vaihtoehtobudjettiimme. Me tulemme myös tekemään vaihtoehtoiset kehyslinjaukset ja jatkamaan tulevana vuosina vaihtoehtobudjettien tekemisiä, ja tässä työssä me haluamme olla sitkeitä ja johdonmukaisia.

Puhemies! Kaiken kaikkiaan meillä on myös kaksi muuta lausumaa tässä vastalauseessa. Toinen koskee tätä Metsähallitusta, josta siis toteamme sen saman, mistä olemme aiemmin tässä salissa käyneet keskustelua ja toisessa valiokunnassa tehneet nämä asiapäätökset. Tässä yhteydessä, kun asia liittyy lisätalousarvioon, esitämme lausumaa, jossa edellytämme, että Metsähallituksen johtamisjärjestelmän uudistaminen on tehtävä niin, ettei vesijä- ja maa-alueita siirretä pois julkisten hallintotehtävien taseesta, julkisten hallintotehtävien hoitaminen itsenäisesti turvataan eivätkä luonnon monimuotoisuus, suojele, retkeily ja virkistysintressit vaarannu.

Ja kolmas vastalauseemme lausuma, puhemies, liittyy tähän Terrafameen, mistä täällä myös on paljon käyty keskustelua. Meidän päätavoitteemme sosialidemokraateilla on se, että kaivos voisi jatkaa ja tuoda työllisyyttä ja toimia ympäristöystävällisesti ja kannattavasti. Mutta koska näitä mustia pilviä on siellä taivaalla näkynyt ja huolia osoitettu ja lisärahoitustarpeita tuotu esiin ja muuta, niin me emme halua tehdä tätä päätöstä siten, että meillä ei ole riittävää varmuutta siitä, että tämä kaivos pystyy toimimaan kannattavalla tavalla tulevaisuudessa, eikä loputtomiin valtion lisärahoitustarvetta voi olla olemassa. Siksi emme esitä hylkyä tälle rahalle — meidän mielestämme sen rahan voi myöntää — mutta edellytyksenä sille, että raha pistetään maksuun, tulee olla vielä ulkopuolinen, puolueeton selvitys tämän kaivoksen toiminnan jatkamisesta siinä suhteessa, että se pystyy toimimaan kannattavasti ja ympäristönormit täyttäen ilman valtion kohtuutonta lisärahoitusta. Eli mielestämme on tässä yhteydessä välttämätöntä, että tehdään tämä ulkopuolinen selvitys. Uskon, että se olisi kaikkien etu, ja toivottavasti hallitus myös tähän osaltaan tarttuu.

18.12 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Jokainen ymmärtää, että työllisyystilanteen parantamiseksi työpaikkojen luominen on tärkeintä. Siitä huolimatta emme saa unohtaa muuta työttömyyden hoitoa. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen on huolestuttavaa. Pitkäaikaistyöttömiä oli helmikuussa lähes 20 000 enemmän kuin vuosi sitten. Myös nuorten työttömyys on kasvanut. Erityisen huolestuttavaa on se, että yli kolme kuukautta työttömänä olleita nuoria on enemmän kuin vuosi sitten. Nuorten kohdal-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

la tiedämme, että kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen työllistyminen vaikeutuu ja sitä kautta myös syrjäytymisen riski kasvaa huomattavasti.

Erilaisissa aktivointitoimenpiteissä, kuten esimerkiksi palkkatuetussa työssä, työvoimakoulutuksessa, työkokeilussa ja omaehtoisessa opiskelussa oli 6 500 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Välityömarkkinoiden tuottamat työllisyyspalvelut ovat keskeinen osa vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistymisen palvelujärjestelmää. Välityömarkkinat tarjoavat työelämäosallisuutta ja avoimelle sektorille tapahtuvia siirtymiä tukevia palveluita sekä palkkatuettuja työpaikkoja. Välityömarkkinoiden työllisyyspalveluja kritisoidaan usein tehottomuudesta avoimelle sektorille tapahtuvan siirtymisen alhaisen tason johdosta. Työ- ja elinkeinoministeriön käyttämä tehokkuuden mittari eli työllistyminen avoimille työmarkkinoille mahdollisimman vähillä kustannuksilla ei kuitenkaan ole riittävä. Palvelujen vaikuttavuutta pitää palkkatuetuttujen työsuhteiden osalta arvioida myös työn ja toimintakyvyn näkökulmasta. Kaikki pitkäaikaistyöttömät eivät kuntoudu avoimille työmarkkinoille, mutta silloin tavoitteena tuleekin olla, että ihminen voisi kokea olevansa merkityksellinen osa yhteiskuntaa. Palkkatuen ansiosta tämä on monelle ihmiselle mahdollista. Tällaisessa tapauksessa palkkatuki on osa hallitusohjelmassakin mainittua aktivoivaa ja osallistavaa sosiaaliturvaa.

Hallituksen työllisyysmäärärahojen leikkaukset ovat lisänneet eriarvoisuutta työttömien kesken. Alueellisesti painotetaan eri ryhmien työllistämistä ja vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevat asetetaan keskenään jopa vastakkain. Asuinpaikan lisäksi palvelujen saatavuuteen vaikuttaa entistä enemmän se, missä vaiheessa vuotta henkilö tulee työllisyyspalvelujen piiriin. Loppuvuonna resursseja ei ole, ja tämä hallitus ei niitä ilmeisesti lisätalousarviossa halua myöntää. Hallitus on vähentänyt ja edelleen vähentämässä työllisyysmäärärahoja, ja tämä on johtanut siihen, että työttömyyden hoidossa asiakaskunta on jakautunut niihin, joihin tehokkaita toimenpiteitä kohdennetaan, ja niihin, jotka syrjäytyvät — tai minun mielestäni olisi parempi sanoa: syrjäytetään pysyvästi työelämästä.

Arvoisa puhemies! Viime kaudella Lauri Ihalaisen johdolla toteutettujen kuntakokeilujen seurantaraportti on ilmestynyt, ja sen johtopäätöksessä todetaan, että kokeilua on jatkettava pikaisesti, sillä kokeilujen tulokset olivat kustannusvaikuttavia erityisesti pitkäaikaistyöttömien elämänhallinnan ja työllistymisen näkökulmasta. Esimerkiksi Lieksassa Pohjois-Karjalassa kokeilussa pystyttiin selkeästi osoittamaan kunnalle ja yhteiskunnalle syntyviä säästöjä. Ministeri Lindström on peräänkuuluttanut näitä tehokkaita ja vaikuttavia työllistämisen malleja, ja siksi ihmettelenkin, miksi päätöstä kuntakokeilun jatkosta ei ole vielä kään tehty.

Arvoisa puhemies! Minä jään todella mielenkiinnolla odottamaan ministeri Lindströmin ensi viikolla tapahtuvaa kaapista ulos tuloa työllisyysasioissa, kuten hän itse äsken kyselytunnilla ilmaisi tämän asian. Erityisesti odotan kuulevani, miten hän aikoo edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja auttamista niin, ettemme sysää ihmisiä turhan takia ja pysyvästi yhteiskunnan ulkopuolelle ja työmarkkinoiden ulkopuolelle. Toivottavasti ministeri Lindströmin ajattelu pitkäaikaistyöttömien työllistämisestä ei ole sama kuin perussuomalaisten ryhmän puheenjohtaja Sampo Terholla viime viikon kyselytunnilla, kun hän sanoi, että tempputyöllistäminen on turhaa. Tällä asenteella ei ainakaan tätä asiaa ratkaista.

18.17 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän lisätalousarvion jälkeen valtionvelka tulee tänä vuonna kasvamaan noin 5,4 miljardia euroa eli noin 105 miljardiin euroon. Viime vaalikaudella valtio otti velkaa 19,7 miljardia suoraan. Sitten se leik-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kasi kumulatiivisesti kuntien valtionosuuksia yhteensä 5 miljardin verran, ja kunnat velkaantuivat 13 miljardista 18 miljardiin viime vaalikauden aikana, eli näin julkinen velka valtion ja kuntien osalta kasvoi 25 miljardilla eurolla. Lisäksi edelliset hallitukset viime vaalikaudella myivät valtion omaisuutta noin 3,3 miljardin edestä — muun muassa kuuluisa Caruna taisi olla tässä, ja asiakkaathan nyt sitten maksavat sitä jonnekin. Lisäksi valtion toimenpiteistä, laiminlyönnistä johtuen tiestön ja rakennusten korjausvelka kasvoi noin miljardin verran. Nythän se ei kasva, kun hallitus on muuttanut muun muassa liikennepoliittikkaa niin, että korjausvelkaa lyhennetään. Näillä toimenpiteillä tosiasiassa julkinen talous siis velkaantui viime kaudella lähes 30 miljardia euroa eli runsaat 7 miljardia per vuosi.

Nyt hallitus ei todellakaan leikkaa kuntien valtionosuuksia ja vähentää korjausvelkaa ja siitä huolimatta ottaa uutta velkaa tänä vuonna noin 5,4 miljardia ja tulevina vuosina vielä vähemmän, eli todella raju muutos on julkisen talouden pidossa tapahtunut. Myönnämme, että se on tehnyt kipeää erityisesti näiden säästötoimenpiteiden vuoksi, mutta ei voida ajatella, että eletään sillä lailla kuin viime vaalikausi, että otetaan velkaa ja annetaan kaiken olla. Rakenneuudistuksia on lisäksi tehty, kilpailukykysojimus on menossa eteenpäin, pakkolait on vedetty pois, rakenneuudistukset, joista muun muassa sote on tärkein, ovat etenemässä.

Arvoisa puhemies! Tämä kertoo siitä, että Sipilän—Soinin hallituksella ovat asiat hallussa, päätöksiä syntyy ja talouden suunta kääntyy, ja myös taloudessa, työllisyydessä on parempia merkkejä tulossa. Tuosta valtavasta velkaantumisesta huolimatta viime vaalikaudella uusia työttömiä tuli 100 000 liikaa, eli tulos oli kyllä todella huono siltä pohjalta, mistä Sipilän hallitus joutui aloittamaan työnsä.

Arvoisa puhemies! Mitä tuossa vastauspuheenvuoroissa totesin sosialidemokraattien vaalilupauksista viime vuoden maaliskuulta, ne pitivät paikkansa, luin ne alkuperäisistä teksteistä: indeksitarkistuksia muun muassa 800 miljoonan edestä, ja missä ne ovat? Eihän niitä ole missään. Koulutuksesta ja työllisyydestä yli 500 miljoonan leikkaukset. No, se siitä. Toivottavasti sosialidemokraatit kertovat vähän tarkemmin, mitä he todellakin tarjoavat vaihtoehdoksi.

Arvoisa puhemies! Työllisyysmäärärahat loppuivat viime vuonna Rinteen ja Ihalaisen budjetin perusteella jo touko-kesäkuussa. Nyt ollaan huhtikuussa, niitä rahoja vielä on käytettävissä tämän vuoden budjetin osalta, mutta toki tilanne on hankalampi jatkossa, kun määrärahat hupenevat. Mutta poiketen edellisestä vaalikaudesta ministeri Lindström on luvannut, ja tänään viimeksi, toimenpiteitä, joilla työllisyyttä ja yritystoimintaa todellakin uudelleen rakennetaan tähän maahan. Odotetaan rauhassa ensi tiistaihin ja seuraavaan tiistaihin, niin saamme näitä toimenpiteitä, joilla luodaan uusia, tuottavia työpaikkoja, joiden kautta saamme vain tervettä talouden kasvua — ei sillä, että rahoja siirrellään ja velkaa otetaan hulvattomasti eikä tehdä mitään. Se tie on loppuun käyty. Nyt tarvitaan niitä uudistuksia, ja niitä on tulossa.

Arvoisa puhemies! Metsähallituksen osalta laki on hyväksytty, ei siitä kannata puhua tänään enää sen enempää. Terrafame, Talvivaara on kipeä asia. Perussuomalaiset ovat erittäin kriittisiä sille linjalle, jolla nyt ollaan pakon sanelemana. Emme me ole ajaneet Terrafamea tai Talvivaaraa siihen tilanteeseen, (Puhemies koputtaa) mikä on. Nyt kuitenkin katsomme tämän tien tässä vaiheessa edustaja Juhantalon puheenvuoron mukaisesti ja palaamme siihen asiaan myöhemmin.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

18.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt keskustelussa oleva valtiovarainvaliokunnan mietintö lisäbudjetista on erittäin mielenkiintoinen. Tämä käyty keskustelu sekä nyt että tuossa kyselytunnin aikana, mitä oli näitä työllisyyskeskusteluja ja valtiontalouskeskusteluja, on erittäin hyvä, ja tämä luo pohjaa sille, millä Suomi lähtee nousuun.

Ensinnäkin tästä Terrafamen rahoituksesta voi sanoa, kuten tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sanotaan, että ensimmäinen tehtävä tietenkin on nyt annetuilla määrärahoilla varmistaa ympäristön tilanne niin, että mitään lisäpilaantumisia ei pääse enää tapahtumaan. Se on totta, että siellä on ongelmia, mutta ne on vain hoidettava. Eivät ongelmat lopu sillä, että lähdetään karkuun, vaan vastuuta on kannettava. Tuotanto on nyt siellä kaivoksella käynnistetty täydellä teholla, ja nyt kesään asti testataan, miten se lähtee toimimaan. Kuten äsken kuulimme, edustaja Suutari sanoi siellä käyneensä ja totesi, että siellä viestit ovat hyvin rohkaisevia, että kemiallinen prosessi toimii ja tuottaa tulosta.

Sille, että maailmanmarkkinahinnat metalleille ovat nyt mitä ovat, me emme tällä hetkellä mahda mitään. Mutta emme voi senkään varaan rakentaa, että jäämme surkuttelemaan ja pelkäämään, mitä tässä tapahtuu, ja ottamalla lisää velkaa ajamme itsemme yhä suurempaan umpikujaan, josta ei sitten enää millään pääse. Se on tärkeä muistaa. Se pitää hoitaa tämä Terrafamen rahoitus nyt tällä keinoin ja uskoa siihen, että tämä asia hoituu hyvään malliin oikeilla toimenpiteillä, mutta pikkuisen soisi olevan tässä asiassa tuuriakin, että lähtisi tuo talous nousemaan ja metallihinnat nousuun myös.

Tässä keskustelussa nousi esille myös tämä lupabyrokratia: odotetaan edelleen Vaasan hallinto-oikeudesta ympäristölupaa. Minun mielestäni tämä tapaus osoittaa oikein kouriintuntuvasti sen, mihin Suomi on mennyt. Eihän tässä ole enää mitään järkeä. Ne ovat ihan laillisia päästöjä, mitä tulee. Se on totta, että kun tehdään jotakin, niin aina syntyy päästöjä. Kun lapiolla kaivetaan maata, siitäkin syntyy päästöjä. Mutta jos mitään ei saa tehdä ja kaikki luvat seisovat hallinto-oikeudessa, joka ei välttämättä tuosta kaivostoiminnasta ymmärrä tuon taivaallista, niin kyllähän meidän pitää nyt pikku hiljaa tähän maahan saada pikkuisen järkeä niin, että lupaprosessit nopeutuvat ja saadaan luvutukset nopeasti. Ei voi olla niin, että vuosi vuoden jälkeen investoinnit seisovat, ihmiset ovat työttömyyskortistossa ja oppositio huutaa kurkku suorana, kun ei ole töitä. Missähän se vika sattuisi olemaan? Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa on selkeä kanta siihen, että byrokratiaa puretaan, nopeutetaan näitä prosesseja ja saadaan ihmiset töihin.

Eihän siinäkään ole mitään järkeä, että meillä tänä päivänä Suomessa ajetaan kivihiiltä tähän maahan ja turpeenottoluvat seisovat hallinto-oikeuksissa ja maksetaan ulos rahaa hurjalla vauhdilla, 10 miljardia energiasta, ja osallistumme muun muassa Australiassa suuren koralliriutan tuhoamiseen, kun sieltä ajetaan tänne kivihiiltä. Kun omatunto ulkoistetaan, niin tällaista sitten jälki on. Toivoisin, että oppositiokin näihin asioihin ottaisi hieman rehellisemmin kantaa, kantaa siihen, miten nämä asiat oikeasti ovat. Tietysti jos haluaa ihmisiä pelotella ja hurjia tarinoita kertoa, niin sekin onnistuu täältä puhujapöntön paikalta, mutta ei siinä kyllä vastuunkannosta samana päivänä kannata puhua.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä lisää hallituksen keinoista, millä työllisyyttä parannetaan ja työttömyyttä torjutaan. Kilpailukyvyn parantaminen olisi se keino. Pääministeri Sipilä on sen tuhat kertaa sanonut, ja kaikki hallituksessa ovat sitä omilla vastualueillaan vieneet eteenpäin. Uudistuksia tehdään, ja yhteiskuntasopimuksen syntyminen nyt lienee meidän kaikkien toive numero yksi, niin että työmarkkinajärjestöt pääsevät sopimaan järkevästä sopimuksesta, jolla pääsemme kasvu-uralle.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Tässäkin asiassa me olemme tilanteessa, jossa d-pilleriä ei ole enää käytössä, vaan olemme sen itseltämme sulkeneet menemällä euroon. Nyt me sitten teemme tätä sisäistä devalvaatiota. Nyt sitten mitataan se selkärangan paikka, löytyykö työmarkkinajärjestöiltä vastuunkantoa siinä, että tämä homma hoidetaan. Minä toivon hartaasti, että tämä onnistuu tämä yhteiskuntasopimus ja sitä mukaa saamme kasvun nousuun.

Menoja on pakko tietenkin leikata, kun menot ovat suuremmat kuin tulot. Se on itsensä selvyys. Työttömyys maksaa meille noin 5 miljardia euroa tänä päivänä. Se on suurin piirtein se summa, minkä otamme vuodessa velkaa. Edustaja Toimi Kankaanniemi erinomaisessa puheenvuorossaan tuossa äskeisen keskustelun aikana todisti sen, miten edellisellä hallituskaudella tämä homma hoidettiin. En ihan noita lukuja ulkoa muistanut, mutta pitää ottaa nuo luvut talteen ja haltuun. Olin hämmästynyt noiden lukujen suuruudesta. Toivoisin, että totuus tässäkin asiassa uskallettaisiin sanoa, koska tempuilla tässä tilanteessa emme pääse enää eteenpäin.

Suomi on tilanteessa, jossa meidän pitää luoda työpaikkoja. Se on hallituksen tavoite numero yksi. Meidän on saatava velkaantuminen tahtumaan, kuten kyselytunnilla pääministeri Sipilä sanoi. Tällä ohjelmalla, kun se viedään läpi menestyksellä, olemme ensimmäisessä tavoitteessamme niin, että velkaantuminen saadaan tahtumaan jo vuonna 2019. Se on oikeaa politiikkaa, jolle haluan antaa kaiken tukeni.

18.28 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Olen tässä salissa useasti puhunut työllisyysmäärärahojen puolesta, niin ollessani ministeri, ollessani oppositiossa kuin ollessani hallituspuolueessa, ja teen sen taas. Jos me katsomme sitä, mitä meidän työllisyystilastoissamme tällä hetkellä tapahtuu, niin työttömien määrä on yksi mittari, ja se on ollut kasvussa. Mutta vielä tärkeämpi mittari on se, miten paljon meillä on nuoria työttömiä, miten paljon meillä on pitkäaikaistyöttömiä. Jos me katsomme tämän vuoden saldoa, siis vuosi tästä taaksepäin, niin tänä aikana pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut 20 000 hengellä eli heitä on lisää 20 000 henkeä, Forssan tai Heinolan kokoinen kaupunki, sieltä vauvasta vaariin. Kyse ei ole pienestä luvusta. Samaan aikaan meillä on työllistettyjä yli 40 prosenttia vähemmän, meillä on koulutuksessa vähemmän, lähes 13 prosenttia vähemmän työvoimapolitiittisessa koulutuksessa.

Työllistämistoimia usein syytetään siitä, että ne ovat tempputyöllistämistä, mutta jos me tässä nyt rinnan vertaamme, niin yhtä lailla voi sanoa, että tämänhetkiset panostukset tuonne kaivospuolelle ovat tempputyöllistämistä. Meillä ei ole aavistusta siitä, miten tuo homma lähtee eteenpäin. Siitä huolimatta minusta tuota temppua kannattaa käyttää, jos se tuottaa työpaikkoja ja jos se saa tilanteen kuntoon tuolla kaivospuolella.

Mutta jos mietitään, mitä tässä nyt tapahtuu sitten työvoimapolitiikan puolella, jäin miettimään, mitä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Kalli sanoi, kun hän viittasi siihen, että on harmillista, että näitä työllistämisrahoja ei tässä nyt ole, mutta että palataan asiaan sitten varsinaisen lisäbudjetin yhteydessä. En tiedä, viittasiko hän siihen, että tulee lisää työllisyyttä tukevia toimia, vai tuleeko lisää resursseja myös tänne työvoimapolitiikan puolelle.

Koko ajan kun pitkäaikaistyöttömyys kasvaa, me samalla synnyttämme pidempää rakennetyöttömyyden velkaa, jota on aina vaikeampi saada alas päin. Sitä on aina helpompi ennalta ehkäistä kuin hoitaa jälkikäteen. Jos mietitään, mitä esimerkiksi tuolla järjestöpuolella ja välityömarkkinoilla tehdään, niistä ei välttämättä synny avoimille työmarkkinoille pitkäaikaisia työllistymistuloksia, mutta ne tuottavat tähän maahan paljon hyvinvointihyötyä

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

ja ne ehkäisevät syrjäytymistä. Noilla rahoilla esimerkiksi järjestetään omakotitalkkaritoimintaa, joka tulee ikäihmisten kotona asumista. Siellä tehdään pihatöitä, siellä luodaan lumia ja sieltä siirrytään myös yrittäjiksi näille toimialoille, kun tuon verkoston kautta on syntynyt oma asiakaskunta. Nämä toimet ajetaan alas. Siellä sanotaan tällä hetkellä irti ihmisiä, eivätkä ne nouse ylös, jos kesäkuussa tai elokuussa tulee lisää rahaa. Ne ovat menettä.

Samaa tehdään vaikkapa sotaveteraanien kotipalvelussa, jossa autetaan veteraanien kotona selviämistä, heidän läheistensä, puolisoitensa kotona selviämistä. Tällaisia esimerkkejä voisi luetella vaikka kuinka ison pinon. Meillä on SPR:n Kontti-palvelut, joissa tehdään kirpparitointia, kerätään rahaa kansainväliseen kehitysyhteistyöhön mutta koulutetaan ihmisiä kaupan alalle. Nämä ovat sellaisia toimintoja, jotka nyt ovat suuressa vaarassa, ei pelkästään tämän rahan puutteen vuoksi vaan hallituksen tekemien linjausten vuoksi. Kun rahaa on liian vähän, niin on päätetty, että yhdistysten toimintaa ei enää tueta työllistämistukien kautta samalla tavalla kuin aikaisemmin. Mutta kannattaisi nähdä se kaksipuolinen hyvä, mikä näissä on. Kyse on siitä, että toinen vaihtoehto on se, että juuri nämä ihmiset ovat sitten pitkään työttöminä. Heitä ei auta se, että meille tulee esimerkiksi järjestelmä, jossa passiivista työttömyysturvaa voi käyttää aktiivisesti, koska tuo tukimuoto ei heitä yleensä kohtaa. Sen vuoksi olisi tärkeää, että nähtäisiin myös se sosiaalinen arvo, joka työllistämiskäytännöllä voi olla, ei pelkästään se avoin arvo, mikä tulee avoimille työmarkkinoille ja yritystoiminnan kautta.

No, sitten jos mietitään tätä kuntasuhdetta ja näitä työllistämisen resursseja, niin itse asiassa se, että palkkatukirahat ovat niin minimissään, on iso leikkaus kuntatalouteen, koska meillä on olemassa järjestelmä, joka johtaa siihen, että jos kunnissa ei riittävästi pystytty aktivoimaan pitkäaikaistyöttömiä, niin kunnat maksavat isomman osuuden näistä kustannuksista, passiivisista kustannuksista. Tämän koko järjestelmän idea on ollut se, että valtio pitää huolen omasta potistansa. Nyt valtio ei pidä huolta omasta potistansa, mikä tarkoittaa sitä, että tätä kautta leikataan kuntien resursseja miljoonilla ja miljoonilla.

18.33 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä vihervasemmisto naukuu Ylä-Lapin metsistä, että ne tulevat talousmetsäkäyttöön. Markkinatalous kyllä hoitaa tuon asian, ei niitä metsiä teollisuus tarvitse. Risukkoa ei teollisuus tarvitse eikä niitä louhikoita, mitä siellä on. On hyvin etelässä se kannattava korjuu, mikä nyt tehdään, ja se siirtyy aina etelämmäs ja etelämmäs kustannussyistä ihan, että sen puoleen ne saa olla rauhassa. Maa- ja metsätalousvaliokunnassa kävi asiantuntija, joka sanoi, että virkistyskäytössä on paljon talousmetsäalueita. Sinne luontoalueille ei mennä ollenkaan, kun sinne ei todennäköisesti saa mennäkään, koska ne ovat niin suojeltuja.

Ja mitä tuohon nikkelin hintaan tulee, niin kaikkeen yritystoimintaan ja kaupalliseen toimintaan kuuluu yritysrisi. Maailmanmarkkinahinnat heittelevät, se on niin puualalla kuin kaivosalalla. Vanerin hinta esimerkiksi heittää puolesta vuodesta toisen mokoman, mutta se yritys pysyy kuitenkin mukana, koska se on pitkäjänteistä toimintaa. Samalla tavalla tämän Talvivaaran alasajo täytyy olla niin, että se on myyntikunnossa kohta, niin kuin on oletettu, kun hinnat nousevat, ja niin siinä myös tulee käymään. Se on hyvin tehokasta se toiminta, niin kuin Juhantalo tässä esitteli.

Tilastokeskuksen tuoreimman julkistuksen mukaan työllisiä oli tämän vuoden helmikuussa vajaa 2,4 miljoonaa, mikä oli 10 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli helmikuussa 66,7 prosenttia. Toisin sanoen

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

meillä on 5,5 miljoona asukasta ja alle 2,4 miljoonaa työllistä, ja näihin työllisiin lasketaan tässä tilastossa kaikki, jotka ovat tehneet tunninkin viikossa töitä.

Jokainen laskutaitoinen ymmärtää, että näin ei voi jatkua. Meillä on yksinkertaisesti liian vähän työssäkäyviä ihmisiä, jotka kustantavat yhä kasvavan ei työssä käyvän joukon elämän. Yhteiskunnan tuet ovat yleensä pienet. Ne ovat aina liian pienet vihervasemmis-ton mielestä. En missään nimessä halua syyllistää työttömiä, sairaita, opiskelijoita enkä eläkeläisiä, mutta valitettavasti niitäkin on, jotka olettavat, että yhteiskunta kyllä elättää. Onko ihmisillä vastuuntuntoa itsestään ja tulevaisuudestaan?

Arvoisa puhemies! Eilen keskustelimme täällä välikysymyksessä korkeakoulutukseen ja opintotukeen kohdistuvista leikkauksista. Opposition puheenvuoroissa varmaankin kymmeniä kertoja protestoitiin sitä, että opiskelijoiden pitäisi jonkin verran ottaa lainaa, joka on valtion takaamaa. Minä en näe sitä minään mörkönä, vaikka ymmärränkin nuorten huolen siitä, löytyykö työtä, kun opinnot on suoritettu. Mutta kuten totesin, kun opiskelija joutuu ottamaan lainaa, kohdistaa hän opiskelun silloin tarkasti. Hän joutuu ottamaan vastuuta, ja se on myös sijoitus tulevaisuuteen. Se niukkuus, jossa opiskelijat joutuvat elämään, on väliaikaista. Se kestää yleensä muutaman vuoden. Sen ajan kyllä pystyy sinnittelemään ohuempallakin lompakolla. Koulutus on investointi omaan itseen. Koulutus ei nykymaailmassa automaattisesti takaa hyvää työpaikkaa, mutta se parantaa mahdollisuuksia merkittävästi.

Lisään tähän sen eilisen vielä. Oli ihminen, joka oli 36-vuotias. Oli opiskellut siihen asti valtion varoilla, mietti seuraavaa gradua, minkä kävisi. Ei koskaan tästä henkilöstä tule valtiolle tuottavaa eikä yhteiskunnalle tuottavaa henkilöä, jos näin opetellaan elämään, mutta jos hän joutuu ottamaan vastuun tuosta, hän ottaa lainaa vähän ja (Puhemies koputtaa) kohdistaa sen opiskelun niin, että siellä tulevaisuudessa on hänellä työpaikka. — Kiitos.

18.38 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olen todella pettynyt siihen, että tässä lisätalousarvion täydennyksessä ei tullut rahaa työllisyyden hoitamiseen eli palkkatukirahaa. Kansalaisten perustuslaillinen oikeus työhön edellyttää mielestäni julkiselta vallalta toimenpiteitä ja rahoitusta tällaisena heikkona taloudellisena ajanjaksona erityisesti. Koko hyvinvointivaltion perusta on mahdollisimman kattava työllisyys ja perusajatus on jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan. Jos osallisuus yhteiskunnan toimintaan heikkenee, hyvinvoinnin perusta järkkyy.

Tasa-arvon ja perusoikeuksien toteutumiseksi sekä yhteisömme täysjäsenyyden ja sosiaalisen kansalaisuuden mahdollistamiseksi erityisesti heikommassa asemassa olevat, kuten nuoret, tarvitsevat positiivista erityiskohtelua. Nuoret pitävät ensimmäisen työpaikan saamista kaikista vaikeimpana, sillä työnantajat haluavat ottaa töihin niitä, joilla on jo työkokemusta. Valtion palkkatukirahoilla on kiistatta keskeinen rooli työttömien, etenkin nuorten ja pitkäaikaistyöttömien, työelämään pääsemisessä. Palkkatukijärjestelmän myönteisten vaikutusten näkökulmasta on käsittämätöntä, että sitä ollaan purkamassa sekä palkkatukimäärärahoja vähentämällä että uudelleensuuntaamalla. Kolmannen sektorin palkkatukeen kohdistuva linjamuutos merkitsisi lähes täydellistä palkkatukityön ja kansalaisjärjestöjen alasajoa.

Työnhakijat on pidettävä työkykyisinä. Tutkimusten mukaan nuoret työttömät syrjäytyvät hyvin nopeasti. Jo kolmen kuukauden työttömyys pistää nuoren elämän sekaisin. Työttömät nuoret ovat muita huomattavasti tyytymättömämpiä niin elämäänsä kokonaisuutena

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

kuin yksittäisiin elämänaloihin. Varsinkin niillä nuorilla, joiden työttömyys on pitkittynyt yli puoli vuotta, on tyytyväisyys elämäänsä kokonaisuudessaan heikompaa. Talouden taantumun myötä yhä useampi nuori uskoo pysyvästi työelämän ulkopuolelle jäävien määrän kasvavan. Tämä on ymmärrettävää, sillä juuri nuorten erityispiirteenä on työvoimaan osallistumisen suhdanneherkkyys. Laskusuhdanteet vaikuttavat erityisen paljon nuorten työllisyyteen. Selvästi useamman huolenaiheena on se, onko tulevaisuudessa ylipäättään itselle töitä tarjolla. Aivan erityinen huolenaihe ovat ne nuoret, joiden toimeentulo on sosiaalipalvelujen varassa. Varsinkin näille nuorille, joilla ei ole vielä työelämän kokemusta, palkkatukityö avaa konkreettisia mahdollisuuksia saada palkkaa, ylläpitää henkistä hyvinvointia ja fyysistä toimeliaisuutta. Nuoret saavat kokemusta osallistumisesta, yhteenkuuluvuudesta ja työelämän perusteiden hallinnasta. Tämä kaikki on kiistatta työelämässä tarvittavan kokemuksen hankkimista. Palkkatuki parantaa myös vastavalmistuneen nuoren pääsyä työhön silloin, kun vastavalmistuneen ammattitaito ei aivan riitä tarjolla olevaan työhön. Palkkatuella voidaan tukea myös oppisopimukseen pääsyä, kun tarvitaan tavallista enemmän ohjausta ja mahdollisuudet päästä oppisopimukseen ovat muutoin heikot. Palkkatuki siis selvästi edistää nuoren mahdollisuuksia päästä eteenpäin vapaille työmarkkinoille tai koulutukseen.

Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät eivät ole ainoita palkkatukijärjestelmästä hyötyviä. Myös yleishyödylliset järjestöt saavat etua palkkatukijärjestelmästä. Sen avulla kolmannen sektorin toimijat pystyvät tuottamaan palveluita, jotka osaltaan täydentävät kuntien palveluita, esimerkkinä erityisesti sosiaali- ja terveysalan järjestöt. Näistä voittoa tuottamattomista järjestöistä eivät rahat valu veroparatiiseihin vaan kilahtavat palkasta maksettavina verotuloina kuntien ja valtion kassaan. Kolmannen sektorin järjestöiltä tulleet tuoreet tiedot puhuvat karua kieltään. Palkkatuet ovat loppuneet jo heti alkuvuonna. Tukea myönnetään vain valikoiden. Sen kesto on rajattu kolmeksi tai kuudeksi kuukaudeksi, jolloin liian lyhyestä työjaksosta on vain vähän hyötyä. Tukea myönnetään ainoastaan elinkeinotoimintaa harjoittaville järjestöille eikä lainkaan yleishyödyllisille yhdistyksille.

Yksiselitteisesti työllisyysmäärärahoja on aivan liian vähän tarpeeseen nähden ja määrärahoihin pitää saada nopeasti rahoitusta lisäbudjetilla, jotta katastrofaaliselta tilanteelta vältytään. Suurin haaste... (Puhemies koputtaa) — Arvoisa puheenjohtaja, onko se 10 minuuttia vai 5 minuuttia?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: 5 minuuttia. Tästä on jaettu edustajille paperi, joka kertoo pelisäännöistä, ja 5 minuuttia on se puheenvuoroaika, mikä tähän on varattu.

Selvä, minulla oli tieto, että silloin kun paikalta pyydetään, niin se on 10 minuuttia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mistä paikalta pyydetty?

Kyllä, pyysin paikalta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Okei, edustaja Taavitsaisen puheenvuoro on paikalta pyydetty näköjään sitten, ja kun näin on, niin silloin tuota 5 minuutin rajoitetta ei ole. Voitte jatkaa.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Kiitos, ei ole enää pitkään. — Olin sanomassa sitä, että suurin haaste aktiivisen työvoimapolitiikan hoidossa on se, että palkkatukimäärärahat vähenevät vuosi vuodelta. Vastaa- vasti työnhakijoiden määrä tässä taantumassa kasvaa edelleen. Jos katsotaan lakia julkisista työvoima- ja yrityspalveluista, niin lakiin kirjatulla palkkatukisäädöksillä on hankala toimia tällä pienenevällä määrärahalla. Laki antaa mahdollisuuden pitkiin palkkatukiin mutta määrärahat eivät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, totean vielä todellakin, että meidän pelisäännöt ovat sellaiset, että silloin, kun etukäteen on puheenvuoron pyytänyt, puheenvuoron maksimiaika on 5 minuuttia. Mutta tämän pelisäännön erikoisuus on se, että jos sitten pyytää täällä istuntonsalissa paikan päältä sen jälkeen, kun istunto on alkanut, niin silloin tuota 5 minuutin rajaa ei ole. Silloin on suositus kuitenkin, että korkeintaan 10 minuuttia. Onko tämä oikein vai väärin, se on toinen tarina, mutta tällainen on pelisääntö. Edustaja toimi juuri pelisääntöjen mukaisesti.

18.47 Kari Uotila vas: Arvoisa herra puhemies! Luultavasti en kuitenkaan käytä tätä 10 minuutin kyseenalaista oikeutta, vaan vain muutama sana vielä Talvivaarasta, vaikka sitä jo tuossa aiemmassa puheenvuorossani käsitelin, muutaman teeman näkövinkkelistä: purkupuutki, talous ja ympäristöongelmat.

Valtiovarainvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa meille kerrottiin, että Talvivaaran kaivoksen ylösajo on sujunut hyvin eikä ympäristöongelmia ole ilmennyt. Kuitenkin samaan hengenvetoon kerrottiin, että joulukuussa jouduttiin päästämään puhdistettuja jätevesiä järviin enemmän kuin ympäristölupa sallii. Kyllä minä kutsuisin tätä ainakin potentiaaliseksi ympäristöongelmaksi. Ja siihen liittyy myös se, että prosessia on saatu paremmin toimivaksi, tehokkaammaksi, mutta kyllä rahanmenokin on paljon nopeampaa, mitä oli suunniteltu, ja sen vuoksihan tässä lisärahan tarve on.

Tämä ohijuoksutus, joka tapahtui, johtui siitä, että Nuasjärven purkupuutken lupakäsittely on edelleen kesken Vaasan hallinto-oikeudessa. Ja tähän liittyy se ongelma, että asiantuntijoiden mukaan suurempi jätevesien lasku olisi haitallista järvelle, mutta mikäli lupaa suuremmalle jätevesien päästämiseksi toisaalta ei myönnetä, ei kaivosta myöskään voida saada kannattavaksi eikä näin ollen ulkopuolista rahoittajaa tule löytymään. Että pitäisi lisätä juoksutuksia, jotta tulisi kannattavuutta, ja sitä ei taas näytä asiantuntijoiden mukaan oikein ympäristö kestävä.

No, sitten toinen seikka on tämä bioliuotus ja sen aiheuttamat ympäristöongelmat. Talvivaaran malmiesiintymän niin sanottu isäntäkivi on mustaliusketta. Kaivoksen varsinaisena tuotteena on nikkeli ja sivutuotteena sinkki, mutta mustaliuske sisältää myös sulfidirikkiä. Kun mustaliusketta murskataan bioliuotusta varten ja se joutuu tekemisiin ilman ja veden kanssa, muodostuu samalla rikkihappoa. Rikkihappoa tarvitaan, jotta bioliuotus toimisi, mutta samalla se aiheuttaa suuren ongelman vesistöihin. Ja kun kaivoksen mittakaava on mielettömän iso, mustaliusketta on alueella paljon lohkarina ja sepelinä, niin aina kun sataa, syntyy lisää sulfaattipitoista, suolaista vettä, joka täytyy puhdistaa ennen kuin sen voi päästää kaivosalueelta pois. Se mustaliuskekivi siellä jääkauden hionnan jälkeen peruskalliossa ei mihinkään sieltä lähde eikä päästä rikkihappoa irti, mutta kun se murska- taan jakeiksi, niin koko ajan sen jokainen pinta siitä rakeesta tätä päästöä aiheuttaa.

Bioliuotus sitten taloudellisena epävarmuutena: Se on uusi ja epävarma. Vielä ei voida tietää, saadaanko se toimimaan. Kuulemma nyt ensimmäisten kuukausien perusteella näyt-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

tää ihan lupaavalta, mutta lopullista vastausta joudumme odottamaan vielä monta vuotta, sillä malmin irtoaminenkin kestää viisi vuotta. Meille on sanottu, että vuosien 2017—2018 vaiheessa voisi kassavirta tulla positiiviseksi. Kun kysyin kuulemisissa sitä, onko todennäköistä, että tämä on joku keskiarvo, vai onko todennäköisempää, että tämä kassavirran positiiviseksi muuttuminen siirtyy myöhemmäksi, niin kyllä tulkitsin toimivan johdon arvelevan, että taitaa mieluummin siirtyä myöhemmäksi kuin ainakaan aikaisemmaksi.

Jotta kaivos voisi muuttua kannattavaksi, täytyisi nikkelin hinnannousun lisäksi saada metallipitoisuuksia nostettua ja tuotantokustannuksia laskettua. Jotta metallipitoisuudet nousisivat, tarvitaan lisäinvestointeja bioliuotusprosessin kehittämiseen, mikä puolestaan lisää tuotantokustannuksia. Tämä on vaikea yhtälö, koska bioliuotus on liian epävarma menetelmä. Elikkä tarvitaan toisaalta lisää rahaa, jotta saadaan tuotantoa tehokkaammaksi, mutta siinäkin näköalassa aika huonolta näyttää.

Täytyy todeta lopuksi, että Talvivaara on ollut tärkeä työllistäjä Kainuussa. Vaikean työllisyystilanteen maakunnassa jokainen työpaikka on arvokas. Nyt kuitenkin kaivoksen toimintaan liittyvät epävarmuustekijät ovat liian suuria, että toimintaa kannattaisi enää jatkaa. Työpaikat eivät onneksi häviä yhdessä yössä. Hallittu alasajo, joka maksaa sen 300 miljoonaa, asiantuntijoiden mukaan käytännössä työllistää 2—3 vuotta suurin piirtein sen henkilöstömäärän. Mutta Kainuuseen tarvitaan nyt täsmätoimia työllisyyden hoitoon, ja on ikävä kyllä keksittävä paljon muuta kuin Talvivaaran jatkuva pääomittaminen veronmaksajien rahoilla.

18.52 Kauko Juhantalo kesk: Herra puheenjohtaja! Se, mitä edustaja Uotila lausui kaivoksen monimutkaisesta toiminnasta, kivilajien sisällöstä ja niistä reagoinneista, on se, mitä me kuulumme asiantuntijoiden sanovan, elikkä hän aivan oikein siteerasi niitä tietoja, joita meillä siellä oli, ja muistaakseni myös jätevesien pitoisuudesta, kun ne ovat siellä varastoituna. Niiden vaikutus siellä alla olevassa vesistössä on kuitenkin yllättävän vaatimaton ja pieni, mutta on joka tapauksessa olemassa, ja sitten on se vaara, jos siinä tulee se into, että välittömästi suljetaan, että 20—30 vuoden kuluttua tämä vahingon vaara vain kasvaa, koska siellähän ne vedet ovat. Ja jos sattuu sellainen vuosi kuin nyt oli vahingossa pari vuotta sitten, että vettä tulee aivan julmetusti, niin pulassa ollaan, vaikka olisi mitä toimenpiteitä tehty.

Se, että vasemmistoliittoa edustaa edustaja Uotila täällä, ja samaten perussuomalaisia edustaja Hakkarainen, on erittäin hyvä asia. Heillä molemmilla on pitkäaikainen tällaisen teollisuuden, telakkateollisuuden ja puunjalostusteollisuuden kokemus, jossa on opittu se, että elinkeinoelämä esimerkiksi näillä aloilla on hyvin pitkäsyklistä. Muun muassa edustaja Uotilan ala, telakkateollisuus, on sellainen, johon välillä valtion rahoja eri elinten kautta on tarvittu huimat määrät, ja muistan saman tyylistä keskustelua silloin, että telakkateollisuus Suomessa ei kannata, se on välittömästi lopetettava, että ei lisää rahaa sinne sijoiteta. Annas olla tämä päivä, jolloin ajatellaan aivan toisella tavalla, että hienoa, että Suomessa rakennetaan näin upeita laivoja ja telakkateollisuus tuottaa hyvin ja tarjoaa työtä. Samoin edustaja Hakkaraisen ala, jossa täytyy oppia pitkään syklisyyteen ja muutamissa tuotteissa nopeatempoiseen hintojen vaihteluun, muun muassa nyt mitä hän lausui vanerista. Heitä molempia on opettanut suhtautuminen sillä tavalla rauhallisesti, asiallisesti mutta rauhallisesti, siihen, että elämä teollisuudessa ja elinkeinoelämässä on usein erilaista kuin täällä politiikassa, jossa haetaan vähän tavan mukaan pikavoittoja ja nopeita ratkaisuja joka asiaan.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Olen TEMin edustajien kanssa kyllä tullut vakaasti siihen uskoon, että tämä bioliuotusmenetelmä on onnistuessaan, siis malmiköyhässä mutta runsasmalmisessa maastossa, ehkä ainoa toimintatapa, että siitä saamme vielä hyvän ja tuottavan asian Suomelle, mutta se vaatii pitkää kärsivällisyyttä toinen toisiinsa luottaen. Erityisesti kuultuani yhtiön nykyhallituksen esityksiä, muutaman asiantuntijan esityksiä sieltä, tulin kyllä vakuuttuneeksi tuntematta alaa, että tässä on mahdollisuudet. Mutta kieltämättä pistää aprikoimaan sitten, kun kuulee professoreita ja ihmisiä, jotka sanovat, että tämä on ihan humpuukia ja rahat menevät aivan Kankkulan kaivoon, että uskopa sitä. Mutta en nyt oikein luottaisi tällaiseen kiivauteen ja kiihkeyteen ja idyllisen elämisen arvoon kuin edustaja Aalto, joka täällä voimakkaasti julisti omaa oppiaan.

18.56 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Vähän jäi äsken 5 minuutin puheenvuoro, joka olisi saanut olla 10 minuuttia, kesken, tai asiat kesken.

Talvivaaran osalta vielä: En ole elinkeinojaoston jäsen, mutta koko valtiovarainvaliokunta kuuli asiantuntijoita, ja kieltämättä tässä on sellainen vaikean ratkaisun paikka. Hallitus on tehnyt omat selvityksensä ja esityksensä, että tämä 38,5 miljoonan euron määräraha, joka tämän vuoden budjettiin on sisällytetty, siirretään osakepääomaan, ja näin turvataan yhtiön toiminta muutaman kuukauden ajaksi. Tietysti hallituspuolueen edustajana luotan hallituksen harkintaan ja hyväksyn tämän, mutta mielenkiinnolla odotan, ja varmasti me kaikki odotamme, Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisua, joka on äärettömän tärkeä tälle kokonaisuudelle. Lisäksi tietysti on syytä seurata nikkelin hintakehitystä jatkuvasti, ja toiveita on, että se hieman olisi noususuunnassa lähiaikoina.

Tämä menetelmä, bioliuotus, on tietysti mielenkiintoinen myös. Ymmärtäisin, että se on erittäin edullinen tapa, jos se toimii, ja saimme kyllä sellaisen vakuutuksen, että se nyt usean auman osalta tällä hetkellä toimii ja on toiminut koko talvenkin ajan. Jos todellakin nämä kokemukset edelleen ovat hyviä tässä kevään aikana ja jatkoa ajatellen, niin on viisasta tällä hetkellä odotella tätä Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä ja sitten näitä kokemuksia itse yrityksen toiminnasta. Tai niin kuin aikaisemmin sanoin, niin kyllä perussuomalaiset edellyttävät, että hallitus äärettömän huolellisesti ja tarkkaan seuraa ja paneutuu edelleen tähän Talvivaaran, Terrafamen tilanteeseen ja kehitykseen ja arvioi niitä hyvin kylmän rauhallisesti niin kuin valtiovarainvaliokuntakin teki. Eli hyväksymme tämän, mutta olemme kriittisiä ja seuraamme hyvin tarkoin ja edellyttämme, että selvitykset ovat huolelliset, kun jatkopäätöksiä harkitaan.

Arvoisa puhemies! Kun tuossa edellisessä puheenvuorossani kävin viime kauden julkisen talouden velkaantumislukuja läpi yksityiskohtaisesti — valtion suoran velan kasvu parikymmentä miljardia, kuntien valtion toimenpiteistä aiheutunut velan kasvu 5 miljardia, valtion tuottavan varallisuuden myynti 3,3 miljardia ja korjausvelan kasvu lähes miljardin verran — niin sen lisäksi on otettava vielä se, että noin seitsemän vuotta sitten valtion kassassa oli 11 miljardia euroa rahaa ja tänä päivänä siellä lienee noin 5 miljardia, eli miljardin verran on vuosittain syöty myös kassaa. Eli tuo 30 miljardia on se saldo, joka viime vaalikaudella syntyi uutta velkaa julkiseen talouteen, ja se on niin hurja, että sillä tiellä ei voida jatkaa. Jo nyt hallitus on tarttunut niihin sopeuttamistoimenpiteillä. Niiden kohdentamisesta voidaan olla eri mieltä, kun on leikattu ja hyväosaiset ovat päässeet liian helpolla — me myönnämme sen ja olemme siitä pahoillamme, mutta hallituksessa tehdään kompromisseja, ja joillakin arvot ovat toisenlaiset kuin esimerkiksi perussuomalaisilla.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Edellisellä hallituskaudella hallitus kuitenkin eli mielestäni hyvin vastuuttomasti, ja tuloksena oli 100 000 uutta työtöntä, jotka nyt, edustaja Filatov, ovat pääosin pitkäaikaistyöttömiä. Silloin syntyneet työttömät ovat ajautuneet pitkäaikaistyöttömyyteen. Ja todellakaan eivät teidänkään temppunne olleet kaikilta osin sellaisia, että niitä kannattaa jatkaa, mutta en väitä, että esimerkiksi palkkatuki olisi mitään tempputyöllistämistä. Se on arvokasta työtä, mutta talouden realiteetit on otettava huomioon, ja esimerkiksi tulevia sukupolvia ajatellen meidän vastuumme on se, että me saamme valtion ja koko julkisen talouden kuntoon, terveille pohjalle, sitä kautta työllisyyden paremmaksi, ja se turvaa tulevien sukupolvien ja nykyisten nuorten ja opiskelijoitten tulevaisuuden, että heille on työtä jatkossa, kun he valmistuvat, ovat he minkä ikäisiä tahansa. Eli tällä tiellä hallitus toimii määrätietoisesti, ja se on täysin erilaista politiikkaa kuin viime vaalikauden velkapolitiikka. Tämä on vastuullista. Sitä on ilo kannattaa siinä mielessä, vaikka siinä on kipeitä paikkoja.

Arvoisa puhemies! Vielä näihin sosialidemokraattien 20.3.2015 antamiin lupauksiin: He ilmoittivat puheenjohtaja, valtiovarainministeri Rinteen johdolla silloin, että elinkeinoista leikataan 400 miljoonaa, opetusministeriön pääluokasta leikataan edellisellä vaalikaudella tehtyjen leikkausten lisäksi 270 miljoonaa, joka kohdistetaan toisen asteen koulutukseen — raju leikkaus siis — sitten oli kohtana työllisyyttä tukevat sosiaaliturvan uudistukset, leikkaus 250 miljoonaa. Toivoisin edustaja Filatovilta avausta tästä, mitä teidän mallissanne pitää sisällään työllisyyttä tukevan sosiaaliturvan leikkaus, jota te silloin, siis runsas vuosi sitten tämän vaalikauden alussa, esititte toteutettavaksi leikkaukseksi. Sitten te vaaditte hallinto- ja ic-toimista leikkausta 250 miljoonaa ja heti etupainotteisesti myös soten ja rahoitusuudistusten leikkauksissa 250 miljoonaa säästöä, monien muiden toimenpiteiden ohella. Odotan, että jossakin vaiheessa te selvitätte, mitä nämä olisivat tarkoittaneet ja miten teidän vaihtoehtobudjettinne suhtautuu näihin lupauksiin ja mitä näistä olisi seurannut, jos olisi esimerkiksi työllisyysmäärärahoja leikattu ja toisen asteen koulutuksesta tehty näin raju leikkaus. Nimittäin Sipilän hallitus ei toisen asteen koulutuksesta leikkaa lähellekään näin paljon kuin te esititte leikkaukseksi omassa vaalilupauksessanne.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat! Vielä näihin pelisääntöihin — on syytä aina silloin tällöin selvittää, miten ne menevät: Edustaja Kankaanniemen tämä puheenvuoro, nyt kun paikalta se oli pyydetty, sai kestää yli 5 minuuttia. Mutta edustaja Kankaanniemi, teidän edellinen puheenvuoronne oli meidän listamme mukaan pyydetty ennalta, eli sen mukaan se olisi 5 minuuttia.

19.04 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuosta Talvivaarasta vielä sen verran, että Juhantalo todella hyvin vertasi sitä tuossa telakkateollisuuteen, Uotilan tuntema ala myös. Se alasajo, jos se tehdään nyt näin, minun maalaisjärkeni mukaan maksaa maltaita. (Kari Uotila: 300 miljoonaa!) — 300 miljoonaa ja työllistää sen ajan. — Mutta jos nyt sitä pidetään yllä tietty aika — tietysti riippuu siitä Vaasasta — sen aikaa sitä tuotantoa, mitä siitä tulee, se kuitenkin tuottaa jotain, vaikka miinusmerkkistä. Mutta se on täysin 100-prosenttinen miinus, jos se vedetään alas. Siitä tulee jonkin verran myös valuuttatuloja. Se on sitä yhteistä hyvää, mitä tämä valtakunta tarvitsee. Ja... — No, ei enempää siitä.

Valtio velkaantuu liki 5,5 miljardia lisää tänäkin vuonna ja velkaantuu lisää myös tulevina vuosina. Aivan liian kauan meillä on lykätty leikkaustoimia, mistä Kankaanniemi puhui ja todella hyvin toi esille epäkohdat siinä, mitä edellinen hallitus teki. Nyt on otettava lusikka kauniiseen käteen ja myönnettävä, että sitä Suomea, jossa mannaa monin paikoin

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

melkeinpä satoi taivaalta, ei enää ole. Leikkaaminen, säästäminen ja niukkuus tekevät kipeää, se on ihan selvä, mutta tämä maa ei nouse kuin työnteolla. Hallituksessa on vakaa tarkoitus, että Suomeen tulee tuottavia työpaikkoja, tulee investointeja ja sitä kautta työpaikat pysyvät. Ne ovat niitä pysyviä työpaikkoja eivätkä tempputyöllistämistä. Mitä hyötyä siitä on, jos me avannosta toiseen kannamme vettä? Se ei hyödytä ketään. Selkä tulee kipeäksi.

Me tarvitsemme siis investointeja. Silloin meille tulee kakkua, mitä jakaa, mutta sen perustan pitää olla kunnossa. Nyt tällä hetkellä on semmoinen tilanne, että jopa 70 prosenttia suomalaisista yrityksistä on lähtökuopissa. Ne katsovat muualle, ja aina, kun Suomen rajan ylittää, se näyttää veroparatiisilta, mihin vain suuntaan menee. Tässä on hyvin suuri ongelma. Se on saatava kuntoon, että se maailmalla liikkuva raha, pääoma, jota sijoitetaan, tulee tähän maahan. Hallitus yrittää tehdä näitä toimenpiteitä. Siinä sitä onkin.

Näistä työpaikoista alkaa tulla se euro kiertämään. Se ei ole sitä, mistä minä olen monta kertaa sanonut, että jos minä annan euron Kankaanniemelle ja hän antaa sen takaisin, siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä. Mutta jos se käy tuolla muualla ja minä saan euron ja kaksikymmentä senttiä, niin siitä alkaa tulla ja sillä voi olla oikeata ostovoimaa ja muuta tällaista, mitä me täällä tarvitsemme.

Arvoisa puhemies! Minä kiitän tästä.

19.08 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Ihan täältä paikaltani. Arvostan kovasti sitä, että edustaja Juhantalo puheenvuorossaan arvosti sitä kokemusta, jota minulla on muun muassa telakkateollisuudesta, erityisesti siitä. Muistutan kuitenkin siitä, että on totta, että sen jälkeen, kun itse 17-vuotiaana vuonna 1972 menin telakalle, telakkateollisuudessa on ollut nousuja ja laskuja. Ja on myös totta, että yhteiskunta on telakkateollisuutta tukenut. Se on tukenut sitä muun muassa Finnveran vientitakuiden eli alusten rakentamisaikaisen rahoituksen takaamisen muodossa. Se on tukenut sitä EU:n sallimien telakkatukien, sittemmin ympäristötukien ja niin edelleen muodossa ja vähän joskus muutoinkin.

Mutta Talvivaaraan liittyen tilanne on kuitenkin toisenlainen. Jos Talvivaarassa olisikin kysymys alakohtaisesta suhdannekuopasta, kysynnän puuttumisesta tai tuotteiden hintojen tilapäisestä laskusta, olisin valmis uskomaan valoisaan tulevaisuuteen ja siihen, että toimintaa kannattaa jatkaa, vaikka siihen hyvin paljon ja hyvin nopeasti tällä hetkellä menee tappiollisena toimintana veronmaksajien rahaa. Mutta vaikka nämä nikkelin hintaan liittyvät ongelmat ja muut tällaiset suhdanteeseen ja maailmantalouteen liittyvät ongelmat laskettaisiin pois, niin telakkateollisuuden verrattuna Talvivaaraan jää kaksi suurta riskiä, ja ne on myöskin todettu asiantuntijoiden taholta. Ne riskit ovat ympäristöriskit ja tähän bioliuotusprosessiin liittyvät prosessiriskit. Ja ikävä kyllä nämä riskit ovat niin suuria, että sen vuoksi joudun teollisuuden puolustajana ja kaivosteollisuuden puolustajanakin tässä tilanteessa kääntämään peukaloita alaspäin.

19.10 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun, niin tämä nousu on ikävä kyllä tapahtunut ihan tämän hallituksen aikana. Ja aina silloin, kun työttömyys kasvaa, niin riski siihen, että pitkäaikaistyöttömyys kasvaa, tulee korkeammaksi ja ongelmallisiksi. Tuo kasvuvauhti on kiihtynyt sen vuoksi, että työttömyys on noussut ja samaan aikaan on leikattu työllistämismäärärahoja. Ja tästä tämä kipeä yhtälö tulee. Itse asiassa OECD ja IMF:kin ovat ihmetelleet sitä, miksi Suomi leikkaa aktiivista työvoimapolitiikkaa juuri tällaisissa olosuhteissa.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

Itse asiassa pyysin puheenvuoron sen vuoksi, kun en ole varma, pitäisikö kannattaa tänään vai huomenna näitä vastalauseita, jotka tähän mietintöön on tehty, joten ilmoittaisin tässä, että kannatan pääluokkaan 30 tehtyä edustaja Viitaseen vastalauseeseen 1 mukaista muotoilua ja pääluokkaan 32 edustaja Viitaseen tekemää vastalauseeseen 1 mukaista muotoilua sekä yleisperusteluihin edustaja Viitaseen tekemää vastalausemuotoilua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia siitä. Näyttää siltä, että kun tuo sama on mietintöön kirjattu, niin huomenna riittää sen esityksen tekeminen. Mutta hyvä näin.

19.11 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Otan itsekin vielä lyhyesti kantaa tähän Terrafame Group Oy:n pääomittamiseen 38,5 miljoonalla eurolla. Oma näkökantani yhtiön tulevaisuuden näkymiin on kriittinen, se täytyy tunnustaa, mutta on myös muistettava, että olemme kaivoksen suhteen puun ja kuoren välissä eikä sen sulkeminenkaan olisi mitenkään halpa ratkaisu eikä välttämättä oikein ympäristöystävällinenkään.

Kuten edustaja Juhantalo täällä aiemmin totesi, niin valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoston kuulemisissa saatiin asiantuntijoilta monia erilaisia näkemyksiä, mielipiteitä ja kannanottoja, jotka olivat toisinaan miltei täysin vastakkaisia muun muassa vesitaseeseen, bioliuotuksen ja nikkelin hintakehityksen suhteen, joten Talvivaaran tulevaisuutta on lähestulkoon mahdotonta ennustaa kovin tarkasti tulevaisuuteen. Silti, kuten edustaja Hakkaraenenkin tässä äsken totesi, olisi yhtiön saaminen myyntikuntoon myös veronmaksajien etu. Piikki ei voi tietenkään olla auki loputtomiin eikä näitä yhtiön työpaikkojakaan voida pitää yllä hintaan mihin hyvänsä.

Nythan valtiovarainvaliokunta edellyttää mietinnössään sitä, että valtio asettaa selvät kriteerit sille, milloin kaivoksen sulkeminen olisi toiminnan jatkamista parempi vaihtoehto. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen viivästyminen on vaikeuttanut tilanteen arviointia, mutta toivottavasti tuleva päätös tuo lisäselvyyttä kaivoksen tulevaisuuteen, olivatpa edessä sitten paremmat toimintaedellytykset (Puhemies koputtaa) tai kaivoksen sulkemiseen johtavat olosuhteet.

Asia ei tosiaankaan ole mitenkään yksiselitteinen, ja ymmärrän kyllä hyvin oppositiosta tullutta kritiikkiä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 141/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.14 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettuun lakiin naudanliha-alan tuotteiden ja eräiden peltokasvien tuottaja-organisaatioiden hyväksymistä koskevat säännökset. Hallituksen esityksen perusteluista käy hyvin ilmi, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston tekemän alkutuotantotarkastuksen mukaan maataloustuottajien neuvotteluvoima elintarvikeketjussa on yleensä hyvin heikko. Tätä se on ollut vuosikausia, eikä helpotusta ole näköpiirissä. Tätä vahvistaa myös se, että Suomessa monet maatilat ovat edelleen pieniä ja päivittäistavaramarkkinat ovat erittäin keskittyneet. Pienen on vaikea kilpailla sopimuksista suurten kauppojen kanssa, ja on myytävä tuotteet heille, jotka ne ostavat. Neuvotteluvoiman epätasapaino ilmenee selkeästi maataloustuottajien ja päivittäistavarakaupan sekä maataloustuottajien ja teollisuuden välillä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on mietinnössään edellyttänyt, että Suomessa ryhdyttäisiin valmistelemaan kaupallista lainsäädäntöä, joka mahdollistaa tuottajaorganisaatioiden toiminnan nykyistä laajemmin. Tämä olisikin neuvotteluvoiman ja elinkeinojen rakennemuutoksen näkökulmasta varteenotettava kehityslinja tulevaisuudessa. Tällä hetkellä Suomessa on mahdollista hyväksyä tuottajaorganisaatiot hedelmä- ja vihannesalalla ja maitotuotealalla, ja sitä tulisikin laajentaa valiokunnan mietinnön mukaisesti tuotantosuunnasta riippumatta. Alkutuotannon asemaa markkinoilla tulee vahvistaa kaikissa tuotantosuunnissa.

Yksi asia, josta valiokunnassa keskustelimme ja josta haluan erikseen mainita, on kaupan kaksoisrooli markkinoinnissa. Kaksoisroolinsa kautta kauppa on teollisuuden suuntaan sekä ostaja että omien tuotteidensa ja merkkiensä kautta kilpailija. Tällaisessa tilanteessa kaupat pystyvät hyödyntämään teollisuuden heille antamia tietoja aidoista merkituotteista omissa halpuutetuissa merkeissään. Hyödyntäminen tapahtuu siten, että teollisuuden kehitettyä uuden brändituotteensa kauppa tekee siitä heti samansuuntaisen kopion ja hakee sille maailmalta halvimman mahdollisen valmistajan. Kauppa tällä tavoin maksattaa suomalaisella elintarvikeketjulla kaiken tuotekehittelyn sekä kaiken siihen liittyvän riskin ja antaa vielä omalle merkilleen parhaan hyllytilan ja mainospaikan kaupassaan. Onneksemme markkinoille on tulossa koko ajan toimijoita, joiden kautta suomalaiset elintarvikkeet saadaan kuluttajille ohi isojen kauppaketjujen.

Jokainen varmasti tässä salissa ymmärtää, että suomalaista ruokaa ja siihen liittyviä työpaikkoja sekä niiden kansantaloudellisia vaikutuksia ei voida turvata, ellei elintarvikkeiden tuottaminen tiloilla kannata. Suomi ei välttämättä pysty kilpailemaan hinnalla millään

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

toimialalla mutta kylläkin ruuan laadulla. Kuluttajat varmasti hyötyvät hintojen halpuuttamisesta lyhyellä aikavälillä, mutta mitä kauemmin hintojen halpuuttaminen jatkuu, sitä vaikeampi on maatilojen investoida ja tuoda uusia tuotteita markkinoille. Tämä varmasti vaikuttaa myös maaseudun työllisyyteen, maaseudun kehittämiseen ja maalla elämiseen.

19.18 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä asia liippaa niin läheltä meille todella tärkeitä arvoja eli elintarvikkeiden saantia, niiden hintaa, elintarviketalouden työllisyyttä ja monia monia muita perusasioita. Me tiedämme, että tällä hetkellä maatalous on melkeinpä historiansa pahimmassa ahdingossa monenkin tuotannonalan osalta, ja siksi nämä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön sisällytetyt edellytykset ovat kyllä nyt vakavasti otettavia. On syytä edellyttää — perussuomalaisten eduskuntaryhmässäkin on käyty tästä asiasta keskustelua — hallitukselta toimenpiteitä. Kehyspäätöksen yhteydessä jotakin tulikin, mutta vielä lisää siihen, että meidän oma kansallinen elintarviketaloutemme säilyy: tuotanto, joka tuottaa raaka-aineita jalostukseen ja tälle tuotantoketjulle, jake-lulle ja kaupalle, sekä kuluttajille laadukkaita kotimaisia elintarvikkeita.

Oikeastaan voi sanoa, että kotimainen puhdas ruoka on yksi turvallisuustekijä koko kansalle. Jos kansalla ei ole, varsinkaan tällaisessa maassa kuin me elämme — pohjoinen, melko kylmän ilmanalan maa — omaa elintarviketuotantoa, koko sitä ketjua, niin kansakunta ei ole turvassa. Siksi tämä asia on poikkeuksellisen tärkeä.

Kiitän maa- ja metsätalousvaliokuntaa tästä, että se on nostanut nämä asiat tässä yhteydessä esille, ja toivon, että täällä eduskunnassa voitaisiin käydä maa- ja elintarviketaloutta koskeva perusteellisempikin keskustelu jossakin vaiheessa. Kun meillä maatalouspolitiikka on EU-politiikkaa, niin täällä liian vähän päästään keskustelemaan tästä todella tärkeästä asiasta ja maatalouden ahdingosta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 142/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle panostajalaiksi

Hallituksen esitys HE 134/2015 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.20 Tarja Filatov sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis panostajalainsäädäntö ja sen ajanmukaistaminen perustuslain vaatimukset täyttäväksi kokonaisuudeksi. Tämä lakiesitys, jonka hallitus on antanut, selkeyttää säätelyä ja parantaa rä-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

jähdystyössä työskentelevien ihmisten turvallisuutta sekä ylipäätään räjäytystyöhön liittyvää yleistäkin turvallisuutta.

Halusin lyhyesti esitellä tämän mietinnön sen vuoksi, että valiokunta teki muutaman pykälämuutoksen tähän lakiin. Valiokunta on tehnyt yksimielisen mietinnön ja pitää tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena tämän lain säätämistä. Tässä on siis kyse siitä, että meillä tähän asti säätely on koostunut panostajalaista ja valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön antamista asetuksista, ja hyvin useinhan on niin, että osa niistä asioista, jotka ennen ovat olleet asetuksissa, pyritään nyt siirtämään lain tasolle. Näissä asetuksissa on ollut määräykset tämän pätevyysasiakirjan saamisen edellytyksistä ja myöntävistä viranomaisista sekä siitä koulutuksesta, jota vaaditaan, jotta voi toimia panostajana. Ja sitten taas panostajalaissa on perussäännökset siitä, miten tämä pätevyysasiakirja panostajalle voidaan saada, miten se myönnetään, miten sen voimassaolo määräytyy, miten se voidaan peruuttaa ja mitkä oikeudet on räjähteiden käsittelyyn ja mikä on meidän panostajarekisterimme.

Jos katsomme, mitä tässä nyt on muutoksina, niin itse asiassa tässä esityksessä ehdotetaan, että tämän pätevyysasiakirjan voimassaoloaika muuttuisi 10 vuodesta 5 vuoteen. Jotta se voimassaoloaika voisi jatkua, tarvitaan kertauskurssin suorittaminen, ja ajatus on se, että silloin näitten kertauskurssien kautta panostajat voisivat saada nykyistä useammin ja säännönmukaisemmin tietoa siitä, mitä lainsäädännössä on tapahtunut, onko siellä ollut jotakin muutoksia, mitä uusia määräyksiä on tullut ja miten turvallinen työskentely ja sen menetelmät ovat kehittyneet, mitä muutoksia on tapahtunut räjähdemateriaaleissa ja niiden ominaisuuksissa. Ylipäätään koska ollaan tekemisissä vaarallisten aineiden kanssa, tämä uudistus on tarpeellinen.

Itse asiassa koska tässä panostajalaissa ja siihen liittyvässä säätelyssä puututaan henkilön oikeusasemaan, on tärkeää, että tämä on säädetty riittävän tarkkarajaisesti, varsinkin silloin, kun rajoitetaan sitä, voiko tuon asiakirjan saada ja miten sitä voidaan jatkaa. Eliikä 5 §:ssä, jossa on kyse pätevyysasiakirjan myöntämisestä, valiokunta lähti siitä, että voidaan poistaa 5 §:n 3 momentissa oleva asetuksenantovaltuus, koska itse asiassa tuo sama asia hoituu jo 11 §:ssä ja sen 2 momentissa. Lisäksi valiokunta katsoo, että rikoslain 44 luvun 13 §:ssä säädetty vaarallisten aineiden kuljetusrikos on luonteeltaan ja vakavuudeltaan rinnastettavissa niihin rikoksiin, joista sanotaan tässä panostajalain 3 kohdassa, jossa on määritelty se, että jos tämä henkilö on tuomittu sakkorangaistukseen rikoslain 44 luvun 11 §:ssä tarkoitettussa räjähdeterikoksessa, niin silloin lisätään myös tämä kuljetuspuoli tähän listaan, mikä laissa on. Ja sitten 15 §:ssä on kyse pätevyysasiakirjan peruuttamisesta. Tässä perustuslakivaliokunta on itse asiassa elinkeinotoiminnan säätelyn yhteydessä vaikiituneesti katsonut siten, että jos lupa peruutetaan, niin silloin yksilön oikeusasemaan puututaan tiukemmin kuin esimerkiksi silloin, jos lupaa ei alun perin saakaan, ja sen vuoksi valiokunta ehdottaa 2 momentin täydentämistä siten, että panostajan pätevyysasiakirja voidaan peruuttaa, jos panostaja ei olosuhteissa tapahtuneiden olennaisten muutosten vuoksi enää täytä myöntämisen edellytyksiä tai jos panostaja on olennaisesti rikkonut 2 kohdassa mainittuja lakeja tai niiden nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä.

Eli kolme ei ehkä ihan pelkästään teknistä muutosta mutta tämmöistä täsmäntävää muutosta valiokunta tähän lakiin teki, mutta muutoin se on hyväksytty yksimielisesti.

19.25 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Otin kantaa jo aikaisemmin lähetekeskustelussa tähän esitykseen. Olin silloin huolissani esimerkiksi siitä, millä tavoin ulkomaisen

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

ammattinharjoittajan eli tässä tapauksessa panostajan entisyys pystytään varmistamaan. En löytänyt riittävää vastausta kysymykseeni tästä hallituksen esityksestä tai valiokunnan mietinnöstä. Esityksessä on kyllä maininta, että hallintolain 31 luvun 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Lisäksi kerrotaan, että panostajan pätevyyskirjoja myönnettäessä tietoja voitaisiin hankkia pakollisen suppean turvallisuusselvityksen lisäksi esimerkiksi poliisilain 7 luvun 2 momentin mukaisen poliisin lausunnon perusteella.

Mutta kun kyseessä ovat tiettyjen maiden entiset kansalaiset, niin näitä kyselyitä voi kyllä heidän suuntaansa lähettää mutta vastauksia ei koskaan heidän suunnastaan tule. Voin tämän kertoa ihan omasta kokemuksesta. Tällainen maa on esimerkiksi Venäjä. Tiedonsaannin tärkeys henkilön entisyydestä korostuu kuitenkin mielestäni erityisesti nyt, kun turvapaikanhakijoita tulee Suomeen entistä enemmän. Heillä voi olla hyvinkin paljon kokemusta räjähdysaineiden käsittelystä ja töissä saatu koulutus, ja he haluaisivat jatkaa ammattiaan Suomessa. On selvää, että mikäli heidät katsotaan työhön sopivaksi, heidän on saatava työhön sama koulutus kuin muidenkin. Mutta millä pystymme varmistamaan, että he ovat ammattiin sopivia entisyyden perusteella? Miten heidän aikaisempi syyllistymisensä esimerkiksi huumausainerikoksiin saadaan selvitettyksi?

Panostajalain 7 § kertoo panostajalta edellytettävästä käyttäytymisestä. Pykälä kertoo tarkasti sopimusvaatimuksista: milloin on sopiva tai sopimaton toimimaan panostajana, työskentelemään räjähteiden kanssa tai pitämään niitä edes hallussaan. Pykälä on erittäin selvä, ja rikkomus todettavissa silloin, kun se on tehty Suomessa tai EU-maassa, mutta ei silloin, kun teko tehdään EU:n ulkopuolella. Pidän hyvänä myös sitä, että valiokunta otti kantaa vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen. Tämä rikos tulee myös lisätä tämän 7 §:n luetteloon, vaikka ei olisi kyseessä räjähdysaineisiin liittyvä vaarallisten aineiden kuljetusrikos.

Euroopan unionissa ei ole panostajien pätevyysvaatimuksia koskevaa yhtenäistä lainsäädäntöä. Suomen lainsäädäntö poikkeaaakin oleellisesti tietyiltä osin muiden EU-maiden lainsäädännöstä. Suomessa panostajaluokat on jaettu käytettävien räjähdemäärien ja räjähdyspaikan perusteella. Monessa muussa EU-maassa pätevyysluokat on jaettu räjähteiden käyttöyhteyden ja tehtäväkentän mukaan. Lainsäädännön eroilla on merkitystä esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden kannalta erityisesti nyt, kun maahanmuutto on Euroopassakin suurimmillaan.

Monessa eurooppalaisessa maassa panostajan koulutus annetaan sen mukaan, missä työtä tehdään: onko työ maan alla vai maan päällä? En nähnyt esityksessä tai mietinnössä mitään mainintaa EU:n ulkopuolella annettavasta räjähdysainekoulutuksesta. Suomessa aluehallintovirasto voi myös erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi panostajalain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuja koulutus- ja työkokemusvaatimuksia. Sinänsä aikaisemmallalla koulutuksella ei ole paljon merkitystä, koska Suomessa panostajaksi pääsee ideaalitalanteessa vain panostajaksi sopiva, riittävän koulutuksen saanut ja räjähteiden kanssa työskentelemään sopiva henkilö, jonka entisyys on varmistettu.

Räjähdystyöstä pitää ymmärtää, että se on ankaran vastuun alaista toimintaa ja edellyttää tekijöiltään erityistä huolellisuutta. Huolimattomuus panostajan työssä voi aiheuttaa vakavaa terveyden ja hengen vaaraa kaikille työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Mie-

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

lestäni panostajaksi ei pidä päästää henkilöä, jonka rikostaustoja ei pystytä varmuudella toteamaan, olipa hän suomalainen tai ulkomaalainen henkilö.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkelläkin räjähdysaineita on kateissa tuhansia kiloja. Suomessa on tapana pistää louhintatyömaiden räjähteet palosuojattuun peltikoppiin ja häkki sen ympärille. Näin kaikki näkevät, missä räjähteitä säilytetään. Lukot ovat yleensä keveitä riippulukkoja, jotka saadaan auki hetkessä. Räjähteiden turvalliseen varastointiin tulisi työmailla kiinnittää entistä enemmän huomiota.

19.30 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! En halua pitkittää, ihan lyhyesti vain. Me kävimme kyllä tätä problematiikkaa läpi valiokunnassa, ja sen tiedon perusteella, minkä saimme sekä sisäministeriön että poliisiviranomaisten puolelta, päädyimme tähän ratkaisuun, mikä tässä laissa on. Itse asiassa nämä tahot asiantuntijoina pitivät tätä selvitystä riittävänä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 134/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2015 eduskuntavaaleissa

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2015

Kertomus K 19/2015 vp

Kertomus K 1/2016 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 1/2016 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 1/2016 vp. Asian käsittely keskeytettiin perjantaina 1.4.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu ei jatkunut.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomusten K 19/2015 vp ja K 1/2016 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 34/2016 vp

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 8.4.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen